

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA STAVEBNÍ

K 127 – Katedra urbanismu a územního plánování

Územní studie krajiny
Landscape planning study

Diplomová práce

Bc. Markéta Müllerová
Praha 2020

Studijní program: Stavební inženýrství
Studijní obor: Inženýrství životního prostředí
Vedoucí práce: Ing. arch. František Pospíšil, Ph.D.

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
Fakulta stavební
Thákurova 7, 166 29 Praha 6

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: Müllerová Jméno: Markéta Osobní číslo: 421527
Zadávající katedra: K127 - Katedra urbanismu a územního plánování
Studijní program: (N3607) Stavební inženýrství
Studijní obor: (3904T007) Inženýrství životního prostředí

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce: Územní studie krajiny
Název diplomové práce anglicky: Landscape planning study

Pokyny pro vypracování:

Diplomová práce bude zaměřena na analýzu a porovnání územních studií krajiny (ÚSK) zpracovávaných s podporou Integrovaného regionálního operačního programu v rámci specifického cíle 3.3 „Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje“ od roku 2017 do současnosti. Cílem je analyzovat ÚSK z hlediska obsahu a struktury, metody zpracování, vstupní a výstupní vazby na územně plánovací dokumentaci a procesu projednání. Podrobný rozbor bude proveden ze vzorku přibližně šesti územních studií krajiny od různých zpracovatelských subjektů. Cílem diplomové práce je podchycení zkušenosti z pořizovaných územních studií krajiny a návrh optimalizace jejich obsahu.

Seznam doporučené literatury:

Sýkora, J. Územní plánování vesnic a krajiny. Nakladatelství ČVUT, 2006; ÚUR Brno. Principy a pravidla územního plánování. Brno: uur.cz, 2017; Kovář, P. Ekosystémová a krajinná ekologie. Karolinum, 2012; Krajina v územním plánování 21. století: sborník z konference AUÚP ČR, Mikulov 12.-13.4.2018. Brno: Ústav územního rozvoje, 2018. ISBN 978-80-87318-70-6; sdělení č. 13/2005 Sb. m. s., o sjednání Evropské úmluvy o krajíně; zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon);

Jméno vedoucího diplomové práce: Ing. arch. František Pospíšil, Ph.D.

Datum zadání diplomové práce: 25.9.2019 Termín odevzdání diplomové práce: 5.1.2020
Údaj uveďte v souladu s datem v časovém plánu příslušného ak. roku

Podpis vedoucího práce

Podpis vedoucího katedry

III. PŘEVZETÍ ZADÁNÍ

Beru na vědomí, že jsem povinen vypracovat diplomovou práci samostatně, bez cizí pomoci, s výjimkou poskytnutých konzultací. Seznam použité literatury, jiných pramenů a jmen konzultantů je nutné uvést v diplomové práci a při citování postupovat v souladu s metodickou příručkou ČVUT „Jak psát vysokoškolské závěrečné práce“ a metodickým pokynem ČVUT „O dodržování etických principů při přípravě vysokoškolských závěrečných prací“.

25.9.2019
Datum převzetí zadání

Podpis studenta(ky)

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a že jsem použila pouze podklady uvedené v seznamu literatury a použitých zdrojů.

V Praze dne 5. 1. 2020

Podpis:

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucímu práce Ing. arch. Františku Pospíšilovi, Ph.D. za systematické vedení při psaní diplomové práce a své rodině za podporu.

Abstrakt česky

Tato diplomová práce shrnuje východiska plánování krajiny v České republice, mezi něž zařazuje územní studie krajiny, které jsou jejím hlavním předmětem. Pro bližší analýzu byl vybrán vzorek šesti územních studií krajiny, které jsou hodnoceny zejména z hlediska návaznosti navržených opatření na další dokumenty územního plánování. Na základě zjištěných poznatků jsou vytvořena doporučení pro systematizaci dalšího zpracování územních studií krajiny.

Klíčová slova

územní studie krajiny, územní plánování, územně plánovací podklady, krajina

Abstract in English

At the beginning, the thesis summarizes starting points of landscape planning in the Czech Republic; subsequently, it concentrates on its main subject – landscape planning studies. Six studies were selected for the detailed analysis, which is focused on relation of proposed measures to the other documents of spatial planning. Based on the findings, approaches for systematization of further procurement processes of landscape planning studies are recommended.

Keywords

landscape planning study, spatial planning, non-statutory planning materials, landscape

Obsah

CÍL A METODIKA PRÁCE	5		
A. ANALÝZA PLÁNOVACÍCH VÝCHODISEK	6		
1. Analýza územně plánovacích východisek	7		
1.1 Politika územního rozvoje	7		
1.2 Územně plánovací dokumentace	8		
1.2.1 Zásady územního rozvoje	8		
1.2.2 Územní plán	9		
1.2.3 Regulační plán	9		
1.3 Územně plánovací podklady	10		
1.3.1 Územně analytické podklady	10		
1.3.2 Územní studie	10		
1.3.3 Příklady územních studií	11		
1.4 Územní rozhodnutí a územní řízení	13		
1.5 Územní opatření o stavební uzávěře a územní opatření o asanaci území	13		
1.6 Úprava vztahů v území	13		
1.6.1 Předkupní právo	13		
1.6.2 Náhrady za změnu v území	13		
2. Přehled dalších nástrojů plánování krajiny	14		
2.1 Zemědělství	14		
2.1.1 Pozemkové úpravy	14		
2.1.2 Ekologicky významné prvky	14		
2.2 Lesnictví	15		
2.2.1 Národní inventarizace lesů	15		
2.2.2 Oblastní plány rozvoje lesů	15		
2.2.3 Lesní hospodářské plány	15		
2.2.4 Lesní hospodářské osnovy	15		
2.3 Plánování v oblasti vod	16		
2.3.1 Národní plány povodí	16		
2.3.2 Plány dílčích povodí	16		
2.3.3 Plány pro zvládnutí povodňových rizik	16		
2.4 Nástroje ochrany přírody	17		
2.4.1 Zvláště chráněná území	17		
2.4.2 ÚSES	17		
2.4.3 Dálkové migrační koridory a migračně významná území	17		
2.4.4 Významné krajinné prvky	17		
B. ANALÝZA ÚZEMNÍCH STUDIÍ KRAJINY	18		
3. Přehled již vypracovaných územních studií krajiny	19		
3.1 Detailní pohled na proces pořizování územních studií krajiny	19		
3.2 Průběh a fungování dotačního programu	19		
3.3 Celková statistika vypracovaných územních studií krajiny	20		
4. Metoda zpracování práce	21		
		4.1 Výběr vzorku územních studií krajiny	21
		4.2 Metody hodnocení	22
		4.2.1 Hodnocení celkové struktury	22
		4.2.2 Hodnocení obsahu doplňujících průzkumů a rozborů	22
		4.2.3 Hodnocení obsahu návrhu	22
		4.2.4 Hodnocení dostupnosti územních studií krajiny veřejnosti	23
		5. Analýza vybraných územních studií krajiny	24
		5.1 Hodnocení celkové struktury	24
		5.1.1 Hodnocení struktury doplňujících průzkumů a rozborů	24
		5.1.2 Hodnocení struktury návrhu	24
		5.2 Hodnocení obsahu doplňujících průzkumů a rozborů	27
		5.3 Hodnocení obsahu návrhu	29
		5.3.1 Ochrana přírodních hodnot	29
		5.3.2 Využívání krajiny člověkem	32
		5.3.3 Vodní režim v krajině	34
		5.3.4 Rozvoj sídel a krajina	36
		5.3.5 Tabulky doplňující hodnocení obsahu návrhu	38
		5.4 Hodnocení dostupnosti územních studií krajiny veřejnosti	43
C. DOPORUČENÍ PRO SYSTEMATIZACI VYUŽITÍ ZÁVĚRŮ ANALÝZY ÚZEMNÍCH STUDIÍ KRAJINY	44		
6. Doporučení pro tvorbu doplňujících průzkumů a rozborů	45		
7. Doporučení pro tvorbu návrhové části	45		
7.1 Doporučení pro strukturu návrhu	45		
7.2 Shrnutí analýzy obsahu návrhu a doporučení pro další postup	46		
ZÁVĚR	48		
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	49		
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	51		
SEZNAM UVEDENÝCH TABULEK	51		

Cíl a metodika práce

Cílem práce je analyzovat a porovnat územní studie krajiny (ÚSK), které byly zpracovávány za podpory Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) v rámci specifického cíle 3.3 „Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje“. V územním plánování doposud chyběl nástroj, který by řešil komplexně krajinný i sídelní rozvoj. V územním plánu je sice zařazen návrh koncepce uspořádání krajiny, ten ovšem nezřídka bývá zpracován velice sporadicky. Navíc se územní plány omezují na katastrální území obcí a pro větší komplexnost a návaznost změn v krajině by bylo vhodnější zabývat se větším územním celkem. První vypracované ÚSK jsou tedy vyústěním snah o začlenění plánování v krajině do územního plánování.

Práce si dává za cíl analyzovat územní studie krajiny především z hlediska obsahu, ale i struktury, metody zpracování a vstupní a výstupní vazby na územně plánovací dokumentaci. Podrobný rozbor je proveden ze vzorku šesti ÚSK od různých zpracovatelských subjektů.

Práce je rozdělena na tři hlavní části:

- A. Analýza plánovacích východisek
- B. Analýza územních studií krajiny
- C. Doporučení pro systematizaci využití závěrů analýzy územních studií krajiny

V první, teoretické části jsou stručně analyzovány nástroje, které mohou ovlivňovat plánování v krajinném prostředí. Největší pozornost je zaměřena na nástroje, které má k dispozici územní plánování a mezi něž patří i územní studie krajiny. Územní plánování se však soustředí především na urbanizované části krajiny. V České republice proto existují plánovací nástroje, kterými disponuje lesní a vodní hospodářství a zemědělství. Určitými nástroji disponují i orgány ochrany přírody, které vytváří například plány péče pro zvláště chráněná území.

Druhá část práce je zaměřena na samotný rozbor ÚSK. Nejprve je zmíněn dotační program, díky němuž ÚSK začaly vznikat a jsou shrnuty poznatky o územních studiích krajiny zpracovaných v rámci tohoto programu. Dále je zaměřena pozornost na vzorek šesti vybraných studií, které jsou analyzovány z hlediska struktury, obsahu a dostupnosti veřejnosti. Největší pozornost je věnována obsahu návrhů, jejich praktickým východiskům a návaznosti navržených opatření na další dokumenty územního plánování.

Třetí, závěrečná část shrnuje poznatky z prvních dvou částí a navrhuje doporučení pro další zpracování územních studií krajiny (ÚSK).

A. Analýza plánovacích východisek

1. Analýza územně plánovacích východisek

Územní rozvoj je komplexní proces zahrnující vývoj fyzické struktury, aktivit, procesů, hodnot a vztahů v území. Cílem státu je udržitelný rozvoj urbanistických a přírodních struktur, včetně jejich údržby a ochrany hodnot a udržení jejich vzájemné rovnováhy.

V poslední době je často skloňován pojem „trvale udržitelný rozvoj“. Člověk začíná pomalu chápat, že nemůže využívat území pouze jako ekonomický subjekt, ale měl by s ním nakládat tak, aby jej mohly využívat i příští generace. Cílem udržitelného rozvoje je najít rovnováhu mezi ochranou životního prostředí a sociálním a ekonomickým rozvojem tak, aby uspokojoval potřeby dnešní generace a současně zachovával i budoucí generaci možnost uspokojovat jejich potřeby. (1)

Jednou z disciplín, kterými je územní rozvoj ovlivňován, je územní plánování. Následující kapitoly jsou proto zaměřeny na nástroje, které má územní plánování k dispozici, což by mělo sloužit k lepšímu pochopení toho, kde se v rámci tohoto systému nachází územní studie krajiny a jaké jsou její vazby na ostatní nástroje územního plánování (NÚP).

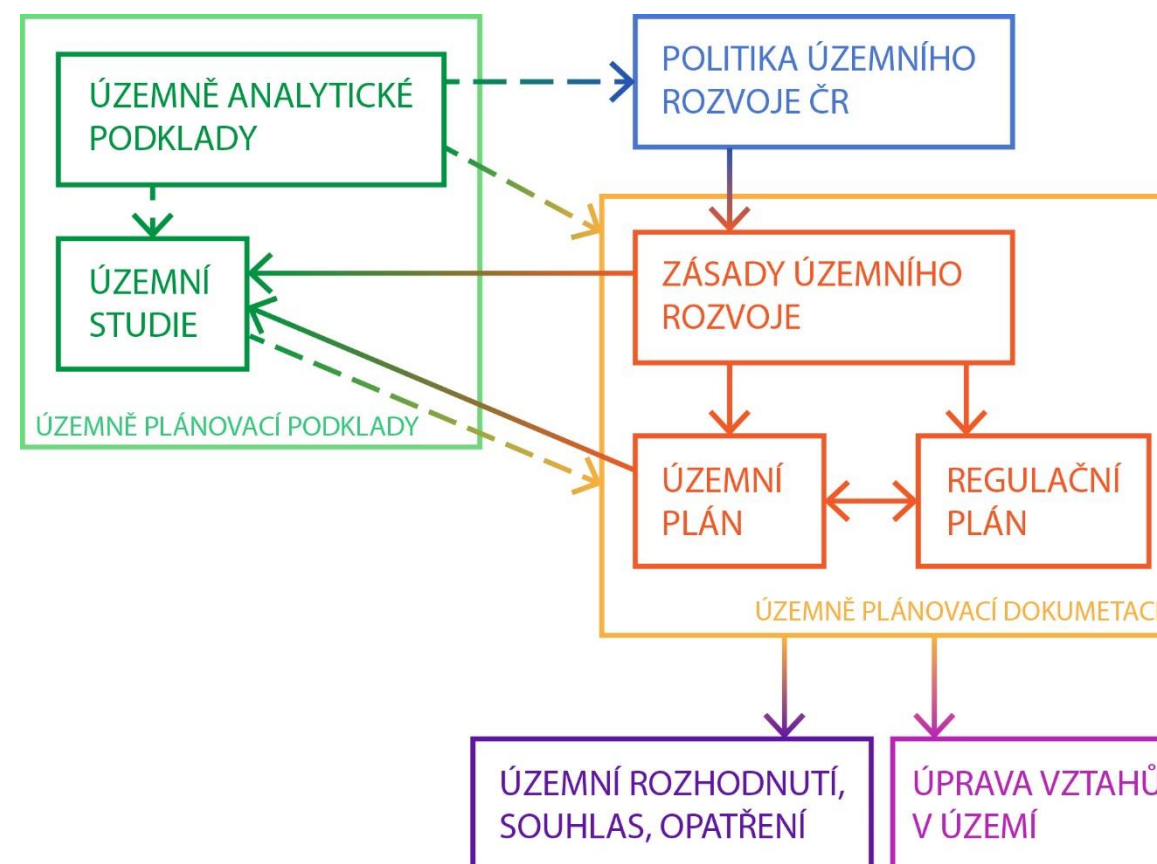
Činnosti související s územním plánováním jsou definovány ve stavebním zákoně 183/2006 Sb., část třetí. Úkolem územního plánování je zjišťovat, posuzovat stav území a následně stanovovat koncepci jeho rozvoje. Územní plánování pro tyto účely disponuje následujícími nástroji:

- Politika územního rozvoje (PÚR)
- Územně plánovací dokumentace (ÚPD)
- Územně plánovací podklady (ÚPP)
- Územní rozhodnutí
- Územní řízení
- Územní opatření o stavební uzávěře a územní opatření o asanaci území
- Úprava vztahů v území (2)

1.1 Politika územního rozvoje

PÚR stanovuje republikové priority pro zajištění trvale udržitelného rozvoje území, vymezuje rozvojové oblasti a osy, specifické oblasti, plochy a koridory dopravní a technické infrastruktury mezinárodního a republikového významu. PÚR dále stanovuje pro vymezená území kritéria a podmínky pro rozhodování o možných variantách.

PÚR je závazná pro pořizování a vydávání ÚPD a pro rozhodování v území. PÚR pořizuje Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR), zpracovává Ústav územního rozvoje, schvaluje a vydává vláda ČR. Každé čtyři roky je ministerstvo povinno vypracovat zprávu o uplatňování PÚR. Na základě této zprávy poté vláda rozhodne, jestli je potřeba vytvořit zcela nový návrh či stačí pouze aktualizovat vybrané části. (2) V současnosti je v platnosti PÚR ČR ve znění Aktualizací č. 1, 2 a 3 schválená 30. září 2019.

Obrázek 1 schéma vazeb nástrojů územního plánování

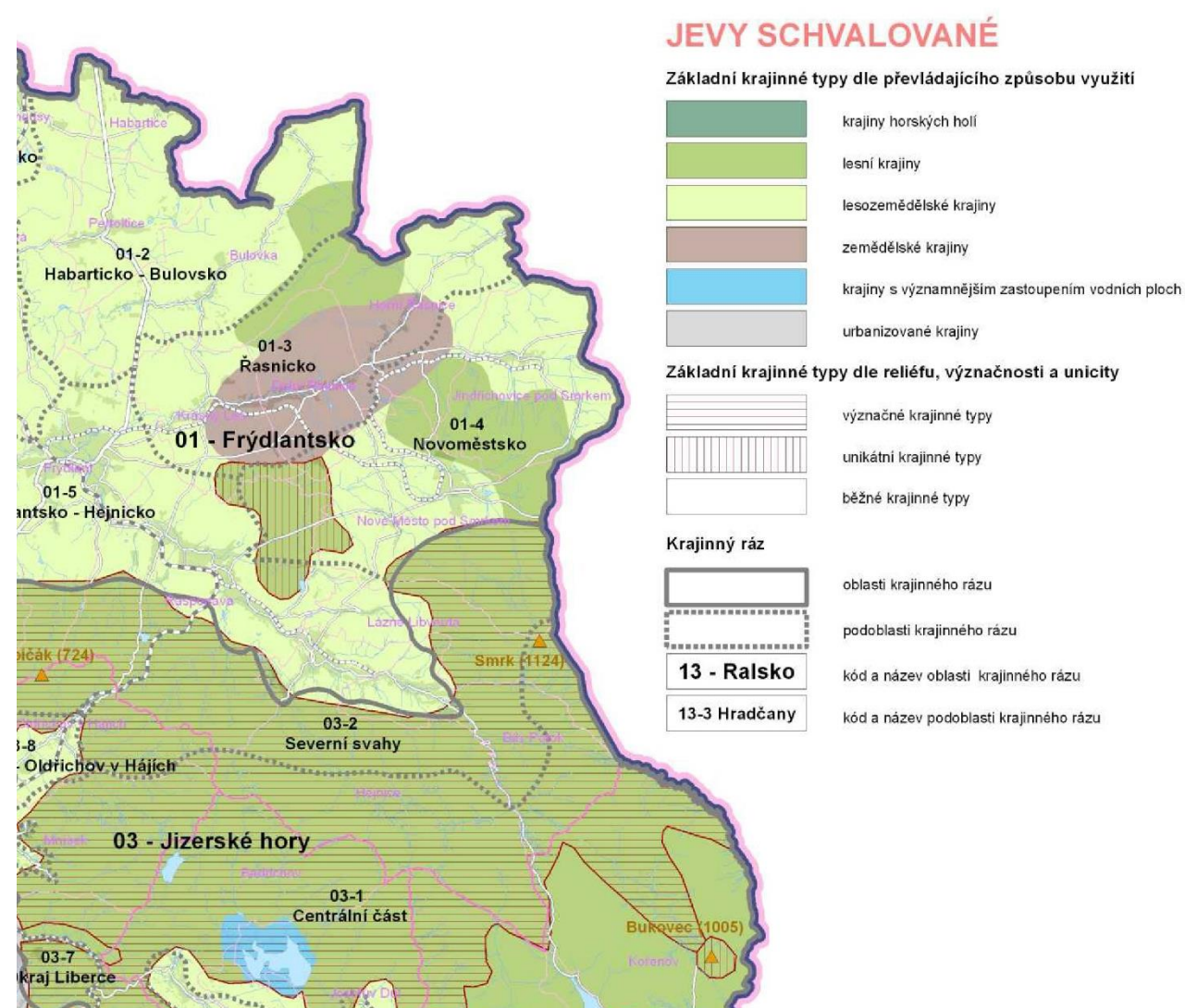
1.2 Územně plánovací dokumentace

1.2.1 Zásady územního rozvoje

ZÚR stanovují požadavky na uspořádání kraje, všechny kraje ČR jsou povinny je mít zpracovány spolu s vyhodnocením vlivů na udržitelný rozvoj území (SEA). ZÚR vychází z PÚR, kterou musí respektovat, a zpřesňují její požadavky na krajské úrovni, měly by v nich být zakotveny veškeré záměry přesahující území jedné obce. ZÚR nesmí zasahovat do podrobnosti na úrovni územního plánu (ÚP).

Pořizovatelem ZÚR je krajský úřad. Nejprve je vytvořen návrh pro společné jednání, kdy k němu vydávají stanoviska dotčené orgány státní správy (DOSS), sousední kraje a MMR, v této fázi jej může kdokoliv připomínkovat. Po úpravách je vytvořen návrh pro veřejné projednání, kdy DOSS vydávají stanoviska k měněným částem, oprávněné osoby mohou vznést námitky a opět kdokoliv připomínky. Výsledný návrh ZÚR schvaluje a vydává zastupitelstvo kraje. (2)

ZÚR se skládají ze dvou hlavních částí, první je samotný návrh a druhá jeho odůvodnění. V první části se stanovují priority územního plánování kraje, vymezují rozvojové osy a oblasti, specifické oblasti,

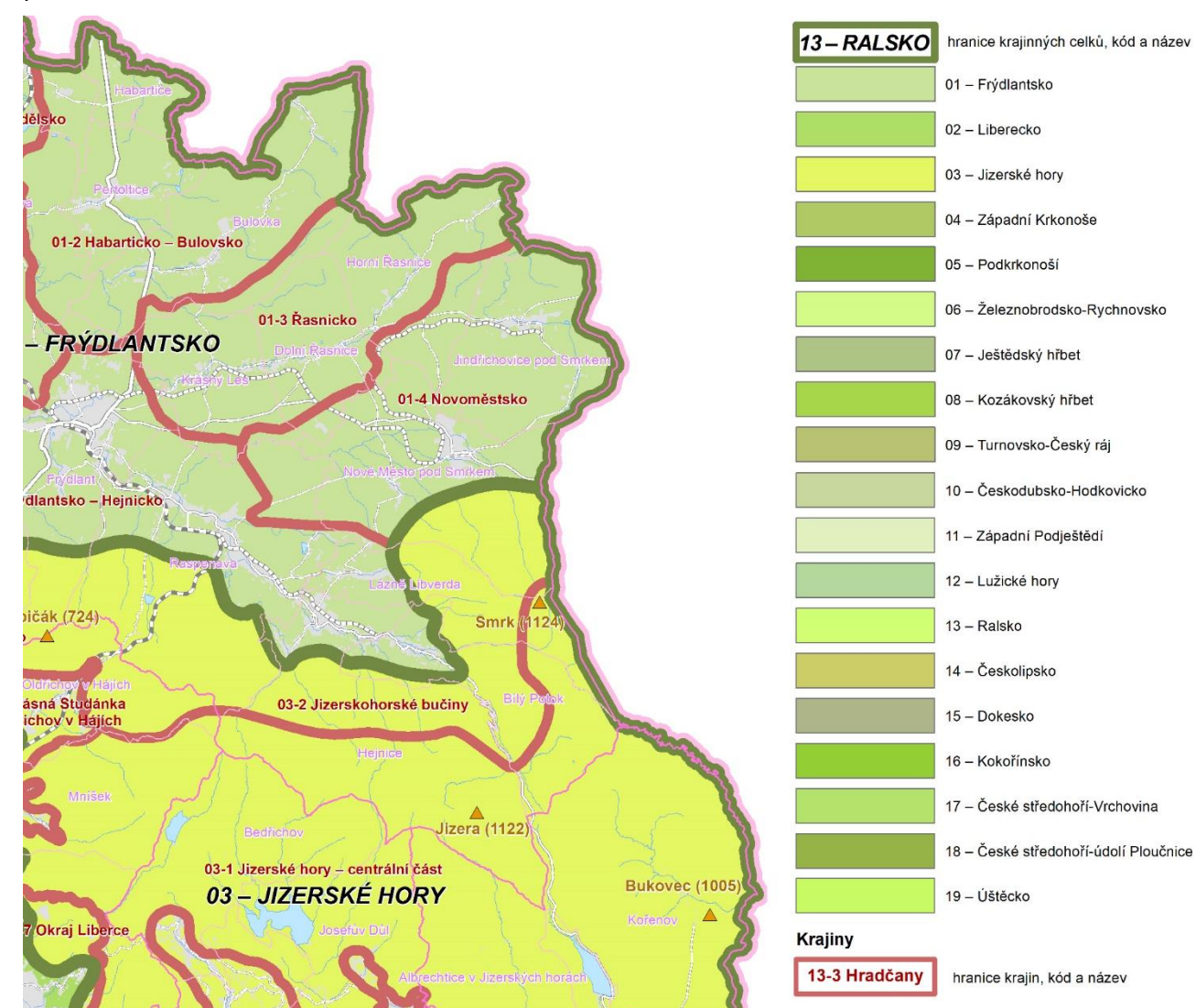
Obrázek 2 ukázka výkresu oblastí se shodným krajinným typem ZÚR Libereckého kraje (40)

plochy a koridory ÚSES, stanovuje se koncepce ochrany a rozvoje hodnot, stanovují se cílové kvality krajiny, vymezují VPS, VPO, asanační území a plochy a koridory s podmínkou zpracování ÚS nebo RP.

V odůvodnění se vyhodnocuje soulad s PÚR ČR, se stanovisky DOSS, dále se vyhodnocují připomínky a námitky, koordinace využívání území z hlediska širších vztahů, splnění podmínek vyplývajících z případných vyjádření příslušných orgánů sousedních států a výsledků konzultací s nimi, splnění požadavků a podmínek ze zadání. Na závěr je přiloženo komplexní zdůvodnění přijatého řešení a kvalifikovaný odhad záborů zemědělského půdního fondu (ZPF) a pozemků určených k plnění funkce lesa (PUPFL). (2)

Z hlediska problematiky krajiny se v ZÚR jednak vymezuje ÚSES nadregionální a regionální úrovně. Nově je součástí ZÚR stanovení cílových kvalit krajin doplněné příslušným výkresem, to nahradilo stanovení cílových charakteristik krajin. Tato změna je v souladu s Evropskou úmluvou o krajině, která cílí na větší zaměření na individuální potřeby různých krajin.

Na srovnání výřezu výkresu oblastí se shodným krajinným typem ZÚR Libereckého kraje a výkresem krajin, pro které se schvalují cílové kvality aktualizované verze ZÚR (Obr. 2 a 3) lze vidět k jaké proměně došlo.

Obrázek 3 ukázka výkresu krajin, pro které se schvalují cílové kvality aktualizované verze ZÚR Libereckého kraje (41)

1.2.2 Územní plán

ÚP stanovuje koncepci využití území obce. Musí respektovat jak PÚR, tak ZÚR. O pořízení ÚP rozhoduje zastupitelstvo obce, pořizovatelem je pak úřad územního plánování ORP, do jehož správního obvodu spadá daná obec. Další variantou pro obec, která není úřadem územního plánování, je zajistit si kvalifikační podmínky jiným způsobem. Nejprve je vytvořen návrh pro společné jednání, kdy k návrhu vydávají stanoviska sousední obce, dotčené orgány a krajský úřad. Po úpravách je vyhotoven návrh pro veřejné projednání, kdy kromě stanovisek výše jmenovaných orgánů jsou vzneseny námítky a připomínky od veřejnosti, poté opět dochází k úpravám návrhu. Proces veřejného projednání se může několikrát opakovat, dokud není zpracován konečný návrh, který schvaluje a vydává zastupitelstvo obce. (2)

ÚP vymezuje zastavěné území a stanovuje základní koncepci rozvoje území obce, ochrany a rozvoje jeho hodnot. Dalšími povinnými součástmi ÚP je koncepce urbanistická, koncepce technické infrastruktury a koncepce uspořádání krajiny, té ovšem na rozdíl od předchozích dvou bývá věnováno nejméně prostoru. Podle vyhlášky č. 500/2006 Sb. stavebního zákona se do koncepce uspořádání krajiny zařazuje generel ÚSES vytvořený orgány ochrany přírody, který se tímto stává závazným. (3)

ÚP rozlišuje v zastavěném a nezastavěném území plochy stabilizované, rozvojové a plochy územních rezerv. U rozvojových ploch jsou stanoveny podmínky pro usměrnění rozvoje nebo očekávaných změn využití. Jedná se o plochy přestavby vymezené ke změně stávající zástavby, k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území, plochy zastavitelné, tedy plochy vhodné k zastavění a plochy změn v krajině nestavebního charakteru. U ploch územních rezerv je nutné prověřit jejich stanovené využití a zároveň jsou zakázány změny v území, které by toto využití mohly ztížit nebo znemožnit. (2)

Důležitým nástrojem ÚP pro prosazování veřejných zájmů jsou veřejně prospěšné stavby a opatření. VPO nestavební povahy mají sloužit ke snížení ohrožení území a ochraně hodnot. Jako VPO je možné vymezit ÚSES. Pro účely VPS a VPO může být uplatněno věcné břemeno, předkupní právo či v některých krajních případech vyvlastnění. (2)

Obdobně jako v ZÚR je možné v ÚP uložit prověření změn územní studií. ÚP je závazný pro rozhodování v území, zejména pak pro vydávání územního rozhodnutí.

1.2.3 Regulační plán

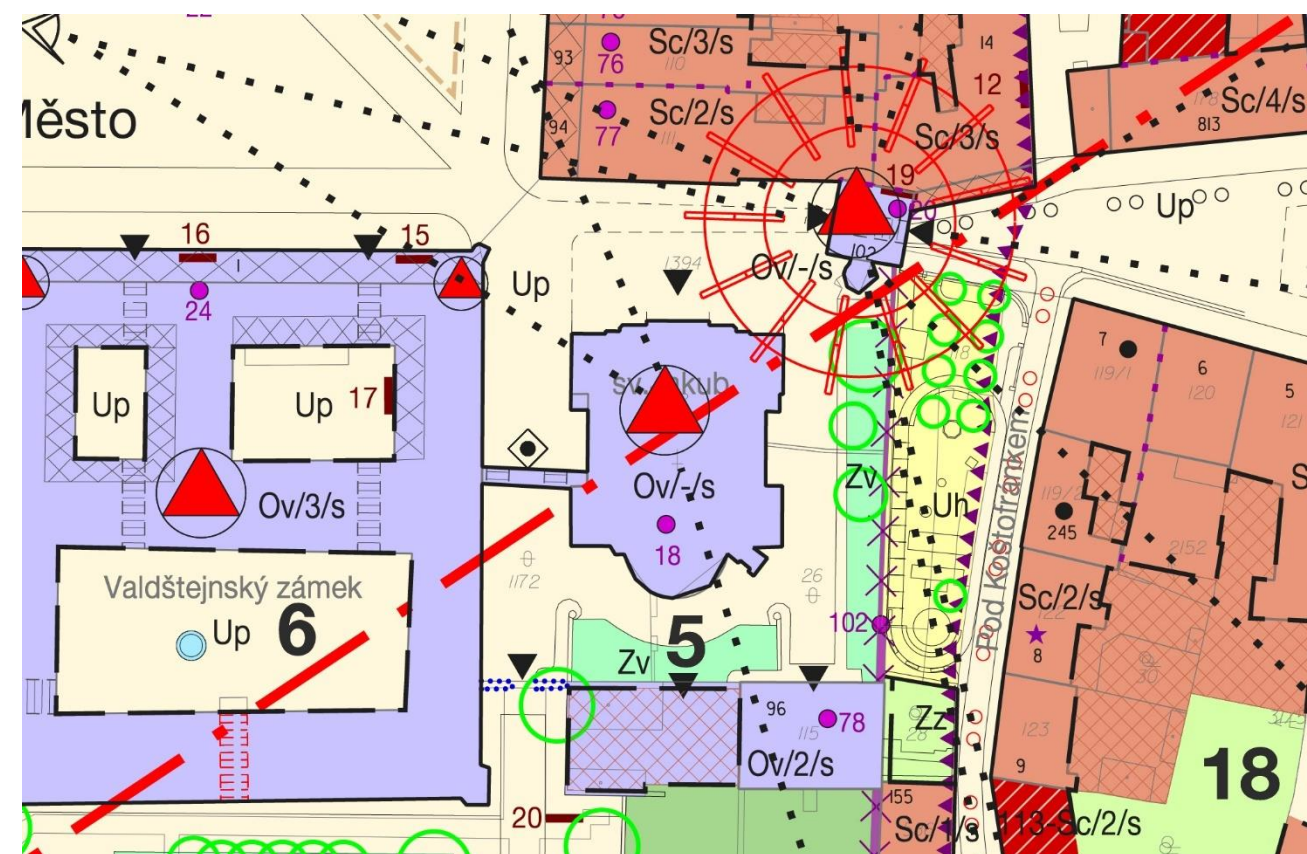
RP stanovuje přesné podmínky pro využití pozemků a prostorové uspořádání staveb, na rozdíl od ÚP, který je pouze ideovým konceptem. RP je tedy zpracováván v podrobnějším měřítku než ÚP. RP může v některých případech nahradit územní rozhodnutí. (2)

O pořízení RP rozhoduje zastupitelstvo obce či kraje, zpracovatelem je úřad územního plánování. Následný proces pořizování RP je obdobný jako u ÚP. Návrh prochází společným projednáním a po úpravách projednáním veřejným. Konečný návrh je schválen a vydán zastupitelstvem obce.

Pro lepší představu o rozdílu v podrobnosti RP a ÚP jsem vybrala stejné území (ÚPD města Jičín). Hlavní výkres ÚP (Obr. 4), který má měřítko 1:5000, zobrazuje mnohem méně informací a zasahuje do menších podrobností než RP (Obr. 5), jehož měřítko je 1:1000.

Obrázek 4 ukázka hlavního výkresu ÚP města Jičín (42)

Obrázek 5 ukázka RP města Jičín (43)

1.3 Územně plánovací podklady

Územně plánovací podklady slouží jako podklad pro další činnosti a rozhodování v územním plánování. Patří sem územně analytické podklady (ÚAP), které popisují aktuální stav daného území, a územní studie (ÚS), které naopak prověřují možné změny v území.

1.3.1 Územně analytické podklady

Z ÚAP vychází jednak ÚPD, ale i územní studie, proto je důležité jejich kvalitní zpracování. ÚAP se pořizují jednak pro území kraje, které pořizuje daný krajský úřad, a pak se také vypracovávají pro území SO ORP, které pořizuje úřad pro územní plánování dané ORP. ÚAP pro území kraje i SO ORP mají stejný obsah, liší se ale v podrobnosti. Pořizovat ÚAP pro území kraje i SO ORP je povinné, ovšem je možné nepovinně pořádit i ÚAP pro území celé ČR, pořizovatelem by potom bylo MMR. (2) ÚAP pro celou ČR dosud nebyly vypracovány.

V současné době všechny kraje i ORP disponují ÚAP, jelikož se ale území neustále rozvíjí, je potřeba ÚAP průběžně aktualizovat. Úřady mají povinnost provádět úplnou aktualizaci jednou za čtyři roky.

ÚAP sestávají podle vyhlášky č. 500/2006 Sb. stavebního zákona ze tří hlavních částí:

1. Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území (PRURÚ)
2. Rozbor udržitelného rozvoje území (RURÚ)
3. Údaje o území, zjištění vyplývající z průzkumů území, další dostupné informace případně data vzniklá analýzou shromážděných dat (kategorizovány podle datové báze sledovaných jevů)

PRURÚ a RURÚ jsou zpracovány dle následujícího členění:

1. širší územní vztahy
2. prostorové a funkční uspořádání území
3. struktura osídlení
4. sociodemografické podmínky a bydlení
5. příroda a krajina
6. vodní režim a horninové prostředí
7. kvalita životního prostředí
8. zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa
9. občanská vybavenost včetně její dostupnosti a veřejná prostranství
10. dopravní a technická infrastruktura včetně jejich dostupnosti
11. ekonomické a hospodářské podmínky
12. rekreace a cestovní ruch
13. bezpečnost a ochrana obyvatel

RURÚ dále obsahuje zhodnocení jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje území (hospodářský, sociální a environmentální) a stanovuje problémy k řešení v ÚPD. (3)

Pro zpracování ÚSK jsou ÚAP hlavním podkladem, zpracovatelé ÚSK by je měli pouze doplňovat detailnějšími či specifitějšími jevy týkající se problematiky krajiny.

Obrázek 6 ukázka výkresu limitů ÚAP ORP Šumperk se znázorněním ÚSES navrhovaného ze ZÚR (44)

1.3.2 Územní studie

Územní studie mají za úkol prověřit možná řešení daných problémů v území. Jejich cílem je tedy najít optimální řešení pro dané území.

ÚS pořizuje příslušný úřad územního plánování, krajský úřad nebo MMR. Pořízení ÚS může být uloženo územním plánem nebo zásadami územního rozvoje. Dále může být ÚS pořízena z vlastního podnětu úřadu územního plánování či podnětu jiného. Na rozdíl od územně plánovací dokumentace, kde je proces schvalování značně složitější, schvaluje ÚS pořizovatel. Ten poté podává návrh na vložení dat o studii do evidence územně plánovací činnosti. Po vložení do této evidence nabývá ÚS účinnosti a stává se závaznou pro rozhodování v území. To pro budoucí projektanty znamená, že se při svém návrhu musí řídit východisky, které ÚS nabízí a pokud tak neučiní, je jejich povinností své počínání řádně odůvodnit. Po uplynutí osmi let od nabytí účinnosti je pořizovatel povinen vyhodnotit aktuálnost ÚS a opět zažádat o vložení do evidence plánovací činnosti. Pokud tak neučiní či vyhodnotí, že již studie pozbyla aktuálnosti, je ÚS vyřazena z evidence. (2)

Obsah, rozsah (vymezení řešeného území), cíle a účel ÚS stanovuje pořizovatel v zadání ÚS. V zadání pořizovatel stanovuje, zda vyžaduje doplňující průzkumy a rozborů či vypracování variantního řešení. V zadání také stanovuje požadavky na formu obsahu, například jaké výkresy mají být vypracovány, jejich měřítko, mapový podklad. (4) V ÚS se proto často můžeme setkat s doplňujícími výkresy, které slouží k lepší představě řešení daného území, jsou jimi řezy, řezopohledy, či perspektivní vizualizace. Hlavním rozdílem mezi ÚS a ÚPD je skutečnost, že k ÚS dotčené orgány nevydávají stanoviska.

Územní studie nejčastěji prověřují možnosti zastavitelné plochy, plochy přestavby, územních rezerv, veřejného prostranství či nově krajiny. V následující kapitole jsou uvedeny příklady typických ÚS.

1.3.3 Příklady územních studií

Územní studie plochy přestavby

ÚS Františkovy Lázně – Máchova ulice

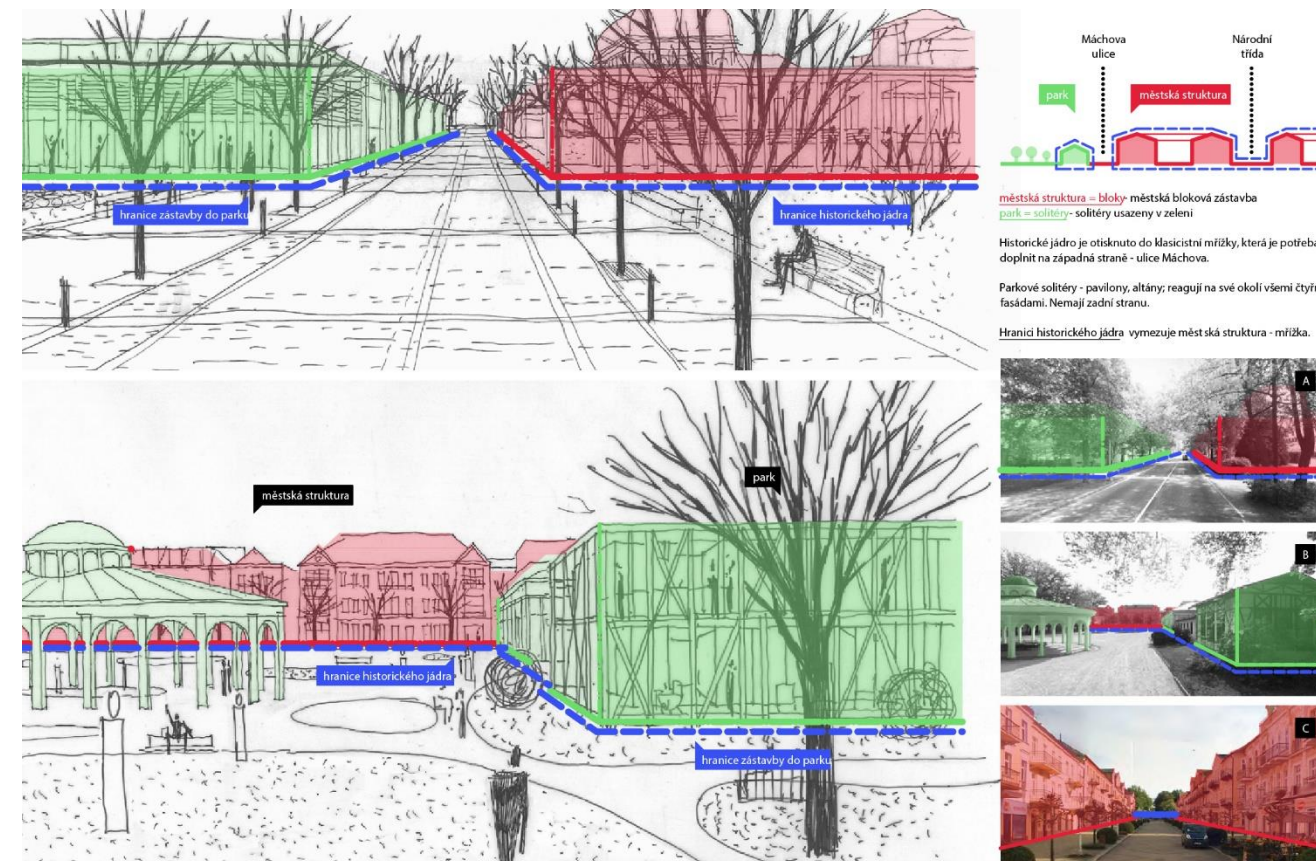
Zadavatel: Město Františkovy Lázně

Pořizovatel: Městský úřad Cheb

Zpracovatel: A69 – architekti s.r.o.

Územní studie se zabývá plochou přestavby podle platného ÚP v okolí Máchovy ulice. Jedná se o území ve středu historického lázeňského města, které je zároveň součástí městské památkové rezervace. Nacházejí se zde dlouhodobě nevyužívané chátrající areály.

Cílem studie je navrhnout optimální způsob zastavění ploch přestavby a změny staveb v dotčených stabilizovaných plochách. Kromě návrhu studie definuje limity související či podmiňující technické infrastruktury. Součástí ÚS jsou skici, které napomáhají lepší představě o řešení prostoru (Obr. 7). (5)

Obrázek 7 ukázka z ÚS Františkovy Lázně – Máchova ulice

Územní studie veřejného prostranství

ÚS náměstí Svobody – Čsl. armády Šumperk

Zadavatel: Město Šumperk

Pořizovatel: Městský úřad Šumperk

Zpracovatel: KNESL+KYNČL s.r.o.

Vypracování územní studie pro již stabilizovanou plochu náměstí Svobody bylo uloženo územním plánem z důvodu prověření možností dalšího rozvoje. Účelem územní studie je navržení, prověření a posouzení možných řešení pro vyřešení deficitu statické dopravy a veřejných prostranství v zadaném území.

Cílem studie je řešení chybějících odstavných a parkovacích stání, napojení na komunikační síť města, navržení vnitřního členění objektů, schematické řešení fasád, prověření možnosti umístění občanského vybavení a vymezení potřebných pozemků pro veřejná prostranství včetně konkrétního řešení. Součástí studie jsou příklady možností materiálového řešení (Obr. 8). (6)

Obrázek 8 ukázka z ÚS Náměstí svobody – Čsl. armády Šumperk

Územní studie dopravní technické infrastruktury

Variantní řešení uličního profilu s umístěním tramvajové trati tř. Míru – Pražská v Olomouci

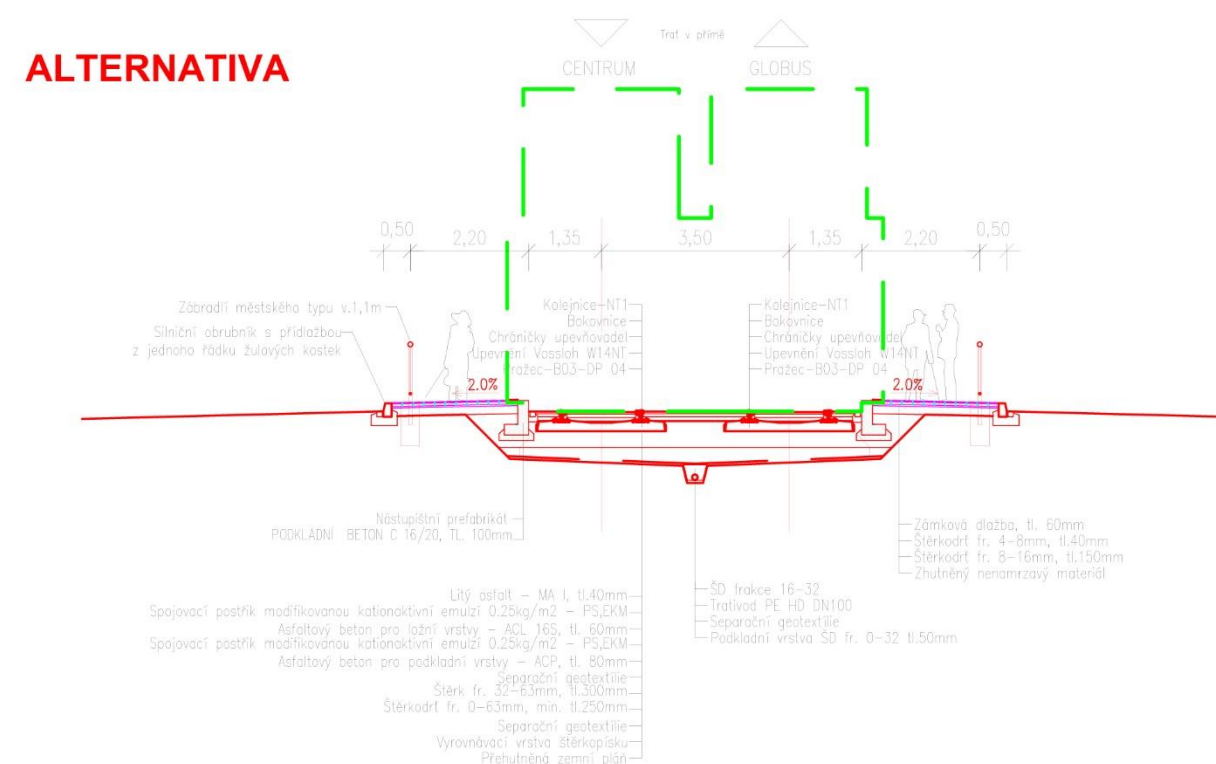
Zadavatel: Statutární město Olomouc

Pořizovatel: Magistrát města Olomouce

Zpracovatel: ALFAPROJEKT Olomouc a.s.

V projednávaném územním plánu byla navrhována nová tramvajová trať v trase tř. Míru – Pražská. Toto rozšíření bylo navrhováno z důvodu očekávaného nárůstu rezidentů v dané lokalitě.

Cílem územní studie bylo prověření variant řešení uličního profilu ulice Pražská, která by měla plnit funkci městské třídy. Vypracování této územní studie si vyžádalo spolupráci projektantů dopravních staveb s urbanisty a specialisty v oblasti inženýrských sítí. Proto není překvapivé, že součástí takové studie jsou i podrobné technické řezy (Obr. 9). (7)

Obrázek 9 ukázka technického řezu Variantního řešení uličního profilu

Územní studie zastavitelné plochy

ÚS Javornická Rychnov nad Kněžnou

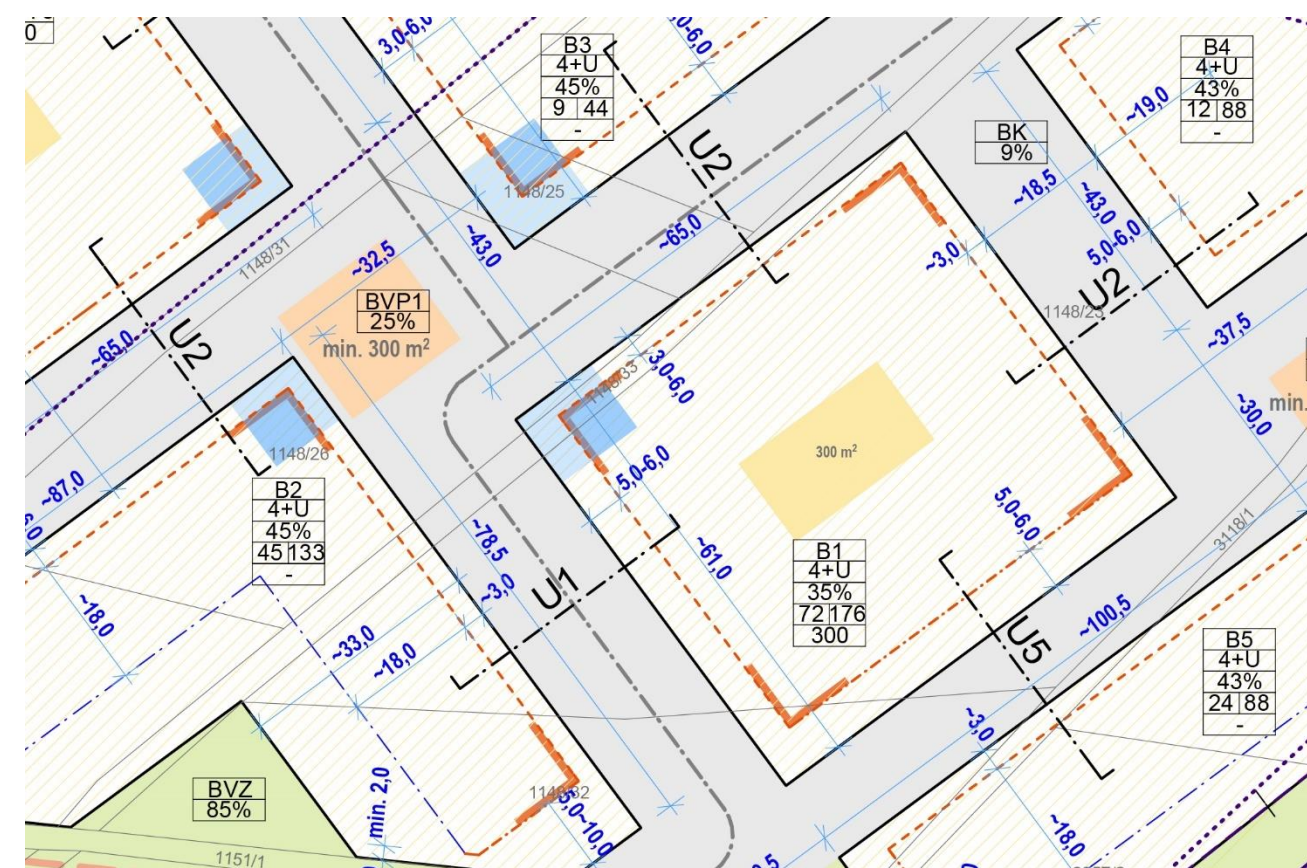
Zadavatel: Město Rychnov nad Kněžnou

Pořizovatel: Městský úřad Rychnov nad Kněžnou

Zpracovatel: Ing. arch. Tomáš Harom

Územní studie se zabývá plochou vedenou v územním plánu, který její vypracování taktéž ukládá, jako nově zastavitelnou nacházející se na východním okraji města. Zájmové území je ohraničeno ze severu ulicí Javornická, z jihovýchodu silnicí II. třídy a z jihozápadu panelovým sídlištěm vystavěným v 80. letech 20. století.

Územní studie má za úkol prověřit možnosti parcelace bytové a smíšené zástavby s důrazem na kvalitu veřejného prostranství. Součástí studie je i návrh regulace prověřovaného území (Obr. 10). (8)

Obrázek 10 ukázka návrhu regulace ÚS Javornická

1.4 Územní rozhodnutí a územní řízení

Územní řízení a rozhodnutí se týká jednotlivých záměrů v území. Týká se umístění stavby nebo zařízení, změny využití území, změny vlivu užívání stavby na území, dělení nebo scelování pozemků a ochranného pásma. Proces územního řízení slouží k posouzení, jestli navrhovaná stavba či změna na daném území je v souladu s ÚPD. Toto posouzení vykonává stavební úřad. Pokud po skončení územního řízení stavební úřad vyhodnotí, že navrhovaný záměr není v rozporu s ÚPD, vydá územní rozhodnutí, čímž je záměr schválen.

Za určitých podmínek lze územní rozhodnutí nahradit územním souhlasem, ten je vydáván, když není potřeba, aby proběhlo územní řízení.

1.5 Územní opatření o stavební uzávěře a územní opatření o asanaci území

Územní opatření o stavební uzávěře slouží k omezení či zákazu stavební činnosti, která by mohla ztížit budoucí využití území podle připravované ÚPD.

Územní opatření o asanaci území se vydává na území postiženém živelní pohromou nebo závažnou havárií, která poškodila území natolik, že je nezbytné stanovit podmínky pro odstranění dopadů.

Územní opatření vydává rada obce. Pokud by se územní opatření týkalo více obcí či je příslušná rada obce nečinná, může opatření vydat rada kraje. (2)

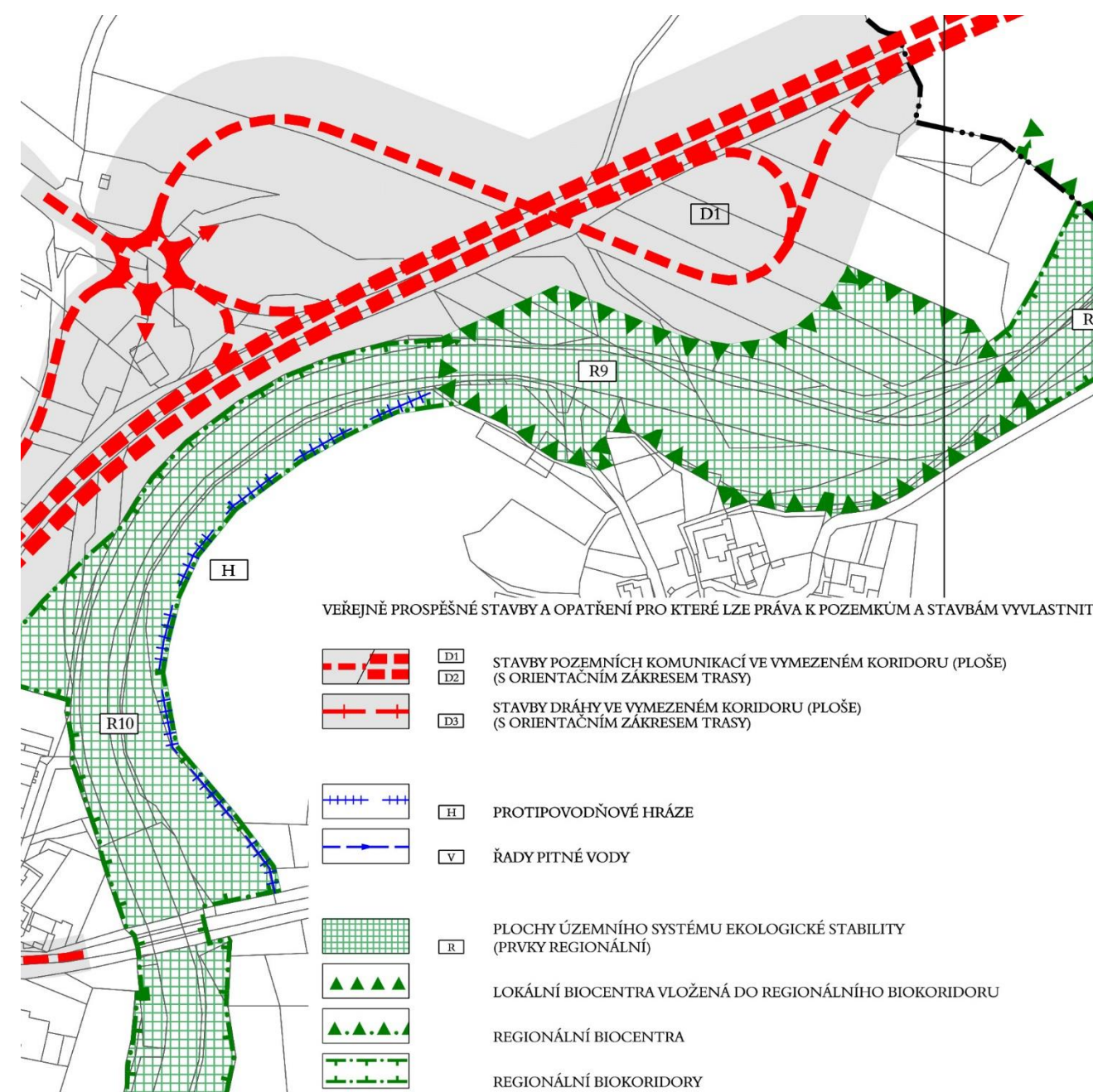
1.6 Úprava vztahů v území

1.6.1 Předkupní právo

K pozemkům, které jsou určeny ÚPD pro veřejně prospěšnou stavbu nebo veřejné prostranství a nestačí pro ně zřízení věcného břemene, má obec, kraj nebo stát předkupní právo. V ÚPD je třeba přesně vyznačit jak v grafické, tak textové části, o jaké pozemky se jedná. Pořizovatel ÚPD je povinen neprodleně odeslat část, kde jsou pozemky vyznačeny, osobě oprávněné z předkupního práva a osobám, které z předkupního práva zatěžuje. Vlastník pozemku je po nabytí účinnosti ÚPD povinen nabídnout oprávněné osobě pozemek k odkoupení. Cena, za kterou má být pozemek odkoupen, se určí znaleckým posudkem. (2)

1.6.2 Náhrady za změnu v území

V zákoně je o náhradách za změnu v území uvedeno následující: „Vlastníkovi pozemku nebo stavby, jehož práva k pozemku nebo stavbě byla územním opatřením o stavební uzávěře omezena a byla mu tím způsobena majetková újma, náleží náhrada.“ (2)

Obrázek 11 ukázka výkresu VPS a VPO ÚP Mošov (45)

2. Přehled dalších nástrojů plánování krajiny

2.1 Zemědělství

Ačkoliv zemědělství disponuje více nástroji pro ovlivňování využívání zemědělské půdy, jako je dotační politika či ochrana zemědělského půdního fondu, žádný komplexní plánovací nástroj nemá. Proto jsou v této kapitole zařazeny pouze pozemkové úpravy, jejichž maximální rozsah je katastrální území, a ekologicky významné prvky, jejichž evidence je vázána na dotace.

2.1.1 Pozemkové úpravy

Pozemkové úpravy jsou jedním z klíčových nástrojů pro změnu poměrů v krajině. Řídí se zákonem č. 139/2002 Sb. o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, nejsou tedy součástí územně plánovacích nástrojů, nicméně je důležité se o nich zmínit, protože řeší podobná témata jako ÚSK.

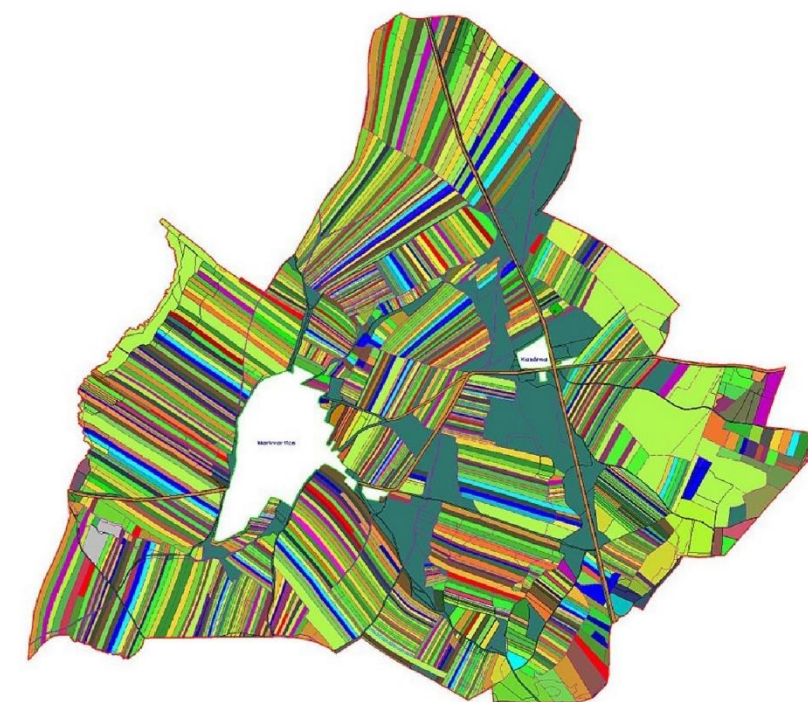
Pozemkové úpravy vznikly z potřeby upravit vlastnické vztahy a chránit krajinu a přírodní zdroje, zejména pak zemědělskou půdu. Česká krajina totiž během dvacátého století naznačila velkého množství změn, které se na ní podepsaly ne příliš lichotivým způsobem. Během kolektivizace v 50. letech se hromadně rozorávaly meze, prováděly meliorace, upravovaly vodní toky. Po roce 1989 při rozdělování pozemků původním vlastníkům došlo k jejich rozdrobení, kdy často jeden vlastník má několik parcel, které spolu nesousedí. A tyto problémy se snaží PÚ řešit.

Pozemkové úpravy zahajuje pozemkový úřad, který vypracuje jejich zadání. Dále následují přípravné práce, kdy probíhají úvodní jednání, vyhodnocování podkladů a vytváření nárokových listů vlastníků. Dále přichází na řadu projekčně návrhové práce, jejichž výsledkem je návrh nového uspořádání pozemků a návrh plánu společných zařízení. Nakonec dochází k realizačním pracím, které naplní znění návrhů.

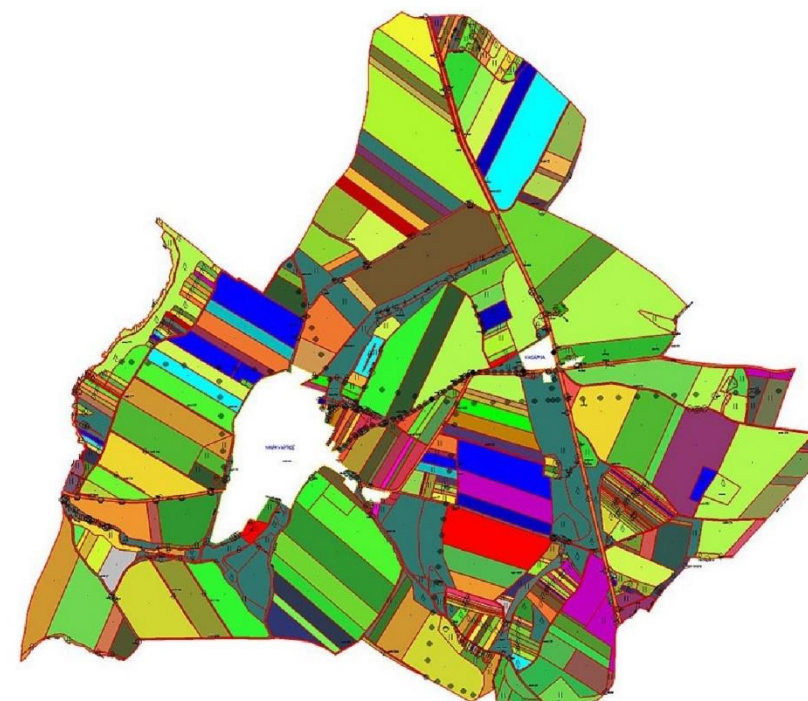
Výsledkem PÚ je obnovená katastrální mapa s optimalizovaným uspořádáním pozemků jednotlivých vlastníků (Obr. 12) a plán společných zařízení, který slouží ke zpřístupnění pozemků, k protierozní ochraně a k ochraně životního prostředí celkově. (9)

2.1.2 Ekologicky významné prvky

Mezi ekologicky významné prvky (EVP) se řadí útvary, které bezprostředně sousedí nebo jsou součástí obhospodařované půdy a plní mimoprodukční funkci zemědělství. Jako EVP jsou definovány krajinné prvky (mez, terasa, travnatá údolnice, skupina dřevin, stromořadí, solitérní dřevina, příkop, mokřad), plochy s rychle rostoucími dřevinami pěstovanými ve výmladkových plantážích a zalesněná půda. EVP eviduje Státní zemědělský intervenční fond. Za určitých podmínek je možné získat dotaci na výměru zaevidovaných krajinných prvků. (5)

Stav půdní držby před pozemkovou úpravou

Stav půdní držby po pozemkové úpravě

Obrázek 12 srovnání velikosti a tvaru parcel před a po pozemkovou úpravou (46)

2.2 Lesnictví

Obdobně jako územní plánování má své nástroje, má je i lesní hospodářství. Lesnické plánování stanovuje cíle a postupy pro určité časové období, které je z důvodu pomalejšího vývoje lesů než sídel značně delší.

2.2.1 Národní inventarizace lesů

Národní inventarizace lesů je statistický dokument, který podává informace o stavu lesů v celé ČR. Díky poměrně přesným metodám výpočtu jsou výsledky inventarizace důležitým podkladem pro zpracování dalších dokumentů lesnického plánování. Zpracováním je pověřen Ústav pro hospodářskou úpravu lesů (ÚHÚL). První inventarizace v ČR byla provedena v roce 2001. (11)

2.2.2 Oblastní plány rozvoje lesů

Oblastní plány rozvoje lesů (OPRL) jsou metodickým dokumentem, který má doporučující charakter pro tvorbu zásad hospodaření v lesích. Vypracovává je opět ÚHÚL na pokyn Ministerstva zemědělství. Plány mají platnost dvacet let. (6)

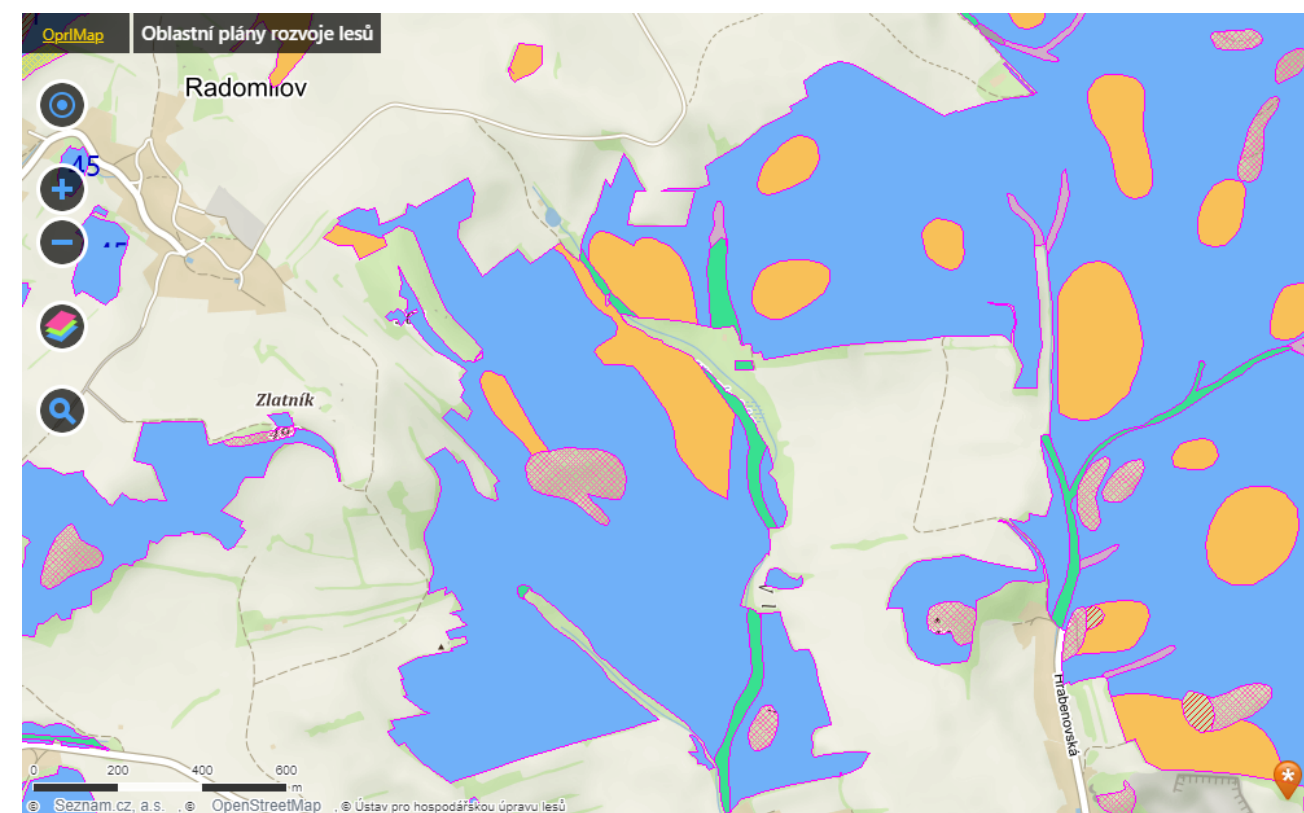
2.2.3 Lesní hospodářské plány

Lesní hospodářské plány (LHP) se zpracovávají pro všechny lesy větší než 50 ha zpravidla na dobu 10 let. Náklady na tvorbu plánů hradí vlastník lesa, přičemž v současné době je možné získat na vypracování plánů dotaci. V LHP je uveden stav lesních porostů a stanovena závazná ustanovení, která je vlastník lesa povinen dodržovat. Závazným je ustanovení maximální celkové výše těžeb či minimální podíl melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu. (13)

2.2.4 Lesní hospodářské osnovy

Lesní hospodářské osnovy (LHO) se zpracovávají pro všechny lesy o výměře menší než 50 ha. Náklady na zpracování LHO hradí stát a vlastníci lesa je od orgánu státní správy lesů poskytnuta bezplatně. (6)

Při srovnání výřezu stejné oblasti porostní mapy LHO (Obr. 14) a OPRL (Obr. 13) z internetové aplikace ÚHÚL můžeme pozorovat, že některé plochy v LHO oproti OPRL chybí. Jedná se o oblasti, pro které jsou zpracovány LHP a ty nejsou bez registrace veřejně dostupné. (13)

Obrázek 12 ukázka mapy cílových hospodářských souborů z internetové aplikace ÚHÚL OPLR (48)

Obrázek 14 ukázka porostní mapy z internetové aplikace ÚHÚL LHO (49)

2.3 Plánování v oblasti vod

Vodohospodářské plánování má v ČR dlouholetou tradici, nicméně ke změně systému došlo po přijetí Rámcové směrnice o vodách v roce 2000. Proces plánování v oblasti vod byl rozdělen do tří šestiletých etap. V současné době probíhá II. plánovací období (2015-2021), kdy se pozměnila legislativa a stanovila se nová struktura plánů povodí. (14)

2.3.1 Národní plány povodí

Národní plány povodí slouží ke stanovení cílů pro ochranu a zlepšování stavu povrchových a podzemních vod a vodních ekosystémů, ke snížení nepříznivých účinků povodní a sucha, pro hospodaření s vodami a pro ochranu ekologické stability krajiny.

Plány jsou pořizovány Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem životního prostředí, která spolupracují s příslušnými správci povodí a příslušnými krajskými úřady. Plány schvaluje Vláda ČR. (15)

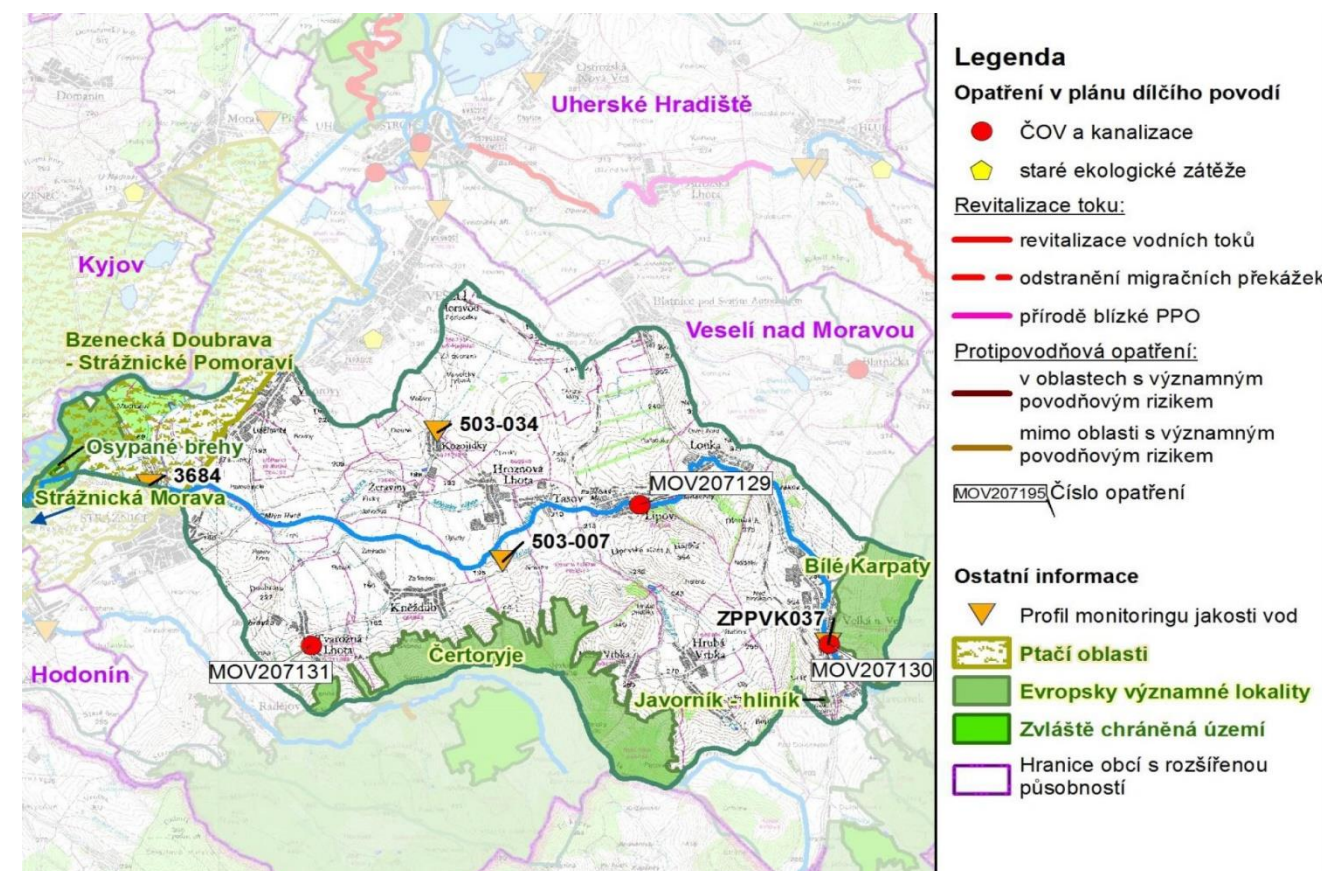
2.3.2 Plány dílčích povodí

Plány dílčích povodí obsahují podrobnější údaje a návrhy opatření pro dosažení cílů daného dílčího povodí. Zjišťují stav povrchových a podzemních vod, hodnotí povodňová rizika a potřebu užívání vodních zdrojů a podle toho stanovují časový plán pro uskutečnění stanovených cílů.

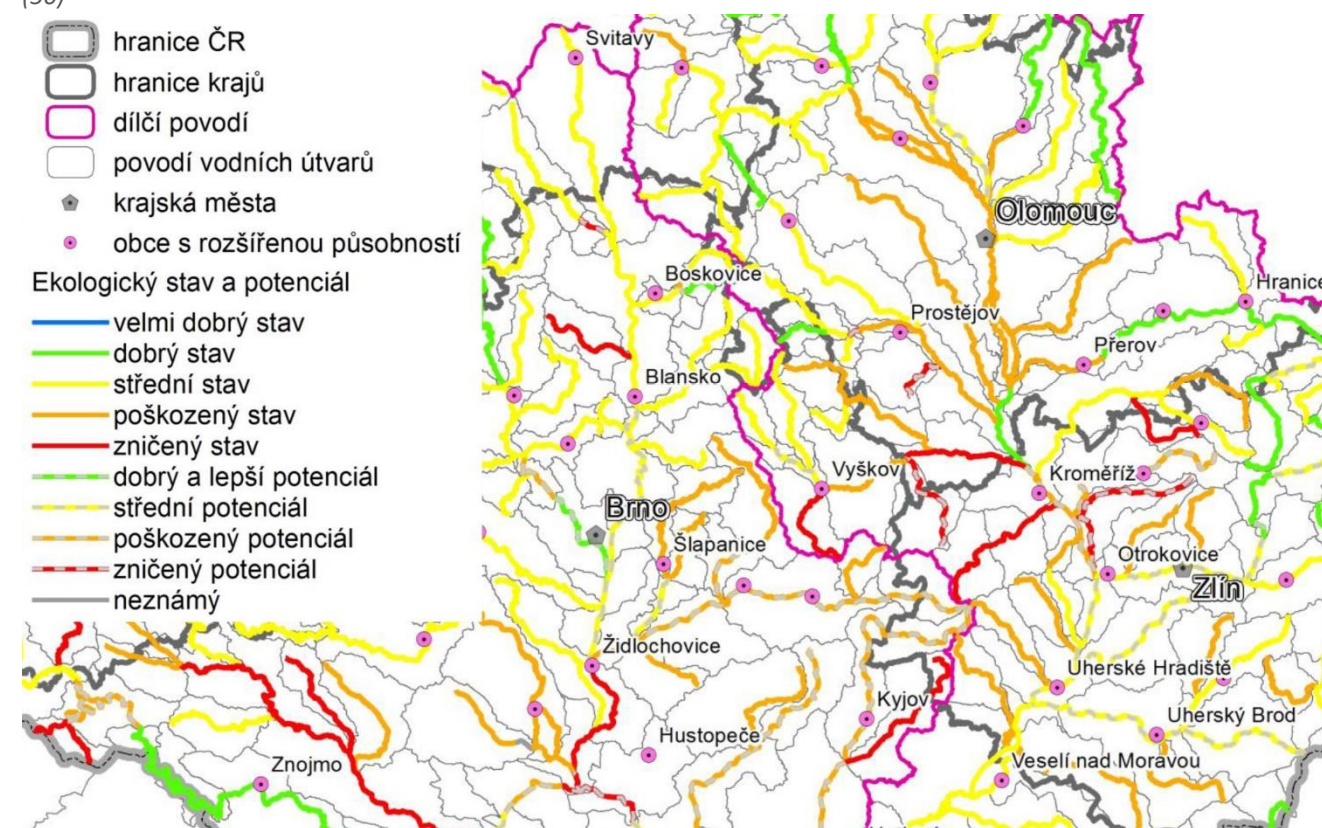
Plány jsou pořizovány správci povodí, kteří spolupracují s příslušnými krajskými a ústředními vodoprávními úřady. Kraje posléze plány schvalují. (14)

2.3.3 Plány pro zvládání povodňových rizik

Pro oblasti s významnými povodňovými riziky se zpracovávají plány pro zvládání povodňových rizik, které se zabývají všemi aspekty rizik a soustředí se především na prevenci, ochranu a připravenost. Mohou rovněž podporovat udržitelné využívání území, zadržování vody a kontrolované zaplavení určitých oblastí v případě výskytu povodně. (7) Plány slouží jako podklad pro územní plánování.

Obrázek 15 mapa vodního útvaru z průvodního listu útvary povrchových vod Plánu dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu (50)

Obrázek 15 ukázka mapy ekologického stavu a ekologických potenciálů útvary povrchových vod z Národního plánu povodí Dunaje (51)

2.4 Nástroje ochrany přírody

2.4.1 Zvláště chráněná území

Důležitým nástrojem ochrany přírody a krajiny je ochrana území prostřednictvím zvláště chráněných území. Jsou jimi přírodovědecky či esteticky významná nebo jedinečná území s unikátní nebo reprezentativní biologickou rozmanitostí, území s jedinečnou geologickou stavbou či území reprezentující charakteristické prvky krajinného rázu kulturní krajiny. Tyto lokality mohou mít také přínos z hlediska vědeckého výzkumu. Cílem ochrany je udržení či dokonce zlepšení dochovaného stavu. V ČR rozlišujeme velkoplošná chráněná území, kde řadíme národní parky a chráněné krajinné oblasti, a maloplošná chráněná území, kam patří národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky.

Jelikož je ČR součástí EU, má povinnost vymezit soustavu chráněných území spadajících do Natury 2000. Jedná se o evropsky významné lokality a ptačí oblasti. (16)

Plány péče

Plány péče jsou podkladem pro další druhy plánovacích dokumentů a pro rozhodování orgánů přírody. Mají platnost zpravidla 10 až 15 let. Zpracování plánů pro ZCHÚ vyjma NP je zajišťováno Ministerstvem životního prostředí (MŽP) prostřednictvím Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR). Koncepční dokument pro NP se nazývá Zásady péče a zpracovávají jej orgány ochrany přírody. (16)

2.4.2 ÚSES

Územní systém ekologické stability krajiny (ÚSES) je zákonem o ochraně přírody a krajiny definován jako „vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu“. Uvádí se zde také, že vytváření ÚSES je veřejným zájmem, na kterém se podílejí vlastníci pozemků, obce i stát. (8)

ÚSES se vytváří pro udržení a posílení ekologické stability. Cílem je vytvořit spojitou síť ploch, na kterých je umožněn rozvoj přirozených především rostlinných společenstev, jejichž druhová skladba odpovídá konkrétním stanovištním podmínkám. Tyto plochy potom umožňují i zachování či obnovení původních biologických druhů. Celý systém pak může příznivě působit i na okolní méně ekologicky stabilní plochy.

ÚSES se vymezuje podle geografických, geologických, pedologických, hydrologických a dalších podmínek, které pomáhají určit složení a strukturu přirozených společenstev.

Návrh vymezení ÚSES (plán ÚSES) mají na starosti odpovědné orgány ochrany přírody, avšak aby se stal závazným, je potřeba jej vymezit v příslušné ÚPD v koncepci uspořádání krajiny (Obr. 17). Další možností je provést pozemkovou úpravu. PÚ jsou v praxi největší a mnohdy i jedinou příležitostí pro realizaci opatření podle návrhů ÚSES. (9)

2.4.3 Dálkové migrační koridory a migračně významná území

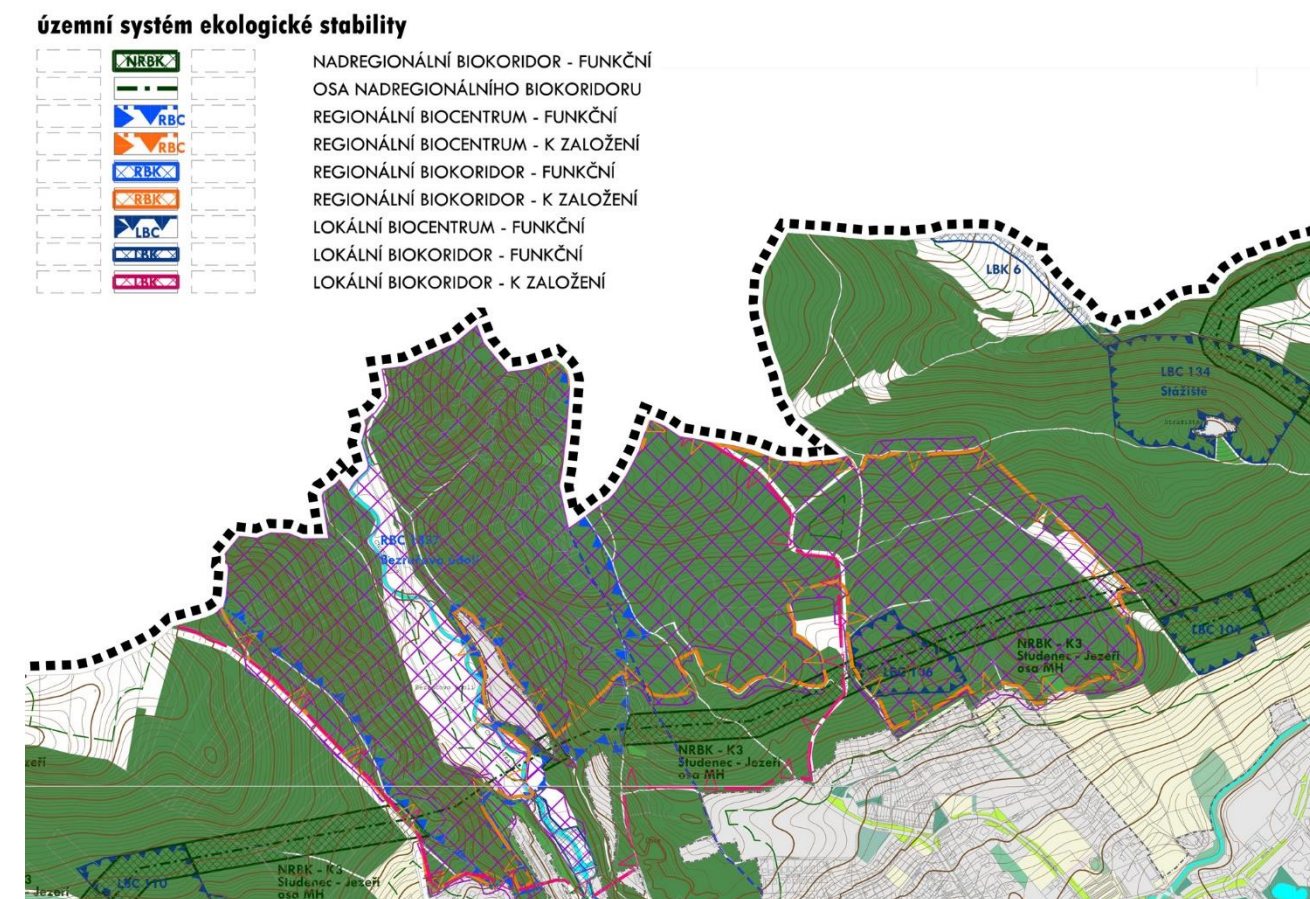
V rámci projektu Vyhodnocení migrační prostupnosti krajiny pro velké savce a návrh ochranných a optimalizačních opatření, který byl uskutečněn mezi lety 2007–2010, se řešila problematika bariér způsobených antropogenní činností pro velké savce. Projekt vytvořený firmou EVERNIA ve spolupráci s AOPK ČR a Výzkumným ústavem Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví se zaměřil především na losa evropského, jelena lesního, medvěda hnědého, vlka obecného a rysa ostrovida.

Výstupem projektu je síť migračních koridorů pro velké savce na území ČR, jenž je poskytnuta jako údaj o území v rámci pořizování ÚAP. Součástí navržené sítě jsou kromě DMK a MVÚ i místa omezení DMK. Vyznačeno bylo asi 29 kritických míst, kde je průchod skoro nemožný a přes sto problémových míst, kde je průchod ztížen. Pro tato místa byla navržena opatření ke zlepšení průchodnosti. (10)

2.4.4 Významné krajinné prvky

Významným krajinným prvkem (VKP) je podle zákona o ochraně přírody a krajiny „*ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny utvářející její typický vzhled nebo přispívající k udržení její stability*“. (8) Automaticky jsou mezi ně zařazeny veškeré lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera a údolní nivy. Další možností je registrace VKP orgánem ochrany přírody. Podnět k registraci může podat kdokoliv.

Základem ochrany VKP je udržení a zabezpečení vyhovujícího stavu lokality. Při poškození či zničení VKP může být udělena pokuta orgánem ochrany přírody až do výše 1 milionu korun.

Obrázek 17 ukázka zobrazení ÚSES ve výkrese uspořádání koncepce krajiny ÚP Chomutov (47)

B. Analýza územních studií krajiny

3. Přehled již vypracovaných územních studií krajiny

3.1 Detailní pohled na proces pořizování územních studií krajiny

Pro proces pořizování ÚSK platí stejná pravidla jako pro ostatní ÚS popsané v kapitole A.1.3.2 *Územní studie*. Je ale důležité mít na paměti, že dosavadní praxe byla taková, že obce pořizovaly ÚSK v rámci dotačního programu, a tudíž se řídily i jeho pravidly. Při pořizování ÚSK mají pořizovatelé o něco menší volnost než při pořizování ostatních ÚS. Jedná se totiž o rozsáhlý dokument a obce by si jej z vlastního rozpočtu nemohly dovolit.

Pořizovatelem ÚSK je příslušný úřad územního plánování ORP. ÚSK je pořizována pro celý správní obvod ORP. Úřad územního plánování vypracovává zadání ÚSK, které musí být v souladu s metodickým pokynem, který vypracovalo MMR a MŽP. Předmětem metodiky je i stanovení obsahu a jeho formy.

Pořizovatel musí vypsát veřejné řízení na výběr zpracovatele. Po transparentním výběru je uzavřena smlouva s nejvhodnějším kandidátem. Zpracovatelem je obvykle jedna firma (s autorizovanou osobou), která ovšem uzavírá spolupráci s externími odborníky a specialisty.

Průběh vypracování ÚSK se dělí na tři etapy:

- 1) Doplňující průzkumy a rozbor
- 2) Návrh ÚSK
- 3) Návrh ÚSK po úpravách

V první etapě se shromažďují informace a materiál potřebný pro následný návrh. Hlavním podkladem jsou ÚAP. Nezbytné je provést terénní průzkumy. V této fázi je možné provést dotazníkové šetření pro lepší představu o vnímání krajiny obyvateli. Vypracovat doplňující průzkumy a rozbor bývá u ÚS volitelné, ne však u ÚSK. Doplňující průzkumy ÚSK bývají dokonce obsáhlejší než samotné návrhy ÚSK.

Návrh by měl nastínit budoucí vizi krajiny a kroky vedoucí k jejímu naplnění. Součástí návrhu by mělo být členění ORP na krajinné okrsky. Výstupem návrhové části by měly být rámcové podmínky využití směřované zejména na ÚPD a rámcová doporučení pro opatření, která by měla být podkladem pro další orgány veřejné správy. (4) Po vypracování návrhu by mělo proběhnout veřejné projednání návrhu ÚSK, které by mělo orgány samosprávy, dotčené orgány a obyvatele seznámit s možnými změnami a především s jejich účelem, vítána je ale spolupráce zejména s orgány ochrany přírody již při vzniku zadání. Dotčené orgány nevydávají k návrhu ÚSK stanoviska jako je tomu u ÚPD. Pokud jsou po veřejném projednání provedeny úpravy v návrhu ÚSK, pořizovatel následně schválí konečný návrh, který vloží do evidence územně plánovací činnosti.

3.2 Průběh a fungování dotačního programu

Zpracování územní studie krajiny bylo podporováno prostřednictvím Integrovaného regionálního operačního programu (dále jen IROP) v rámci specifického cíle 3.3 „Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje“.

IROP vznikl pod záštitou Ministerstva pro místní rozvoj, které takto podporuje obce v řešení problémů v oblastech infrastruktury pro veřejnou správu, veřejné služby a územní rozvoj. (11)

V rámci výzvy č. 9 byl podporován vznik nejen ÚSK, ale i územních studií veřejné infrastruktury. Výzva pro čerpání dotací běžela od konce roku 2015 do poloviny roku 2017. Zpočátku chvíli trvalo, než se začaly obce o dotace hlásit. Velký vliv měl fakt, že šlo o novou záležitost, a také že metodický pokyn od MMR a MŽP pro přípravu zadání ÚSK byl vydán až na začátku roku 2016 a obce tak neměly pevný bod, kterého se v případě tvorby zadání chytit.

Během let 2016 až 2017 podnikali úředníci z MMR řadu cest do krajů, kde představovali samosprávám možnosti aktivit podporovaných ze specifického cíle 3.3. Proběhly taktéž speciální semináře zaměřené na ÚSK. (12)

Na konci roku byla MŽP vyhlášena výzva č. 14/2016 z Národního programu Životní prostředí, díky které bylo obcím umožněno dofinancovat zbylé náklady na pořízení ÚSK, což určitě přispělo k většímu zájmu o ÚSK. (12)

Celkem podalo žádost o dotaci ÚSK 52 ORP, z toho se pět žádostí nevešlo do objemu alokace v 9. výzvě, dohromady tedy bylo z výzvy podpořeno 47 ÚSK. Z 85 % byly náklady dotovány z prostředků EU, dalších 15 % bylo uhrazeno z Národního programu životního prostředí. Průměrné náklady na pořízení ÚSK činily cca 2 mil. Kč. Cena všech zpracovaných ÚSK je dohromady téměř 95 mil. Kč.

Vypracování ÚSK je jak časově, tak finančně náročné a pro obce je prakticky nereálné pořídit ÚSK bez dotací. Na jednu stranu je určitě pozitivní, že stát podporuje vznik ÚSK. Na druhou stranu, aby obce mohly čerpat dotace, musely se držet metodiky zadání ÚSK, čímž ztrácely jistou volnost ve volbě hlavních cílů podle potřeb a problémů daného území.

I když stát v rámci IROP podporuje vznik nejen ÚSK, v rámci další výzvy (č. 45) vyčlenil dostatek peněz, aby mohly mít svoji ÚSK všechna ORP v ČR. K této výzvě, ve které je možno čerpat dotace v období od 19. 8. 2016 do 31. 12. 2019, se však k 16. 12. 2019 připojilo pouze 10 projektů. Pro projekty z této výzvy je vyčleněno 20 982 000 Kč, přičemž dotace na schválené projekty činí pouhé 4 281 671 Kč, což je zhruba 20 % celkové částky. Nutno podotknout, že ani jeden projekt není určen pro zpracování ÚSK. (13)

Fakt, že žádný z projektů není ÚSK, může být jednak způsoben složitostí procesu financování, od kterého se odvíjí tvorba zadání a od zadání celý výsledek. V tomto případě je však s největší pravděpodobností hlavní problém ve špatně nastavených podmínkách 45. výzvy, kde je stanoveno, že řešené území ÚSK musí být celý správní obvod ORP (ta byla i v předchozí výzvě) a navíc musí ležet na území jedné Místní akční skupiny, která má podporu ÚSK zakotvenou ve své strategii. Tuto podmínku splňovaly pouze čtyři SO ORP, a to Kraslice, Trhové Sviny, Bystřice nad Pernštejnem a

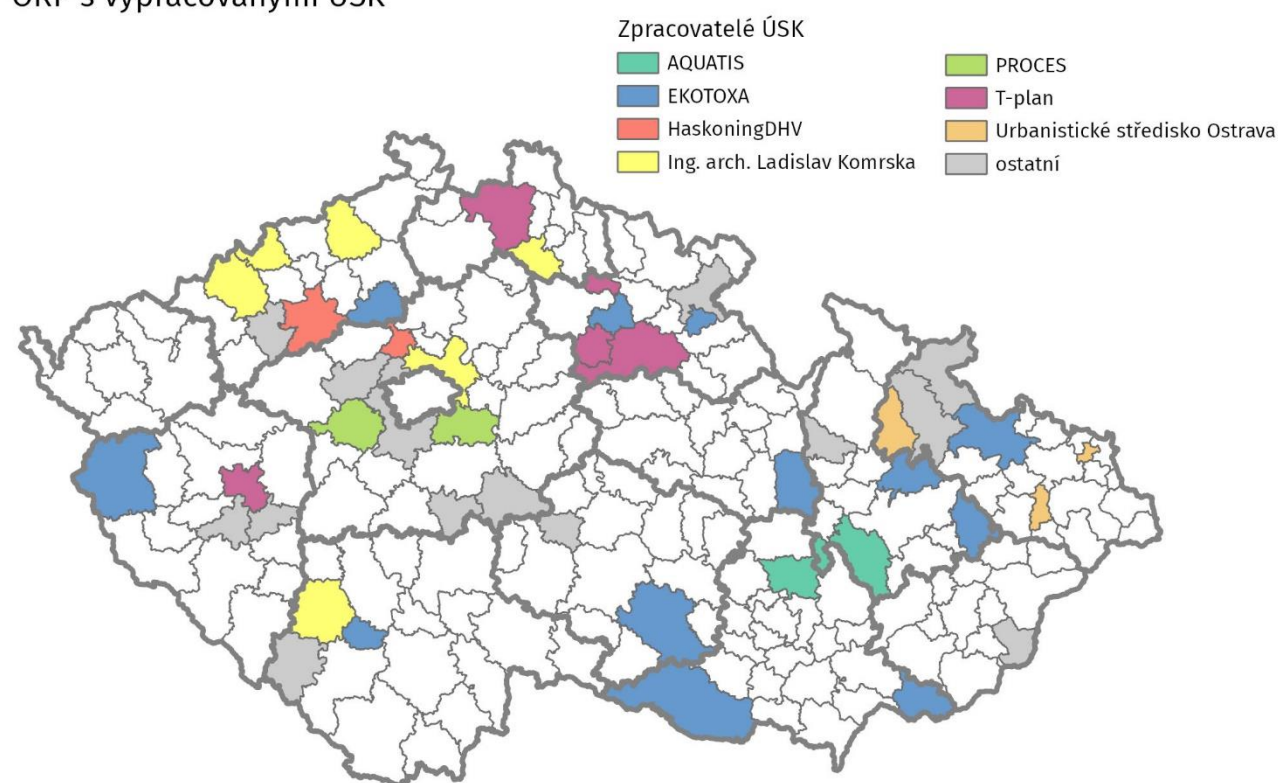

Vítkov. (12) Ministerstvo si sice tento nepříznivý stav uvědomovalo, nicméně v provedené změně výzvy z 23. 10. 2018 v podmínkách pro pořízení ÚSK nenastaly z tohoto hlediska žádné změny. (14) Není tedy překvapením, že v této výzvě žádná obec nezažádala o podpoření projektu ÚSK.

3.3 Celková statistika vypracovaných územních studií krajiny

Z celkového počtu 205 ORP v ČR jich má 47 zpracováno ÚSK. Vytvořené ÚSK pokrývají necelou čtvrtinu území ČR. Nejvíce zpracovaných ÚSK vzhledem ku ploše kraje má Královéhradecký kraj (přes 43 %), naopak žádnou ÚSK nenajdeme ani v jednom ze 7 ORP Karlovarského kraje. Z mapy jde vidět určitá koncentrace ÚSK v okolí Prahy. Nejčastějším zpracovatelem je Ekotoxa sídlící v Brně, celkem zpracovala 12 studií. Průměrná délka zpracování ÚSK podle poskytnutých informací MMR ČR¹, tj. počet měsíců ode dne předání zadání zhotoviteli po schválení ÚSK pořizovatelem, je 20 měsíců. (15)

ORP s vypracovanými ÚSK

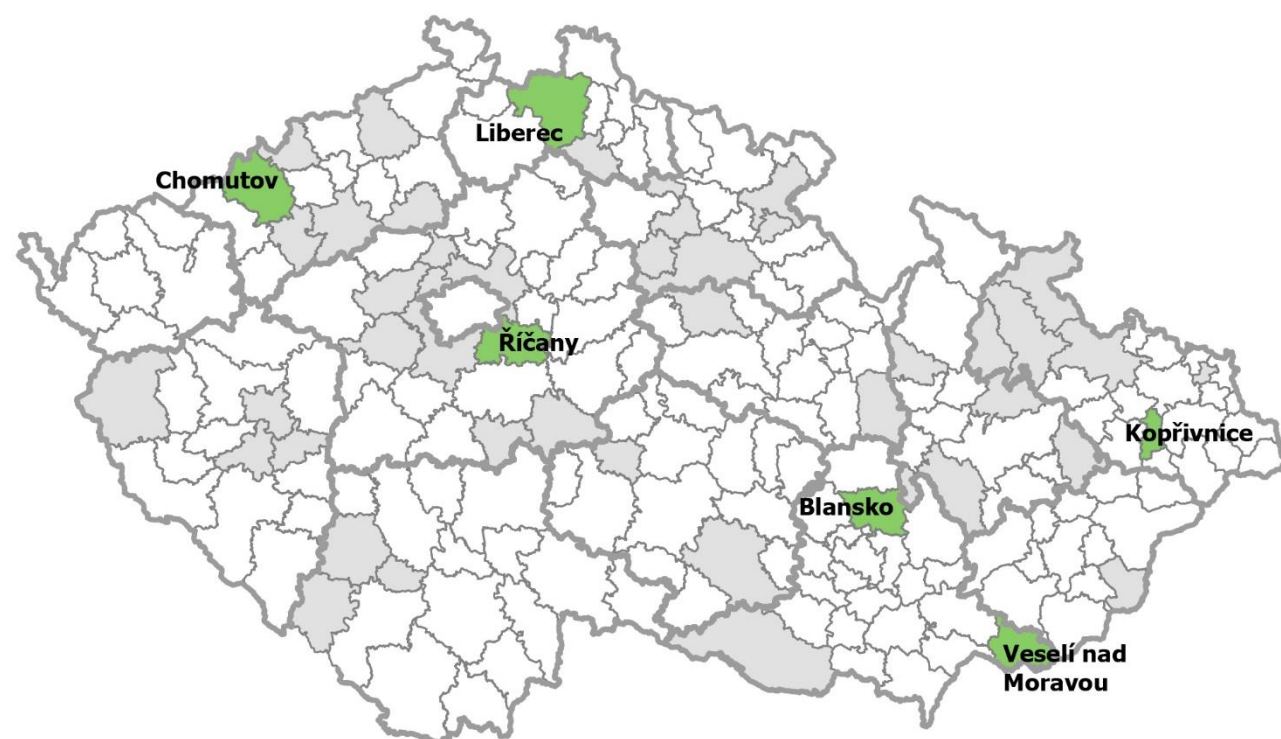

¹ Ve statistice nejsou započítány veškeré zpracované ÚSK, protože v době jejího zpracování ještě nebyly dokončeny.

4. Metoda zpracování práce

4.1 Výběr vzorku územních studií krajiny

K podrobnější analýze jsem vybrala 6 studií. Chtěla jsem především porovnat studie od různých zpracovatelů. Předně byli vybráni zpracovatelé, kteří zhotovili více ÚSK, a tudíž s nimi měli více zkušeností. Vybrané zpracovatele jsem požádala o vyjádření, která studie je z jejich pohledu nejzdařilejší a kterou by mi pro analýzu doporučili. Snažila jsem se také vybrat co nejrozmanitější studie co se týče charakteru krajiny (horské prostředí, vysoce urbanizované oblasti, místa zasažená těžbou). Do výsledného výběru jsem zařadila ÚSK SO ORP Blansko, Chomutov, Kopřivnice, Liberec, Říčany a Veselí nad Moravou.

Tabulka 1: základní statistické údaje vybraných obcí k 31. 12. 2017 (16)

SO ORP	kraj	plocha území (ha)	počet obcí	počet katastrálních území	KES*	počet obyvatel
Blansko	Jihomoravský	35 139	43	59	1,7	56 848
Chomutov	Ústecký	48 607	25	77	1,3	81 515
Kopřivnice	Moravskoslezský	12 131	10	19	0,5	40 848
Liberec	Liberecký	57 839	28	111	2,3	144 077
Říčany	Středočeský	37 728	52	85	0,9	68 288
Veselí nad Moravou	Jihomoravský	34 278	22	26	0,9	38 051

*koeficient ekologické stability

Tabulka 2: základní informace o analyzovaných ÚSK

	Blansko	Chomutov	Kopřivnice	Liberec	Říčany	Veselí
zpracovatel	AQUATIS a.s.	Ing. arch. Ladislav Komrsk	Urbanistické středisko Ostrava s.r.o.	T-plan s.r.o.	PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů s.r.o.	EKOTOXA s.r.o
zahájení projektu IROP	25.11.2016	16.03.2017	06.03.2017	09.01.2017	27.03.2017	20.03.2017
předání zadání zhotoviteli (smlouva o dílo)	20.09.2017	18.08.2018	06.03.2017	14.10.2016	27.05.2017	20.03.2017
schváleno	09.04.2019	18.09.2019	06.11.2018	není v registru	28.06.2019	10.04.2019
doba zpracování od předání zhotoviteli po schválení / dny	566	396	610	-	762	751
celková částka / Kč	1 738 770	1 936 000	943 800	4 535 080	2 178 000	2 208 250

Blansko

ORP Blansko se nachází v severní části Jihomoravského kraje. Jedná se o vysoce zalesněné území (52 % lesa z celkové plochy území), což je dáno i tím, že se na území nachází oblast vápencového Moravského krasu, která není moc úrodná. Dalším významným prvkem, který dotváří charakter krajiny, je řeka Svitava, která zde vyhloubila výrazné údolí. (17)

Chomutov

ORP Chomutov se nachází v Ústeckém kraji. Ze severní strany sousedí s Německem. V řešeném území mezi sebou kontrastují dvě odlišné části – severní horská a jižní pánevní. Horská oblast Krušných hor si díky své nepřístupnosti zachovala převážně lesní charakter. Pánevní část se naopak stala silně kulturní krajinou. (18)

Kopřivnice

ORP Kopřivnice nacházející se v Moravskoslezském kraji patří mezi nejmenší ORP v ČR. Jedná se o krajinu s členitým terénem převážně zemědělskou, později ovlivněnou industrializací ve 20. století. Velký vliv na vzhled a vnímání krajiny má i poměrně vysoká hustota osídlení (336 ob/km², průměr v ČR je 134 ob/km²).

„Vliv na kvalitu krajiny mají především změny v zemědělství a lesnictví, ale i hospodářsko-sociální problémy společnosti, tlak na rozvoj sídel do krajiny, expanze dopravy a suburbanizační procesy.“ (19)

Liberec

ORP Liberec nacházející se v kraji nesoucí stejný název sousedí ze severní části s Polskem a Spolkovou republikou Německo. ORP se nachází v příhraničním horském pásmu. Na území se nachází část Jizerských hor, Lužických hor a Ještědsko-kozákovský hřbet se svým nejvyšším vrcholem a ikonickou dominantou vysílače. Z hlediska sídelní struktury je nejvýznamnějším prvkem statisčové město Liberec. (20)

Říčany

Kulturní vývoj ORP Říčany ve Středočeském kraji je silně ovlivněn blízkostí hlavního sídelního centra českých zemí, především v posledních dekádách v důsledku suburbanizačních procesů (mezi lety 1997–2007 nárůst počtu obyvatel o 81 %). Území ORP Říčany protíná dopravní dominantu, kterou je dálnice D1. (21)

Veselí nad Moravou

ORP Veselí nad Moravou (dále jen Veselí) se nachází na jihu Jihomoravského kraje. Zčásti zde zasahuje pohoří Karpat, které území odděluje od Slovenska. Severní částí území protéká dolní tok řeky Moravy, který je v této oblasti výrazně regulován. Členitost území stoupá od severozápadu na jihovýchod, od údolní nivy po horskou pahorkatinu. (22)

4.2 Metody hodnocení

4.2.1 Hodnocení celkové struktury

Hodnocení struktury je rozdělené pro část DPR a část návrhovou. Jelikož většina hodnocených ÚSK se řídila strukturou nastíněnou metodikou a odchylky jsou zde minimální, rozhodla jsem se těchto šest studií hodnotit dohromady, vyjma návrhové části, kde má ÚSK Chomutov odlišnou strukturu. K hodnocení jsem také využila tabulku poskytnutou MMR ČR, kterou jsem pro svoji potřebu rozšířila o ÚSK ORP Chomutov, Liberec a Říčany. Při hodnocení jsem se zaměřila především na přehlednost členění jednotlivých kapitol a provázanost textové a grafické části.

4.2.2 Hodnocení obsahu doplňujících průzkumů a rozborů

Protože DPR jsou rozsáhlejší než samotný návrh, hodnocení se zaměřuje na to, jestli skutečně bylo potřeba vypracovat DPR v takovém rozsahu. Proto je u jednotlivých kapitol zhodnoceno, jestli se neopakují informace z ÚAP a také jaká je návaznost na návrhovou část. Analyzovány jsou následující kapitoly:

- Rozbor struktur, vazeb a hodnot v území
- Rozbor a rámcové vymezení krajinných potenciálů v území a vyhodnocení míry jejich využitelnosti
- Rozbor využívání volné krajiny člověkem a vyhodnocení jeho požadavků a potřeb
- Rozbor požadavků na změny v území
- Rozbor ohrožení, rizik a problémů v území (stávajících a předpokládaných)

4.2.3 Hodnocení obsahu návrhu

Nejdůležitějším výstupem ÚSK je její návrh, protože právě ten navrhuje doporučení pro rozhodování a další činnost v území. Proto je největší prostor hodnocení věnován právě obsahu návrhu. Při hodnocení jsem se snažila v návrzích jednotlivých ÚSK nalézt praktická východiska, doporučení, která jasně směřují k dalším krokům. Nejčastěji se jedná o opatření cílící na ÚPD či ÚAP. Bývá také doporučováno vypracovat podrobnější studie zabývající se danou tematikou (např. erozemi,

povodněmi). Dle zjištěných poznatků z analýzy návrhové části lze jednotlivá opatření tematicky rozdělit do čtyř hlavních kategorií:

- A. Ochrana přírodních hodnot
- B. Využívání krajiny člověkem
- C. Vodní režim v krajině
- D. Rozvoj sídel a krajina

Tabulka 3: rozdělení opatření do jednotlivých kategorií

ochrana přírodních hodnot v krajině		využívání krajiny člověkem		vodní režim v krajině		rozvoj sídel a krajina	
A1	vymezení krajinných okrsků	B1	návrh protierozních opatření	C1	vymezení niv vodotečí	D1	vymezení historických a estetických dominant
A2	krajinný ráz	B2	návrh nových/obnovy cest	C2	vymezení infiltračních oblastí	D2	brownfieldy
A3	návrh ÚSES	B3	zhodnocení využití obnovitelných zdrojů energie	C3	návrh protipovodňových opatření	D3	další negativní jevy
A4	návrh migračně významných území a koridorů			C4	návrh retenčních prvků (poldry, nádrže..)	D4	potencionálně kolizní zastavitelné plochy
A5	vymezení potencionálních VKP			C5	návrh na revitalizaci toku		
A6	vymezení stabilních biotopů						
A7	návrh nových stabilních biotopů						

Některá opatření svým řešením a charakterem mohou spadat do více kategorií. Jedná se například o návrhy nových mokřadů, které jednak slouží k lepší retenci vody v krajině, tudíž jsou zařazené do kategorie C. Mokřady jsou ale zároveň i stabilními biotopy, takže jsou zařazeny i v kategorii A. Ochrana přírodních hodnot.

Hodnocení každé kategorie je doplněno o ukázky výkresů, které reprezentují přístup v jednotlivých studiích.

U vybraných opatření jsem dále sledovala, jakým způsobem jsou navrhována a kam konkrétně směřují. Tato zjištění jsou shrnuta ve 3 tabulkách:

1. Návrhy opatření
 - přehled, zda studie navrhují daná opatření s případným upřesněním
2. Popis určení opatření v návazné plánovací činnosti
 - v této tabulce je popsáno, jakým způsobem je pro dané opatření navržen další postup, v některých ÚSK pro určitá opatření není stanoven další postup, proto mohou být tato pole prázdná, i když v předchozí tabulce je určité opatření uvedené
3. Přehledné znázornění určení opatření v návazné plánovací činnosti
 - v této tabulce jsou vypsány dokumenty, ve kterých by se měla promítnout daná opatření

4.2.4 Hodnocení dostupnosti územních studií krajiny veřejnosti

Tato část hodnocení ÚSK směřuje především na pořizovatele ÚSK. Dle specifických pravidel 9. výzvy IROP mají ORP povinnost studii zveřejnit do 5 dnů od podání návrhu na vložení do evidence územně plánovací činnosti. (23) Tuto povinnost by ovšem nově měly i podle § 166 odst. 3 stavebního zákona. (2)

Dostupnost veřejnosti nejen ÚSK, ale veškeré územně plánovací dokumentace je velice důležitým aspektem. Aby veřejnost cítila, že její slovo má nějakou důležitost a váhu v územně rozhodovací činnosti, měla by mít přístup k informacím co nejjednodušší. Další důležitý prvek je pak i přehlednost a srozumitelnost zveřejňovaných informací. Není neobvyklé, že veškeré informace sice jsou na internetových stránkách příslušného ORP uveřejněny, tudíž je vše formálně v pořádku, ovšem pro občany je náročné si je vyhledat a vyznat se v nich.

Při hodnocení dostupnosti ÚSK jsem hodnotila tato kritéria:

1. množství doplňujících informací o ÚSK
 - informace o tom, jaké části ÚSK obsahuje
 - důvod zpracování ÚSK
 - informace o zpracovateli
 - datum schválení ÚSK
2. zveřejněné množství z vypracovaných dokumentů
 - zadání ÚSK
 - doplňující průzkumy a rozbory
 - návrh ÚSK
3. přehlednost ve zveřejněných dokumentech, náročnost stažení do vlastního počítače
 - počet souborů, které je potřeba stáhnout, aby uživatel získal kompletní dokumentaci

5. Analýza vybraných územních studií krajiny

5.1 Hodnocení celkové struktury

5.1.1 Hodnocení struktury doplňujících průzkumů a rozborů

Jelikož se obce snažily co nejvíce vyhovět metodice zadání ÚSK, struktura doplňujících průzkumů a rozborů je u všech ORP velice podobná. Rozdíly jsou jen v detailech jako název kapitol či jejich řazení.

Základní struktura textové části doplňujících průzkumů a rozborů vybraných obcí:

1. Popis stavu území
2. Rozbor struktur, vazeb a hodnot v území
 - a. Popis a vymezení základních struktur krajiny
 - b. Analýza vazeb a sídel krajiny
 - c. Hodnoty v území
 - i. Přírodní
 - ii. Historické a kulturní
 - iii. Estetické
3. Rozbor a rámcové vymezení krajinných potenciálů v území a vyhodnocení míry jejich využitelnosti
4. Rozbor využívání volné krajiny člověkem a vyhodnocení jeho požadavků a potřeb
5. Rozbor požadavků na změny v území
6. Rozbor ohrožení, rizik a problémů v území (stávajících a předpokládaných)
7. Souhrnné vyhodnocení

Hlavní výkresy doplňujících průzkumů a rozborů:

1. Výkres současného stavu území
2. Výkres rámcového vymezení hodnot a krajinných potenciálů
3. Výkres limitů
4. Problémový výkres
5. Přehledný výkres rozborů území

Z praktického hlediska zvolené členění textové části nepůsobí příliš vhodně. V kapitolách pojednávajících o hodnotách, potenciálech a využívání krajiny se totiž nacházejí stejná témata, na která je jen nahlíženo z jiného úhlu. Důsledkem toho je pak opakované uvádění stejných informací v různých kapitolách.

Podívejme se na příklad ÚSK Blansko a téma vody a vodního hospodářství. V kapitole 2 *Popis stavu území* popisují toky vodní soustavy. V kapitole 3.1.1 *Primární struktura* se odkazují na kapitolu 2 a v kapitole 3.3.1 *Přírodní hodnoty* mají seznam zdrojů podzemních vod a významných vodních toků, což se částečně překrývá s kapitolou 2. V kapitole 4.4 *Vodohospodářský potenciál* se odkazují na ostatní kapitoly zabývající se vodním hospodářstvím. V kapitole 5 *Rozbor využívání krajiny člověkem* popisují odběry vody, vypouštění odpadních vod a kvalitu koupajících vod. (17) Případ ÚSK Blansko je sice

extrémní, ale přesně vystihuje zbytečnou roztříštěnost informací, které se ve větší či menší míře neubrání v žádné z analyzovaných studií.

5.1.2 Hodnocení struktury návrhu

V návrhové části opět většina ÚSK zvolila strukturu navrhovanou metodikou, výjimkou je ÚSK Chomutov.

Základní struktura textové části návrhu ÚSK:

1. Stanovení cílové vize krajiny
2. Ochrana a rozvoj hodnot krajiny a využití krajinných potenciálů
3. Řešení požadavků a potřeb člověka v krajině
4. Řešení problémů, snižování ohrožení a předcházení rizikům v krajině
5. Členění území na krajinné okrsky
6. Závěr

Hlavní výkresy grafické části návrhu:

1. Hlavní výkres
2. Výkres vymezení navržených změn ve využívání ploch
3. Výkres jevů navržených na doplnění ÚAP
4. Přehledný výkres celkového řešení

Struktura návrhové části ÚSK Chomutov

Struktura textové části:

1. Vize
2. Projekční stav krajiny
3. Projekce krajinných hodnot
4. Projekce krajinných potenciálů
5. Projekce sídelních hodnot
6. Projekce sídelních potenciálů
7. Dosažení cílů
8. Výstupy ÚSK

Seznam výkresů:

1. Projekce krajinných okrsků
2. Projekce krajinných hodnot
3. Projekce krajinných potenciálů
4. Rámcové vymezení ÚSES
5. Projekce sídelních hodnot
6. Projekce sídelních potenciálů

Další častou součástí návrhu ÚSK jsou karty obcí, kde jsou napsána doporučení týkající se jednotlivých obcí, což je ideální výstup pro obecní samosprávy. V některých ÚSK jsou zpracovány i karty okrsků, s jejichž účelným využitím už je to složitější, jelikož se často stává, že na území obce se nachází více okrsků, tudíž navrhovaná opatření nemají přímou návaznost.

Největším problémem struktury návrhu je častá chybějící provázanost mezi grafickou a textovou částí. Pokud se člověk podívá na určitou část území a zajímá jej, jaké změny jsou zde navrženy, dozví se jen kusou informací v legendě. Pokud se chce dozvědět více, čeká ho komplikované pátrání v textové části. Právě tomuto problému se vyhnuli v ÚSK Chomutov zvolením odlišné struktury, kdy lze vidět z uvedeného seznamu kapitol a výkresů jasná návaznost textové a grafické části.

Problém propojení textové a grafické části se však netýká doporučení jevů na doplnění o ÚAP. Ve všech návrzích ÚSK je v závěru vytvořen přehled jevů k doplnění do ÚAP. Ukázkové je pak zpracování ÚSK Liberec a Veselí. V textové části je přehledně zpracovaná tabulka s očíslovanými jevy (Obr. 18) a ve výkresech jsou tyto jevy také očíslovány a pojmenovány stejně jako v ÚAP.

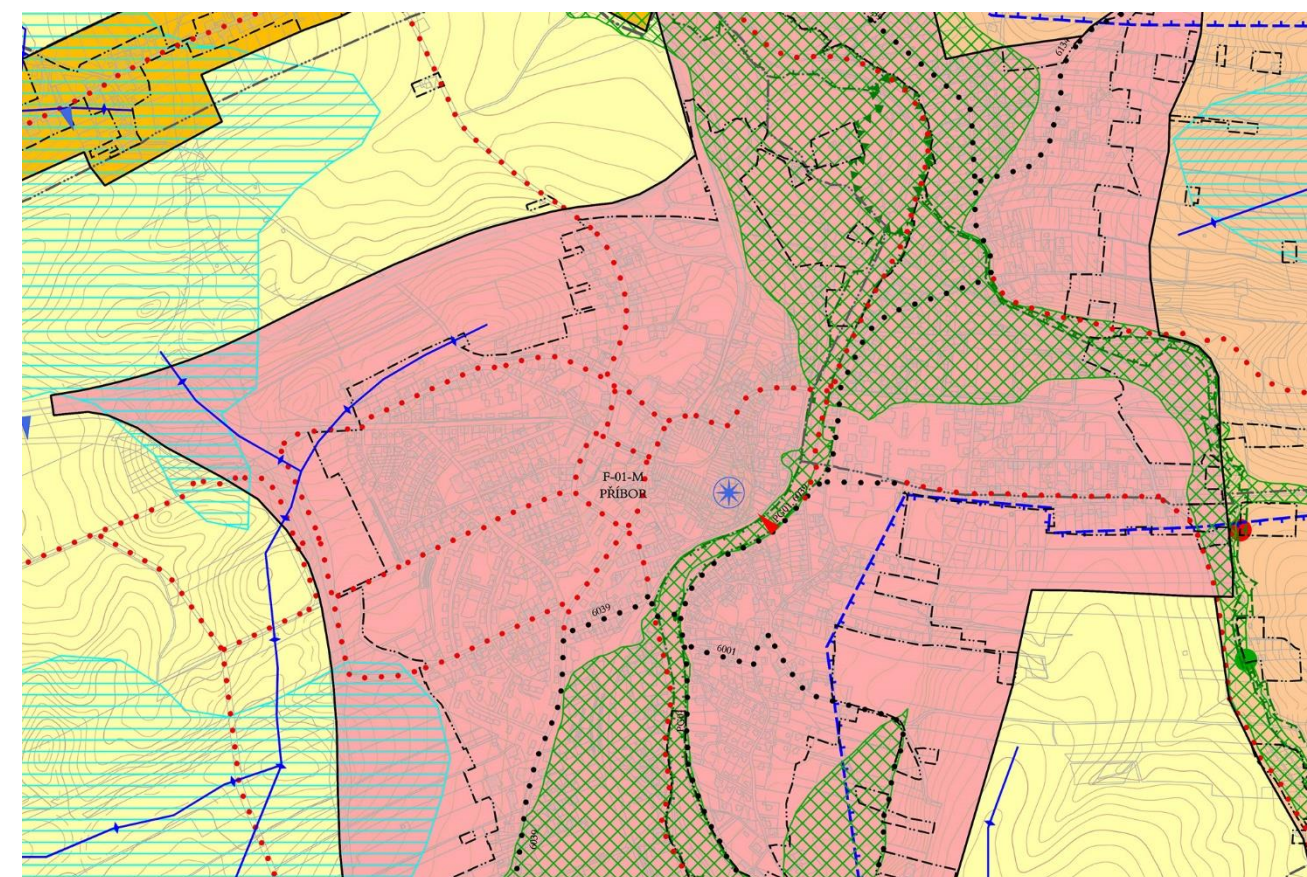
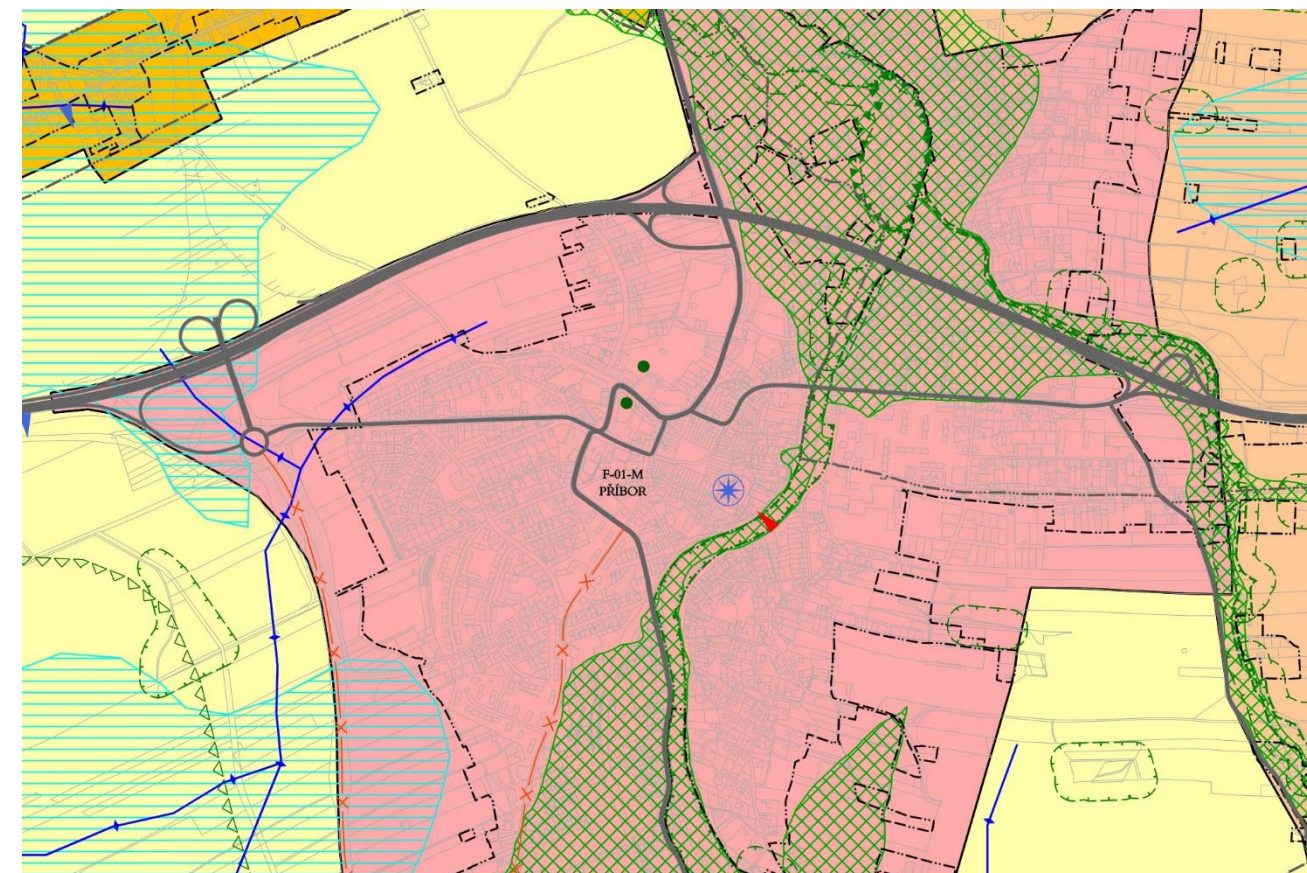
Jev název	Popis vrstvy	Geometrie jevu	Jev dle přílohy č. 1 vyhlášky 500/2006 Sb.	Zdroj
Brownfields	Plochy brownfields nebo další nevyužívané plochy na území ORP Liberec.	Polygon	Část A: jev 4a	ÚAP ORP, ÚSK ORP Liberec
Staré ekologické zátěže	Staré ekologické zátěže s přiřazenými informacemi o známé zátěži.	Bod	Část A: jev 64	ÚAP ORP, ÚSK ORP Liberec
Ohrožené kulturní památky	Ohrožené kulturní památky, nebo jen některé jejich části, které se nacházejí na území ORP Liberec.	Bod	Část A: jev 8a	NPÚ

Obrázek 18 ukázka tabulky jevů navrhovaných k doplnění do ÚAP ÚSK Liberec

Problémem samotných výkresů návrhové části je opakování řady prvků v několika různých výkresech, v důsledku toho jsou výkresy nabitý řadou informací, avšak ztrácí na přehlednosti. Tento problém je pravděpodobně způsoben tím, že v metodickém pokynu jsou pouze uvedeny názvy výkresů, avšak kromě hlavního výkresu chybí specifikace jejich náplně. Je potom čistě na zpracovatelích, jak si význam názvů výkresů vyloží. Jelikož významově velice podobně vyznívá hlavní výkres a přehledný výkres celkového řešení, může se pak stát, že i samotné výkresy si budou podobné jako je tomu například v ÚSK Kopřivnice (Obr. 19).

Na následující stránce je umístěna část tabulky poskytnuté Ministerstvem pro místní rozvoj, které zpracovávalo přehled vytvořených ÚSK. Některé ÚSK však v tabulce nebyly zaevidované, protože v době jejího zpracování ještě nebyly hotové, proto jsem informace o ÚSK Říčany, Chomutov a Liberec doplnila sama, jedná se o zeleně zvýrazněné části.

Tabulka 4: vyhodnocení struktury ÚSK z tabulky poskytnuté MMR ČR doplněné o některé ORP (19)

Obrázek 19 stejné plochy hlavního výkresu (dole) a přehledného výkresu celkového řešení (nahore) ÚSK Kopřivnice

	kapitola, otázka	SO ORP Říčany	SO ORP Chomutov	SO ORP Liberec	SO ORP Blansko	SO ORP Veselí nad Moravou	SO ORP Kopřivnice
C	Struktura doplňujících P+R - obsahují kapitoly (ano/nenezjištěno):						
C.1	Popis stavu území	ano	ano	ano	ano	ano	ano
C.2	Rozbor struktur, vazeb a hodnot v území	ano	ano	ano	ano	ano	ano
C.3	Rozbor a rámc. vymezení kraj. potenc. v území a vyhodnoc. míry jejich využitelnosti	ano	ano	ano	ano	ano	ano
C.4	Rozbor využívání volné krajiny člověkem a vyhodnocení jeho požadavků a potřeb	ano	ano	ano	ano	ano	ano
C.5	Rozbor požadavků na změny v území	ano	ano	ano	ano	ano	ano
C.6	Rozbor ohrožení, rizik a problémů v území	ano	ano	ano	ano	ano	ano
C.7	Souhrnné vyhodnocení	ano	ano	ano	ano	ano	ano
C.8	další kapitoly nebo přílohy výše neuvedené	ano*	ano*	ano*	ne	ano *	ne
C.9	Výkres současného stavu území	ano	ano	ano	ano	ano	ano
C.10	Výkres rámcového vymezení hodnot a krajinných potenciálů	ano	ano	ano	ano	ano	ano
C.11	Výkres limitů	ano	ano	ano	ano	ano	ano
C.12	Problémový výkres	ano	ano	ano	ano	ano	ano
C.13	Přehledný výkres rozborů území	ano	ano	ano	ne	ano	ano
C.14	celkový počet samostatných výkresů	10	12	8	10	6	5
D	VÝKRES. Č. - Měřítko výkresů doplňujících P+R						
D.1	měřítko výkresu současného stavu území je 1 ku ... tisícům	10	25	10	10	10	10
D.2	měřítko výkresu rámcového využití hodnot a krajinných potenciálů je 1 ku ... tisícům	10	10	10	10	10	10
D.3	měřítko výkresu limitů je 1 ku ... tisícům	10	10	10	10	10	10
D.4	měřítko problémového výkresu je 1 ku ... tisícům	10	10	10	10	10	10
D.5	měřítko přehledného výkresu rozborů území je 1 ku ... tisícům	25	nezveřejněn **	25	ne	25	25
D.6	doplňující P+R obsahují také výkresy v měřítku 1 : 5 000 nebo podrobnějším (ano/ne)	ne	ne	ne	ne	ne	ne
E	Struktura návrhu ÚSK - návrh obsahuje kapitoly (ano/ne):						
E.1	Stanovení cílové vize krajiny	ano	ano ***	ano	ano	ano	ano
E.2	Návrh ochrany a rozvoje hodnot krajiny a využití krajinných potenciálů	ano	ano ***	ano	ano	ano	ano
E.3	Návrh řešení potřeb člověka v krajině	ano	ano ***	ano	ano	ano	ano
E.4	Návrh řešení problémů, snižování ohrožování a předcházení rizikům v krajině	ano	ano ***	ano	ano	ano	ano
E.5	Členění území na krajinné okrsky	ano	ano ***	ano	ano	ano	ano
E.6	Závěr	ano	ano ***	ano	ano	ano	ano
E.7	karty krajinných okrsků (jako kapitolu nebo jako přílohu)	ano, příloha	ano, příloha	ne	ne	ano, kapitola	ano, příloha
E.8	karty obcí (jako kapitolu nebo jako přílohu)	ne	ano, příloha	ano, příloha	ne	ano, příloha	ne
E.9	další kapitoly nebo přílohy výše neuvedené	ne	ne	ano **	ne	ano **	ne
E.10	Hlavní výkres	ano	ne	ano	ano	ano	ano
E.11	Výkres vymezení navržených změn ve využívání ploch	ano	ne	ano	ano	ano	ano
E.12	Výkres jevů navržených na doplnění ÚAP	ano	ne	ano	ano	ano	ano
E.13	Přehledný výkres celkového řešení	ano	ne	ano	ne	ano	ano
E.14	celkový počet samostatných výkresů	5	7	5	15	5	4
F	VÝKRES. Č. - Měřítko výkresů návrhu						
F.1	měřítko hlavního výkresu je 1 ku ... tisícům	10	ne	10	10	10	10
F.2	měřítko výkresu vymezení navržených změn ve využívání ploch je 1 ku ... tisícům	10	ne	10	25	10	10
F.3	měřítko výkresu jevů navržených na doplnění ÚAP je 1 ku ... tisícům	10	ne	10	10	10	10
F.4	měřítko přehledného výkresu celkového řešení je 1 ku ... tisícům	25	ne	10	ne	25	25
G	OBECNĚ - Způsob evidence rámc. podmínek využití a rámc. doporučení pro opatření						
G.1	zvlášť pro každý krajinný okrsek (ano/ne)	ano	ano	ne	ne	ano	ano
G.2	zvlášť pro každou obec (ano/ne)	ne	ano	ano	ne	ano	ne
I	Poznámky (Ize uvést případné doplňující nebo vysvětlující údaje)	* další přílohy: Komentovaná fotodokumentace z terénních průzkumů	*další přílohy: A-Rozbor sídel, B-Sekundární struktura, C-Terciární struktura, D-Krajinné celky a krajinné typy, E-Geologické údaje, F-Hydrogeologické údaje, G-Ostatní údaje, H-Projednání fáze průzkumy a rozborů ** výkres je sice na seznamu grafické části, avšak na internetových stránkách není zveřejněn *** odlišné pojmenování, ale obsahově zhruba odpovídá	* další přílohy: Skici z terénních průzkumů **další přílohy: Příloha č.1. – Karty krajinných okrsků Příloha č.2. – Katalog opatření – obce Příloha č.3. – Katalog společných opatření Příloha č.4 – Průvodní zpráva ke zpracování LANDUSE		* další přílohy: Výkres A6 - Závlahy ** další přílohy: Příloha č.1 Ochrana vedut Příloha č.2 Ochrana přírody Příloha č.3 Katalog půdoochranných opatření Příloha č.4 Průzkumy drobných vod. toků Příloha č.5 Vyhodn. souč. stavu závlahového systému Příloha č.6 Koncepce nakládání s dešťovými vodami Výkres N5 - Závlahy	

5.2 Hodnocení obsahu doplňujících průzkumů a rozborů

Jak už je uvedeno výše, struktura doplňujících průzkumů a rozborů je u všech ÚSK velice podobná. Rozdíly jsou v detailech jako název kapitol či jejich řazení.

Většina obcí se v doplňujících průzkumech a rozbořech nejvíce věnovala rozboru struktur, vazeb a hodnot v území. Mezi ostatními vyčnívá ÚSK Kopřivnice, kde je těmto rozborům věnována většina průzkumů a rozborů a ostatní kapitoly jsou rozebrány jen okrajově.

V Blansku byl kladen velký důraz na rozbor požadavků na změny území. Ve Veselí naopak věnovali největší prostor rozboru využívání volné krajiny člověkem.

Rozbor struktur, vazeb a hodnot v území

Tento rozbor často pouze shrnuje informace, které jsou součástí ÚAP. Nicméně bylo by vhodné rozlišovat mezi informacemi, které mají návaznost na další analýzy či na návrhovou část. Zcela pochopitelné je například uvedení informací o BPEJ, na něž navazují další rozborů týkající se zemědělství a eroze půdy. Na druhou stranu zabývat se klimatickou charakteristikou, jako je tomu například v ÚSK Liberec, která vyloženě nesouvisí s návrhovou částí, je spíše zbytečné. V některých ÚSK je součástí této kapitoly zhodnocení vazeb sídel a krajiny.

Rozbor a rámcové vymezení krajinných potenciálů

Dle metodiky zadání ÚSK je krajinný potenciál „*schopnost krajiny poskytovat určité možnosti a předpoklady pro různorodé využívání krajiny s cílem uspokojit potřeby lidské společnosti.*“ (24)

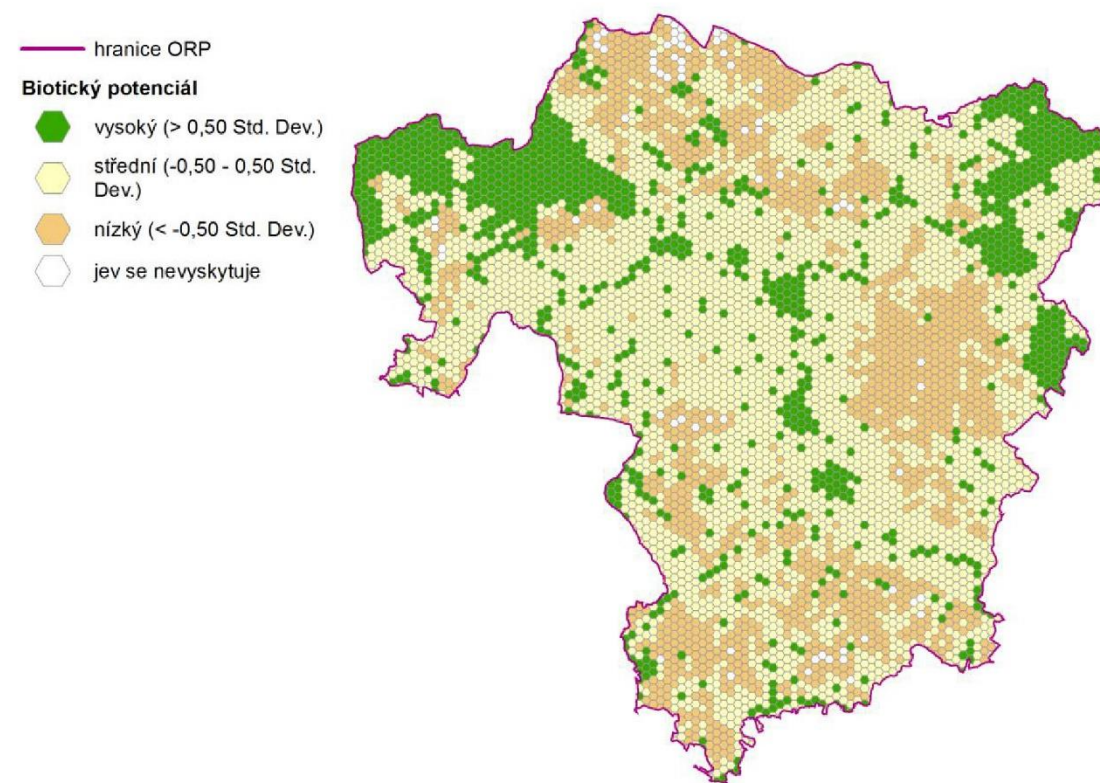
Vyhodnocení krajinných potenciálů je poměrně nová záležitost, a když k němu přistoupili zpracovatelé zodpovědně, jednalo se o užitečný podklad pro další postup. Zpracovatelé hodnotili hlavně biotický, kulturní, produkční, vodohospodářský, surovinový, sídelní a rekreační potenciál.

Tato kapitola byla pojata mnoha různými způsoby, v zásadě se jednalo ale o dva hlavní přístupy. Zpracovatelé buď volili slovní popis, nebo se snažili sílu potenciálů určitým způsobem kvantifikovat a následně převést do grafické podoby.

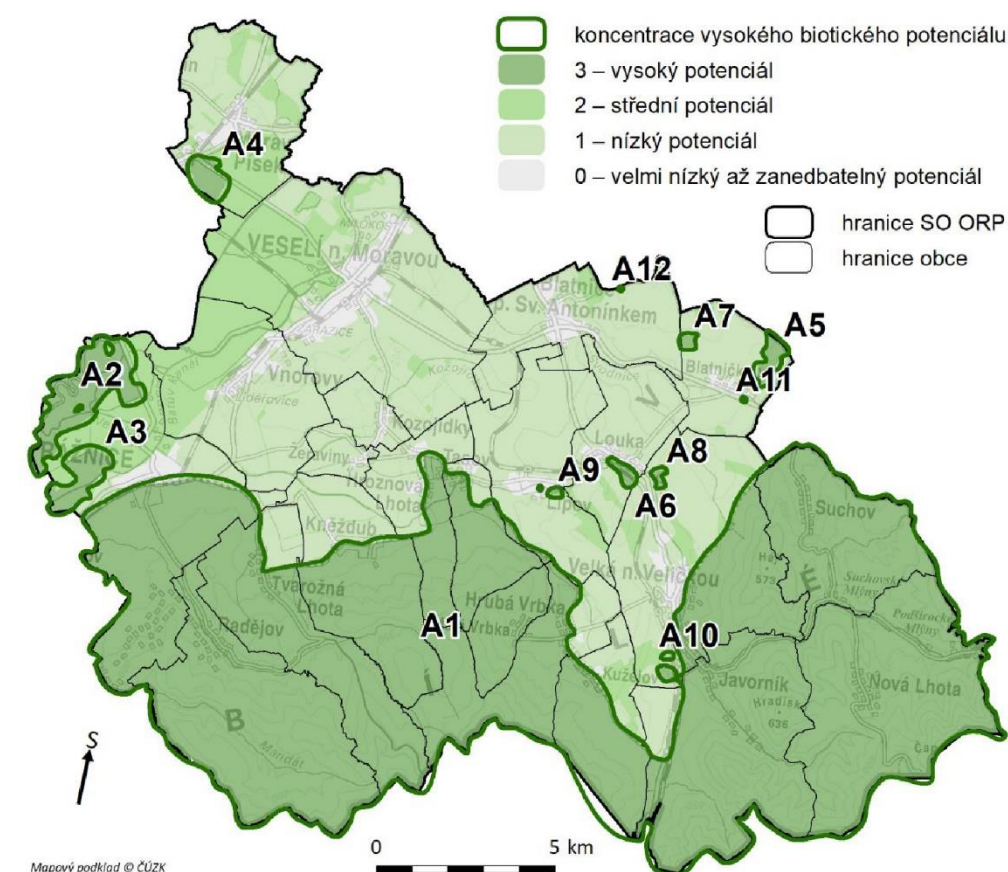
Slovně hodnotili potenciály v ÚSK Blanska, Chomutova a Kopřivnice. Z uvedených studií potenciály nejdětalněji řešili v ÚSK Kopřivnice. Například u produkčního potenciálu je zobrazená zvláštní mapa se sklonitostí svahů a mapa s půdními typy, na závěr ale chybí shrnující mapa, která by ukázala výsledek působení všech kritérií dohromady. U některých kritérií na závěr zhodnotili, jaká je míra jejich využití v současné době, což je nejdůležitější výstup hodnocení potenciálů, bohužel toto zhodnocení se ve studiích objevuje zřídka.

Ve studiích, kde se snažili kvantifikovat velikost potenciálů, nastala otázka následného zobrazení na mapě. V Liberci k tomuto účelu vytvořili hexagonální síť, kdy jedno pole mělo velikost zhruba 10 ha. (Obr. 20) V Říčanech vyjadřovali velikost potenciálů pro vymezené krajinné okrsky. Ve Veselí vymezili hranice čistě podle přechodu mezi jednotlivými stupni potenciálů.

Z hlediska praktičnosti a přehlednosti bych vyhodnotila jako vhodnější spíše kvantifikované vyjádření. Avšak i zde v ÚSK často chybělo celkové shrnutí a vyhodnocení působení jednotlivých potenciálů.

Obrázek 20 schéma biotického potenciálu ÚSK Liberec

Obrázek 21 schéma biotického potenciálu ÚSK Veselí

Rozbor využívání volné krajiny člověkem

Zde se ÚSK věnovaly zejména čtyřem hlavním oblastem: zemědělství, vodnímu hospodářství, dopravě a rekreaci.

Zemědělství

U zemědělské činnosti většinou zpracovatelé sesbírali podklady pro vyhodnocení ohrožení půdy erozí. Sledovali například, jaké kultury se na zemědělské půdě pěstují či velikost půdních bloků.

Vodní hospodářství

Zde se některé ÚSK zaměřily na vodní toky v krajině a jejich stav (ÚSK Chomutov, Veselí), což pak využili pro návrh vodních toků k revitalizaci v návrhové části. Jinde se však věnovali hospodaření s vodou v obcích, kdy popisovali odběry vody či vypouštění odpadních vod.

Doprava

Zde se ÚSK většinou omezily na popis dopravní struktury v daném ORP, případně zmínily navrhované trasy či vytíženost stávajících dopravních koridorů. Ráda bych se však zmínila o ÚSK Chomutov, kde byla pořízena fotodokumentace dopravních staveb, která slouží pro zhodnocení působení jednotlivých dopravních staveb v krajině.

Rekreace

ÚSK se soustředily především na každodenní a krátkodobou rekreaci, která má pro obyvatele v ORP největší význam. ÚSK proto hodnotily prostupnost krajiny pro pěší a cyklisty, a vliv dopravy a zemědělství na atraktivitu krajiny. V některých ÚSK se dále věnovali rozboru těžebních oblastí, historii osídlení či dalším specifickým oblastem, které pro návrhovou část měly spíše okrajový význam.

Rozbor požadavků na změny v území

V této části rozborů ÚSK shrnují požadavky NÚP pro danou ORP. Vyhodnocovalo se, jestli záměry a změny z PÚR a ZÚR jsou adresovány pro území sledované ORP. Některé ÚSK se podrobněji věnovaly ÚP jednotlivých obcí. Zpracovatelé zjišťovali, zda daná obec má ÚP, popřípadě jak starý a vyhodnocovali zastavitelné plochy v ÚP. V některých ÚSK byl také vytvořen přehled obcí, které mají realizované či plánované KoPÚ.

Rozbor ohrožení, rizik a problémů v území

Kapitola, která má pro návrhovou část pravděpodobně největší význam. Zpracovatelé zde totiž vyhodnocují možná rizika a stanovují úkoly pro návrhovou část.

V ÚSK Liberec je této kapitole oproti ostatním ÚSK věnováno výrazně více pozornosti a prostoru. Pro lepší přehlednost je zde zaveden systém kódování pro jednotlivá problémová témata což zlepšuje orientaci napříč dokumenty ÚSK. Například plochy brownfields jsou značeny BFxxx. Systém značení umožňuje jednoduchou komunikaci mezi jednotlivými částmi ÚSK, proto je určitě vhodné jej aplikovat v co největší možné míře.

Rozbor ohrožení, rizik a problémů v území stávajících uvedených v ÚAP

V ÚSK Blansko jako jediné zařadili rozbor ohrožení, rizik a problémů v území stávajících (dále jen rozbor ohrožení) uvedených v ÚAP a vybírali, kterým oblastem z nich se budou věnovat. Jelikož rozbor ohrožení jsou vypracovávány ve všech ÚAP, určitě by stálo za to se jim v ÚSK věnovat.

Vodní režim krajiny

Zpracovatelé se věnovali průzkumu ohrožení území povodněmi, kdy nejčastěji čerpali z plánů dílčích povodí. Na druhou stranu se snažili zmapovat i ohrožení suchem, kde mohli čerpat materiály z Výzkumného ústavu vodohospodářského TGM.

Eroze a sesuvy

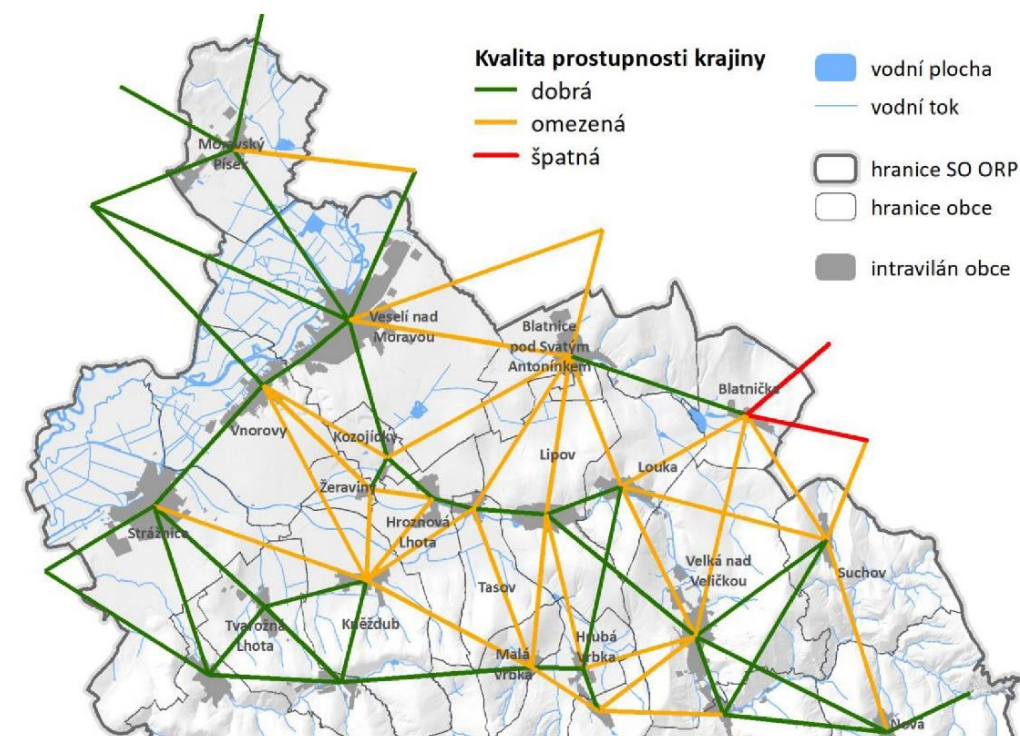
Ve všech ÚSK vyjma ÚSK Blansko se věnovali ohrožení půdy erozí. Zpracovatelé většinou čerpali informace z webového portálu Monitoringu eroze zemědělské půdy. Dále využívali informace z Registru zemědělské půdy nebo přikročili k vlastnímu výpočtu (ÚSK Říčany).

Problémy zapříčiněné urbanizací

Ve všech ÚSK byl vytvořen či aktualizován seznam nevyužívaných areálů a ploch, neboli brownfieldů. Dalším často sledovaným problémem bylo ohrožení starými zátěžemi a kontaminovanými plochami. U tohoto problému pak v návrhové části zpracovatelé došli k závěru, že řešení této problematiky není v gesci ÚSK.

Prostupnost krajiny pro člověka

V ÚSK Veselí a Liberec se v této kapitole věnovali také problematice prostupnosti krajiny pro člověka, kdežto v jiných ÚSK tuto problematiku zpracovávali v rozboru využívání krajiny člověkem. Výsledkem analýzy ÚSK Veselí založené na výpočetním modelu v GIS byl přehledný diagram.

Obrázek 22 ukázka diagramu prostupnosti krajiny ÚSK Veselí

5.3 Hodnocení obsahu návrhu

5.3.1 Ochrana přírodních hodnot

Nejpodstatnější součástí krajiny jsou jednotlivé přírodní ekosystémy. Česká krajina je ale silně ovlivněna lidskou činností. Některá opatření, která člověk provedl například pro momentální navýšení zemědělské produkce či pro snížení povodňového rizika, jsou však brutálním zásahem do přirozeného koloběhu a z dlouhodobého hlediska přírodě i člověku spíše škodí. K vyhodnocení, jak je krajina schopna vrátit se k dynamické rovnováze nebo ke své normální vývojové trajektorii při působení rušivých podnětů, slouží například koeficient ekologické stability. Nejnižší je pro urbanizované plochy a ornou půdu a nejvyšší pro čistě přírodní ekosystémy. (25) Opatření ÚSK směřují k řádné evidenci ekologicky stabilních ploch (biotopů), ale navrhují i nové. Většinou jsou výsledkem těchto snah opatření, jejichž výstupem je doplnění daného jevu do ÚAP.

A1 – Vymezení krajinných okrsků

Krajinný okrsek je podle metodiky základní skladebná relativně homogenní část krajiny, která se od sousedních krajinných okrsků odlišuje svými přírodními, popř. jinými charakteristikami a způsobem využití. (24) Definice krajinného okrsku a místa krajinného rázu je velmi podobná, a proto v některých místech mohou být jejich hranice stejné. Krajinný okrsek je zpravidla územně většího rozsahu a může zahrnovat několik míst krajinného rázu. (20)

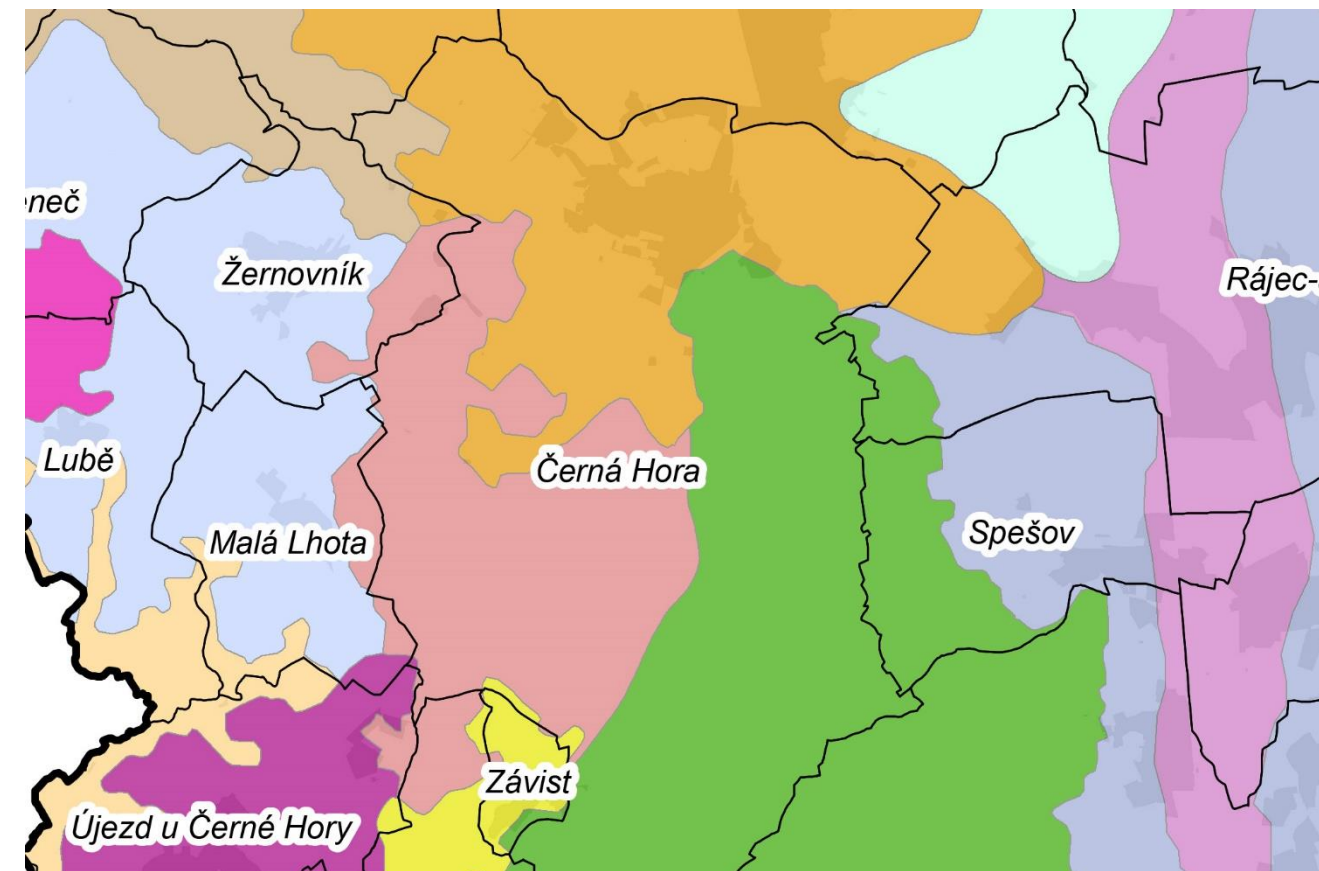
Protože součástí metodiky zadání byl požadavek na vymezení krajinných okrsků, věnují se jim všechny studie. Ve všech hodnocených studiích jsou tedy krajinné okrsky vymezeny a stanoveny jejich cílové kvality, v některých studiích však s nimi dále nepracují. Například v ÚSK Chomutov je řečeno, že se jedná o výhled přesahující desítky let, a tudíž popis opatření vedoucí ke kýženému stavu není v kompetenci ÚSK. V ÚSK Kopřivnice a Říčany jsou naopak vytvořeny karty okrsků s konkrétními opatřeními, jejichž naplnění by dle těchto studií mělo vést k cílovému stavu krajinného okrsku.

Z ukázky výkresu ÚSK Blansko (Obr. 23), kde jsou barevně vyznačeny krajinné okrsky a černou linií správní hranice obcí, je vidět, že na území jedné obce může zasahovat více krajinných okrsků.

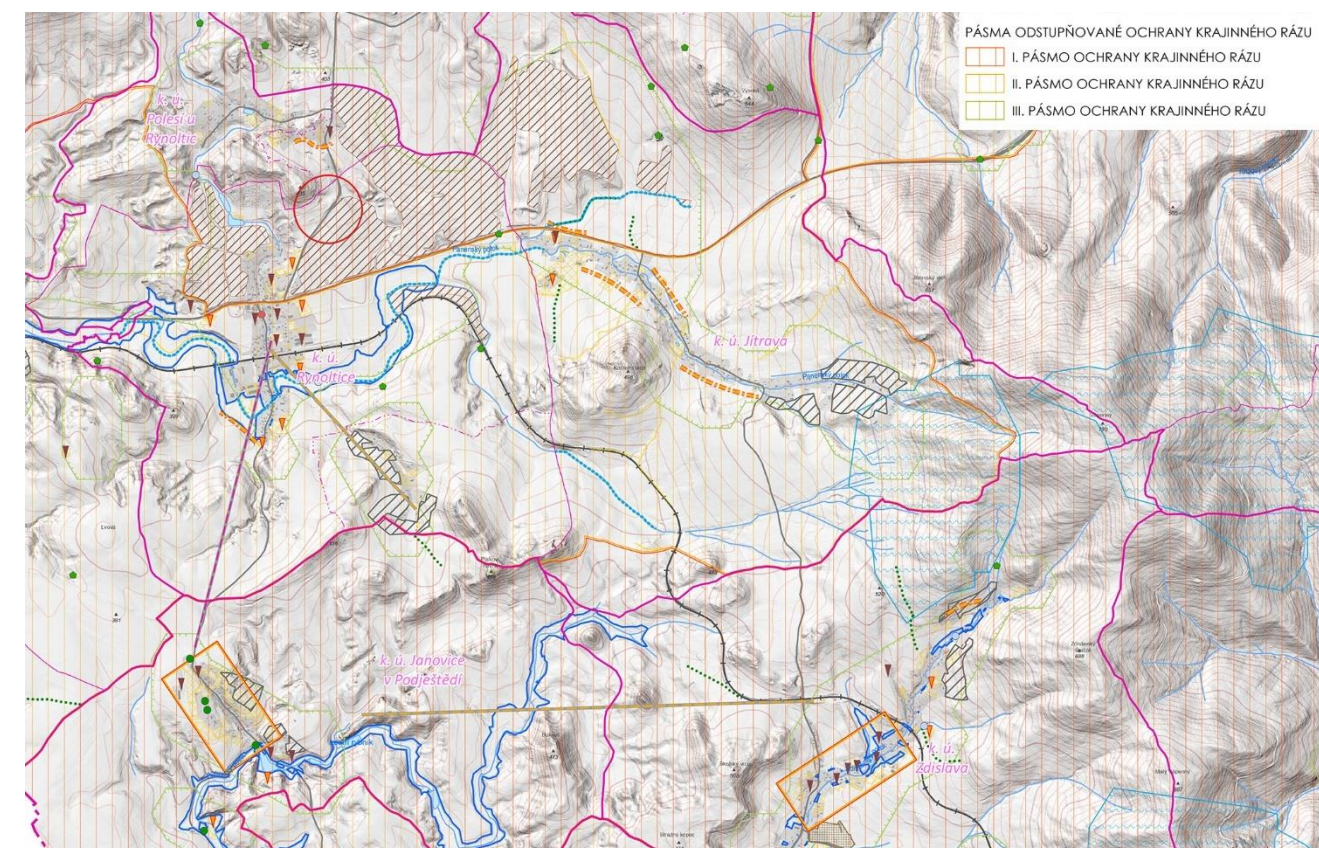
A2 – Krajinný ráz

Krajinný ráz vyjadřuje charakteristické vlastnosti krajiny a zejména její vizuální projev. Je vyjádřen přírodní, kulturní a historickou charakteristikou určitého místa. Zákonem o ochraně přírody a krajiny je chráněn před znehodnocením. Protože hodnocení krajinného rázu, které souvisí s estetikou daného místa, může být subjektivní záležitostí, trvalo několik let, než se našly dostatečné, co nejvíce objektivní nástroje řešící tuto problematiku. V současné době známe hodnocení krajinného rázu dvojího druhu. Jedná se buď o posuzování vlivu záměrů, staveb či změny využití území na krajinný ráz, nebo preventivní hodnocení (vytvoření generelu krajinného rázu). (35)

Jako jediná se komplexněji krajinnému rázu věnovala ÚSK Liberec. Výstupem návrhu jsou jednak jevy na doplnění do ÚAP, ale i opatření pro zadání ÚP použitelná v koncepci uspořádání krajiny. Proto je například součástí přehledného výkresu řešení ÚSK Liberec znázornění odstupňované ochrany krajinného rázu (Obr. 24).

Obrázek 23 ukázka přehledné mapy krajinných okrsků ÚSK Blansko

Obrázek 24 ukázka přehledného výkresu řešení ÚSK Liberec

A3 – Návrh ÚSES

ÚSES a proces jeho vytváření a uplatňování je popsán v kapitole A.2.4.2 ÚSES.

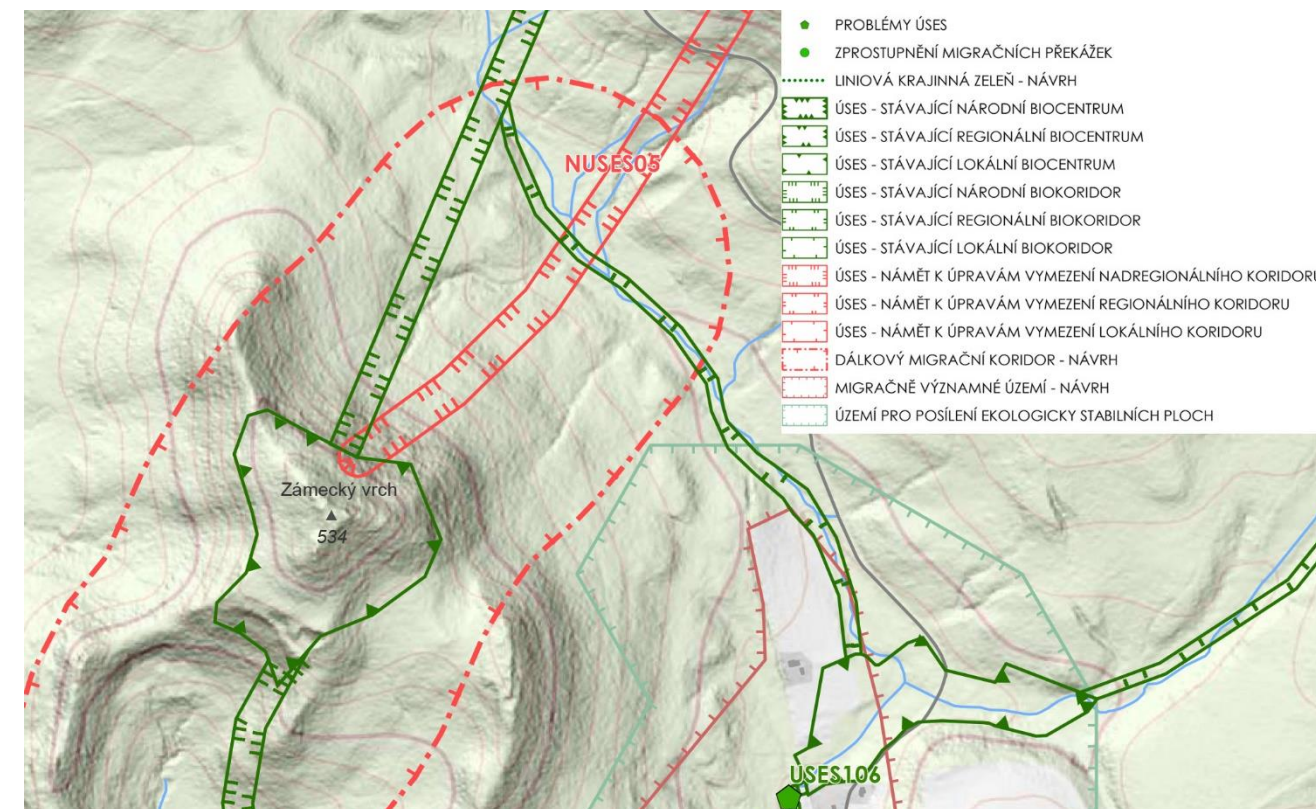
Všechny sledované studie se zabývají ÚSES a DMK a MVÚ. Studie se snaží najít průnik mezi realitou, vymezeními generely a ÚP. Vymezování a realizování ÚSES bývá často velmi problematické, a tudíž je velice důležité snažit se postihnout tuto problematiku komplexně. ÚSK většinou navrhuje zakreslit změny do generelu ÚSES. V ÚSK Liberec a Říčany dále navrhuje jejich promítnutí i do ÚPD, v Liberci formou limitů využití území, v Říčanech naopak formou veřejně prospěšných opatření. V ÚSK Říčany a Veselí dále upozorňují na nutnou potřebu realizace ÚSES. V ÚSK Veselí proto navrhuje vytvoření dlouhodobé strategie výkupu pozemků.

V ÚSK Liberec je řešení ÚSES znázorněno ve výkresu změn ve využívání ploch (Obr. 25). Tím, že se omezili jen na dvě barvy, působí výkres přehledněji a na první pohled srozumitelněji. V ÚSK Říčany naopak vyčlenili pro ÚSES a MVÚ a DMK samostatný výkres (Obr. 26), což v tomto případě bylo ku prospěchu věci, protože i tak už výkres působí dosti složitě.

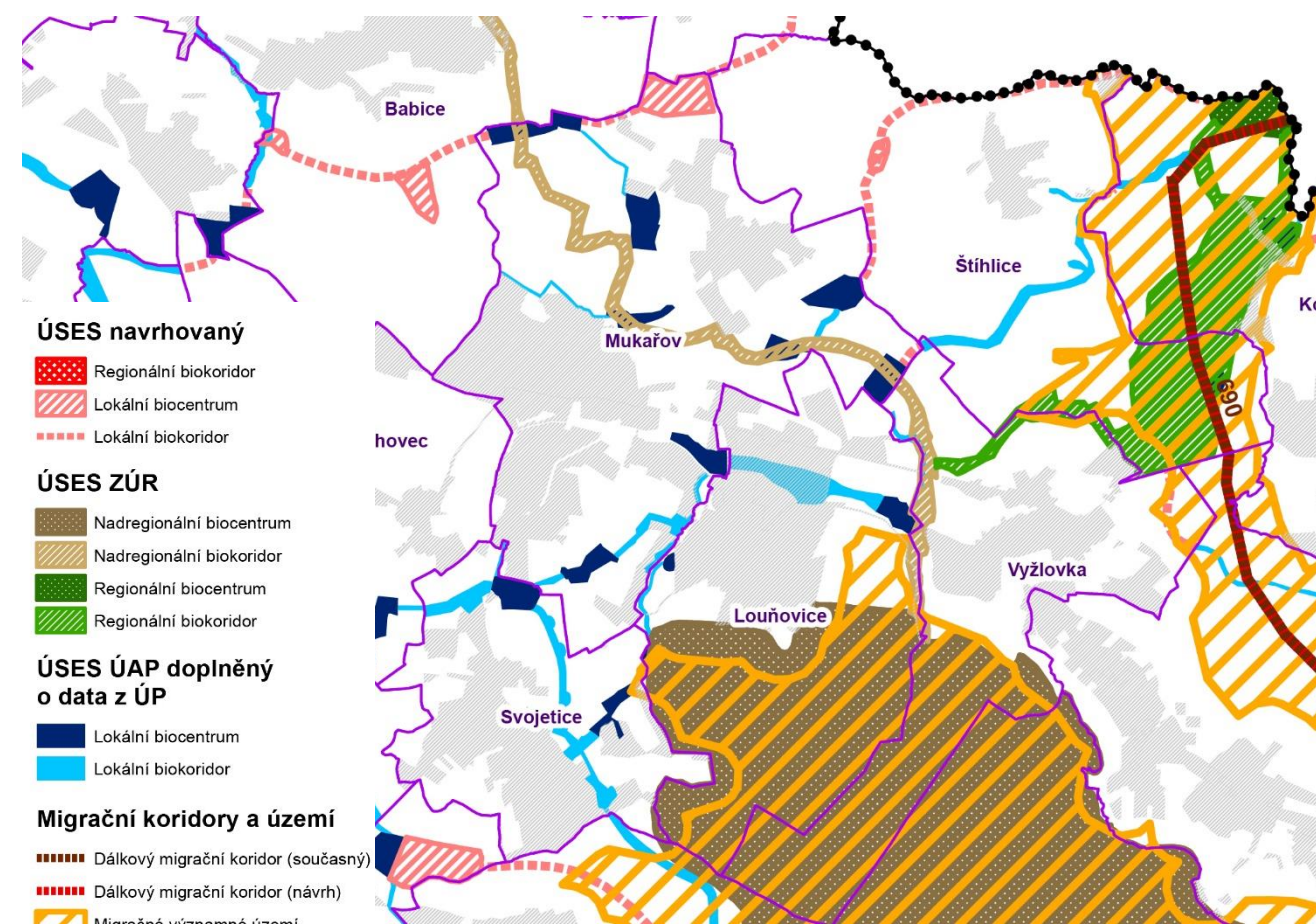
A4 – Návrh DMK a MVÚ

DMK a MVÚ jsou blíže popsány v kapitole A.2.4.3 Dálkové migrační koridory a migračně významná území.

Problematika DMK a MVÚ pro velké savce spočívá v jejich větších územních nárocích, jak můžeme vidět na příkladu ÚSK Liberec na Obr. 25. Proto je výhodné, aby docházelo k možnému největšímu překryvu DMK a MVÚ s ÚSES, k čemuž vesměs návrhy ÚSK směřují. Ve všech studiích vyjma Chomutova jsou pro DMK a MVÚ stanovena opatření, která je potřeba dodržovat v ÚPD, aby nedošlo k omezení těchto koridorů. Jedná se především o doporučení nestanovovat v tomto území zastavitelné plochy. V ÚSK Liberec je obdobně jako u ÚSES navrhováno stanovit DMK a MVÚ jako limity využití území v ÚP. V ÚSK Veselí je doporučeno, aby zohlednění požadavků na jejich ochranu garantoval příslušný odbor ochrany přírody.

Obrázek 25 ukázka výkresu změn ve využívání ploch ÚSK Liberec

Obrázek 26 ukázka řešení ÚSES a MVÚ a DMK ÚSK Říčany

A5 – Vymezení potenciálních významných krajinných prvků

V ÚSK jsou vytipována území, která mohou sloužit jako útočiště pro rostlinná a živočišná společenstva, napomáhat lepšímu vodnímu režimu v krajině, či bránit erozi půdy, ale nejsou součástí žádného zvláště chráněného území. Tato zpravidla menší území se dají chránit jako registrované významné krajinné prvky (VKP). Potenciální VKP vymezují v ÚSK Blansko, Liberec a Veselí. Ve všech zmíněných studiích především navrhuji tyto plochy vymezit v ÚAP. V ÚSK Blansko je uvedeno, že toto vymezení nemusí nutně znamenat registraci VKP, ale slouží primárně jako informace o biotopech, které je potřeba chránit. V ÚSK Liberec výslovně uvádějí, že na těchto plochách by neměly být vymezovány rozvojové plochy a koridory v ÚPD. V ÚSK Veselí naopak doporučují vymezené VKP registrovat a k tomuto účelu vytvořit plán registrace.

A6 – Vymezení stabilních biotopů

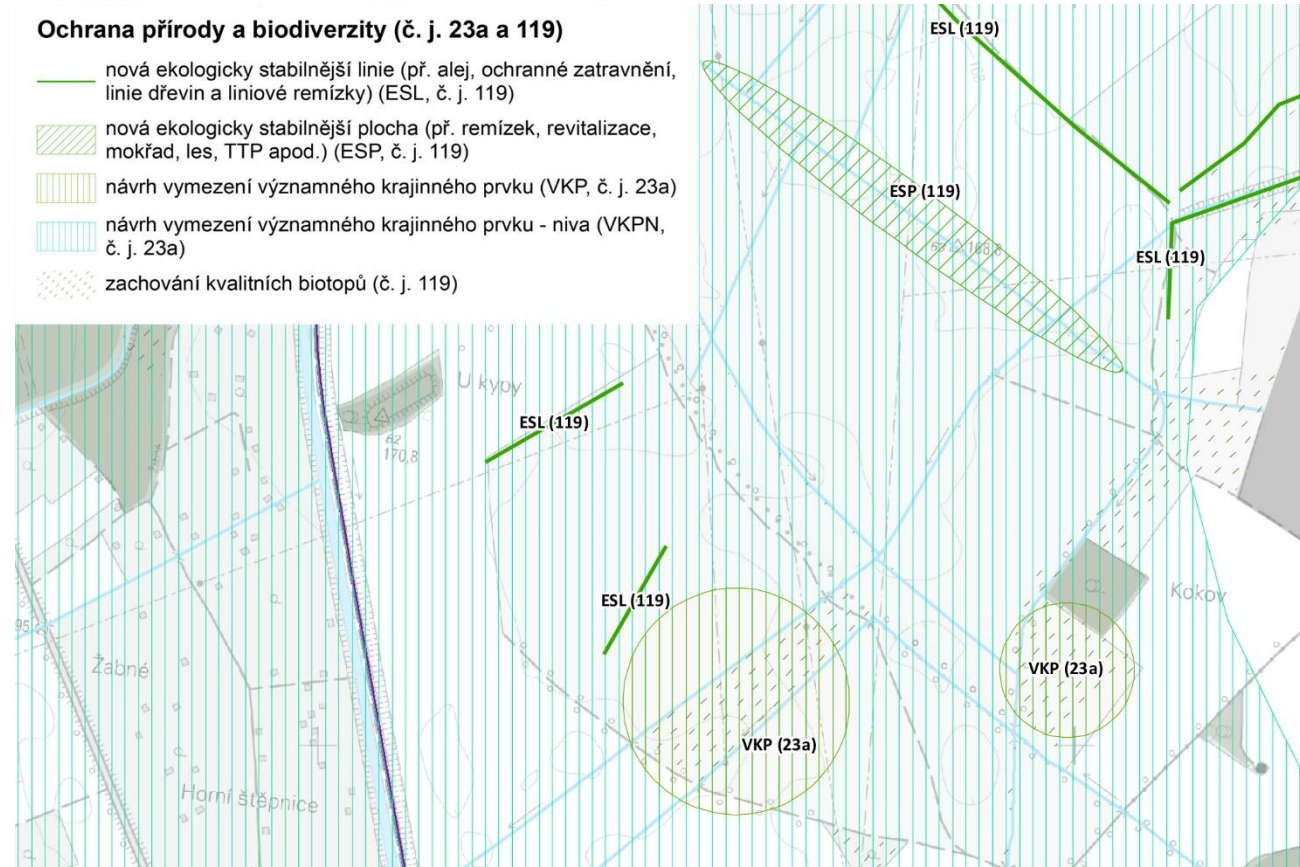
V ÚSK Veselí a Liberec se snaží nalézt i jiné prostředky, kterými by se dalo hodnotným biotopům zajistit určitý způsob ochrany. Ve Veselí například navrhuji vymezovat významné biotopy v ÚP jako funkční plochy, které není možné zastavět. V Liberci je zase navrhuji vymezovat jako plochy změn v krajině.

A7 – Návrh nových stabilních biotopů

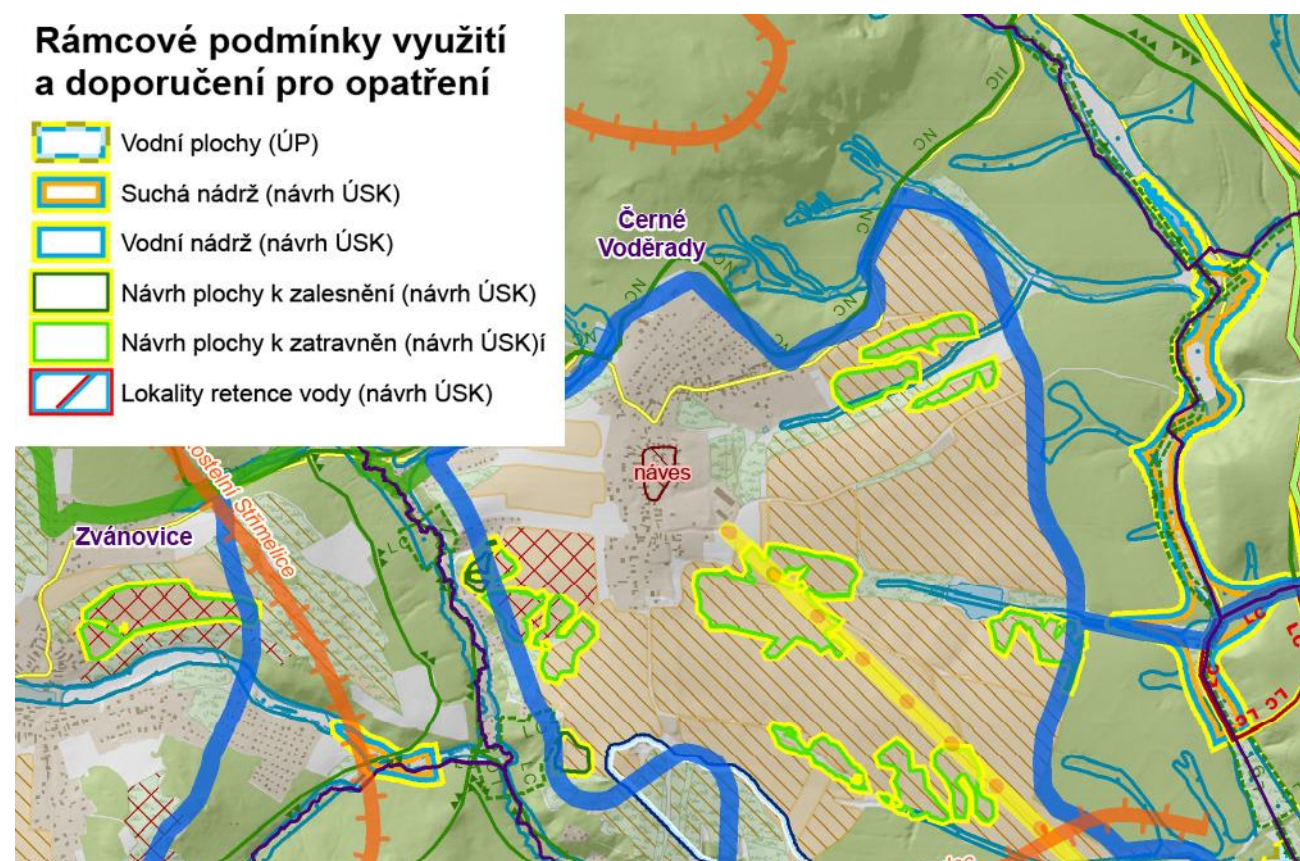
ÚSK se neomezují pouze na vymezování ekologicky stabilních území, která je potřeba zachovat, ale také přichází s návrhy na vytvoření nových, vyjma ÚSK Blansko. Nejčastěji se jedná o návrh liniové zeleně, která by měla doplnit jak stávající, tak navrhované polní cesty.

V ÚSK Říčany a Veselí byly navrženy nejen linie, ale i plochy, kde by mohly být vytvořeny nové stabilní biotopy. V Říčanech (Obr. 28) tyto plochy vyznačili velice konkrétně i s určením kultury, která by se na těchto plochách měla nacházet. Naproti tomu ve Veselí se rozhodli jen pro orientační vymezení. Tento postup totiž souvisí se způsobem formulování navrhovaných opatření pro jednotlivé obce. V ÚSK Veselí totiž pro každou obec stanovili výměru, o kterou by měla navýšit ekologicky stabilní plochy a předložili rámcová doporučení pro následnou realizaci. V grafické části jsou tak pouze vymezeny plochy, které by byly pro realizaci vhodné.

Ve výřezu výkresu jevů navržených na doplnění do ÚAP ÚSK Veselí (Obr. 27) můžeme vidět, že mezi jevy ÚAP lze zařadit i studii navrhované nové stabilní biotopy. Navíc jsou ve výkresu jednotlivé jevy přehledně označeny. V ÚSK Říčany (Obr. 28) zase díky žlutému ohraničení lze jednoduše rozeznat nově navrhované prvky od ostatních.

Obrázek 27 ukázka výkresu jevů navržených na doplnění do ÚAP ÚSK Veselí

Obrázek 28 ukázka výkresu celkového řešení ÚSK Říčany

5.3.2 Využívání krajiny člověkem

Člověk krajinu a její bohatství využívá od pradávna, během několika posledních století si ji však silně podmanil a v České republice už nenajdeme mnoho míst, která by nebyla nějakým způsobem dotčena civilizací. Nejvíce je krajina využívána jako hospodářská entita. Způsob zemědělského a lesního hospodaření tedy silně určuje její podobu a kvalitu.

Právě nutnost změny zemědělské činnosti je v posledních letech hodně skloňované téma. I když ÚSK přicházejí s návrhy, které by měly pomoci učinit zemědělství udržitelnějším, ve všech je zmíněno, že největší vliv na podobu zemědělství mají dotace, a tudíž je především nutné změnit dotační politiku, která by přiměla zemědělce činit potřebná opatření.

B1 – Návrh protierozních opatření

Jelikož v českých podmínkách nejvíce ohrožuje půdu vodní a větrná eroze, věnují se všechny ÚSK právě této problematice. V každé studii je toto téma pojaté trochu jinak, jak z hlediska návrhu, tak z hlediska jeho uplatňování.

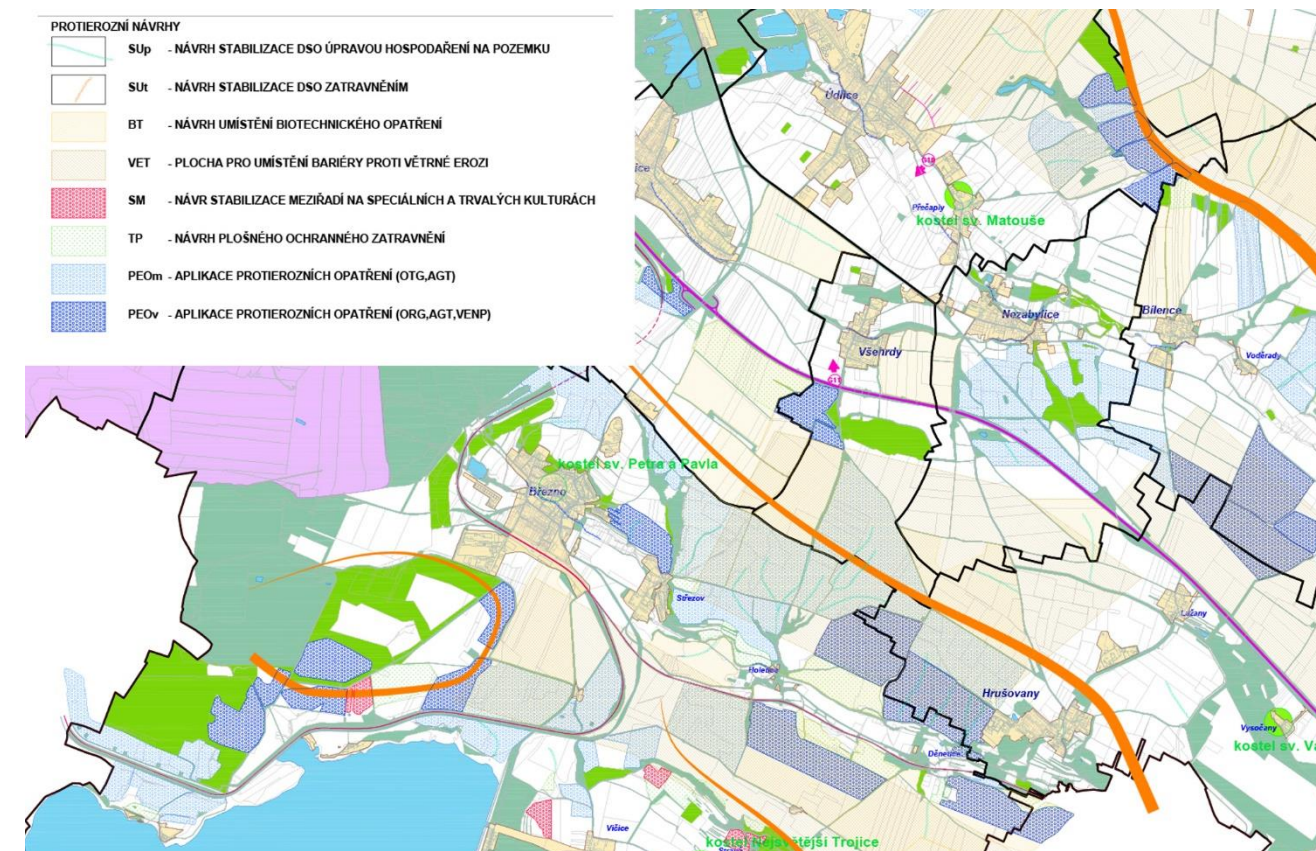
Například v ÚSK Říčany je pro ohrožené plochy, které mají rozčleněné podle různého stupně ohroženosti (Obr. 30), doporučeno zpracovat protierozní analýzy. V Liberci je doporučeno plochy, kde by měla být aplikována protierozní opatření, vyznačit v ÚP jako plochy změn v krajině. V Kopřivnici je doporučeno ohrožené oblasti vyznačit v ÚAP i ÚP, ovšem není řečeno jakým způsobem. Jelikož vodní eroze půdy úzce souvisí s přívalovými povodněmi, kdy se zvyšuje odtok na drobných vodních tocích, v Kopřivnici zvolili způsob vyznačení ploch, kde je potřeba aplikovat půdoochranná opatření, podle analýzy rizika ohrožení přívalovými povodněmi.

ÚSK Chomutov a Veselí (v těchto ÚSK je problematika eroze zpracována stejným způsobem) vytvořili nejpodrobnější návrhy protierozních opatření. Rozdělují je do následujících kategorií:

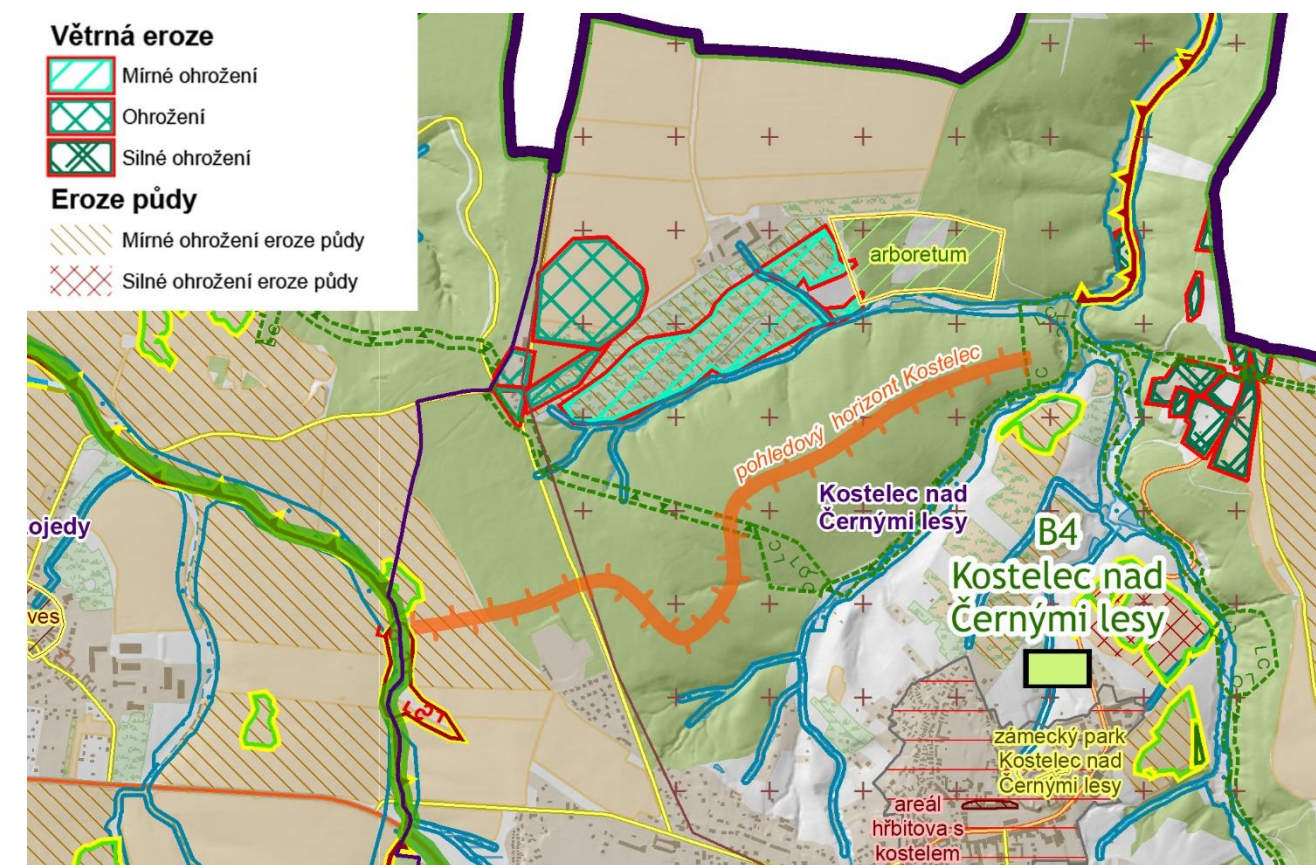
1. půdoochranná opatření mírnějšího charakteru (např. úprava osevního postupu, vrstevnicové obdělávání)
2. půdoochranná opatření přísnějšího charakteru (např. vyloučení širokořádkých plodin z osevu)
3. plošné zatravnění na mělkých nebo podmáčených půdách
4. zatravnění na speciálních kulturách (zatravnění meziřadí ve vinicích, sadech)
5. stabilizace dráhy soustředěného odtoku
6. aplikace biotechnického prvku (např. protierozní průleh, travnatá polní cesta)
7. prvky snižující účinky větrného proudění
8. travnaté pásy podél vodotečí

V ÚSK Veselí také srovnávali nesoulady mezi údaji v Katastru nemovitostí a ve Veřejném registru půdy. Největší rozdíly zaznamenali mezi evidencí ploch jako trvalého travního porostu a orné půdy.

V ÚSK Chomutov jsou návrhy protierozních opatření znázorněny ve výkresu projekce krajinných potenciálů (Obr. 29). Bohužel v elektronické podobě jsou výkresy ÚSK Chomutov nevhodně uloženy, takže výřez z výkresu není v původním měřítku.

Obrázek 29 ukázka výkresu projekce krajinných potenciálů ÚSK Chomutov

Obrázek 30 ukázka přehledného výkresu celkového řešení ÚSK Říčany

B2 – Návrh nových/obnovy cest

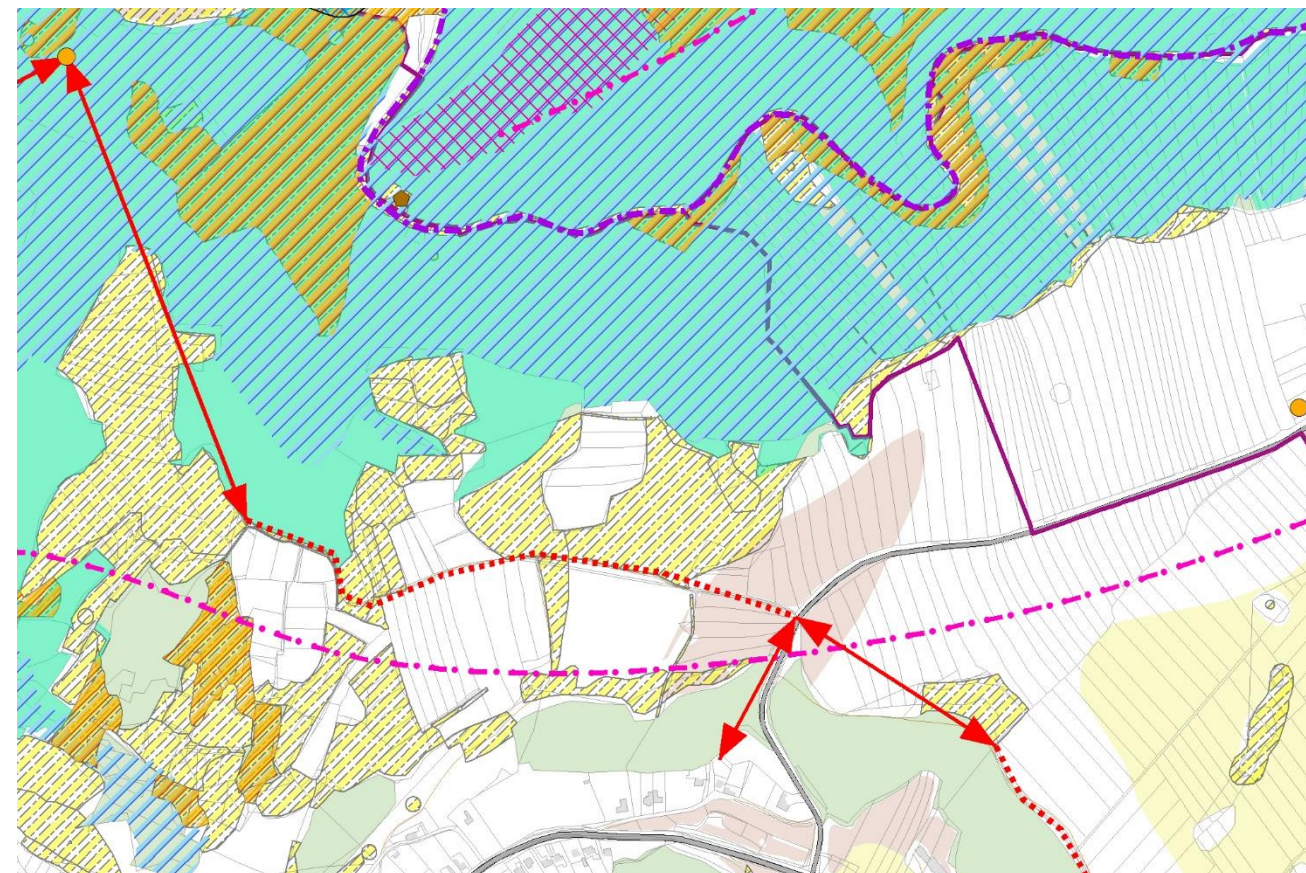
Člověk krajinu nevyužívá pouze pro hospodářské účely, ale je pro něj důležitá i z hlediska rekreace. ÚSK se věnují zejména rekreaci krátkodobé. Pro tu je důležité zajistit dobrou prostupnost krajiny, která byla narušena scelováním pozemků v obrovské půdní bloky. ÚSK se dále věnují propojení sídel i za účelem zajištění lepší dopravní obslužnosti. V jednotlivých studiích jsou tedy navrhovány jednak komunikace účelové (polní cesty, které mohou sloužit jako turistické či cyklotrasy) a komunikace pro dopravní obslužnost. Ačkoliv se ÚSK věnovaly vesměs stejným problémům, jejich přístupy a řešení se poměrně liší.

V ÚSK Blansko se soustředí na zpřístupnění historických objektů v krajině, kdy vymezují směry propojení. V ÚSK Veselí také vymezují pouze směry propojení, ale do návrhu zahrnují i automobilové propojení. V dalších ÚSK už vymezují konkrétní trasy propojení. V ÚSK Chomutov je podkladem pro návrh nových polních komunikací historická cestní síť, dále vymezují i nové části silniční sítě. V ÚSK Kopřivnice také navrhují obnovu polních cest a pro kritické úseky silničních komunikací navrhují vytvořit cyklostezky. V ÚSK Liberec se zaměřili zejména na propojení cyklistické sítě a pro chybějící úseky navrhují vybudovat nové cesty. V ÚSK Říčany opět navrhují polní cesty pro pěší a cyklisty.

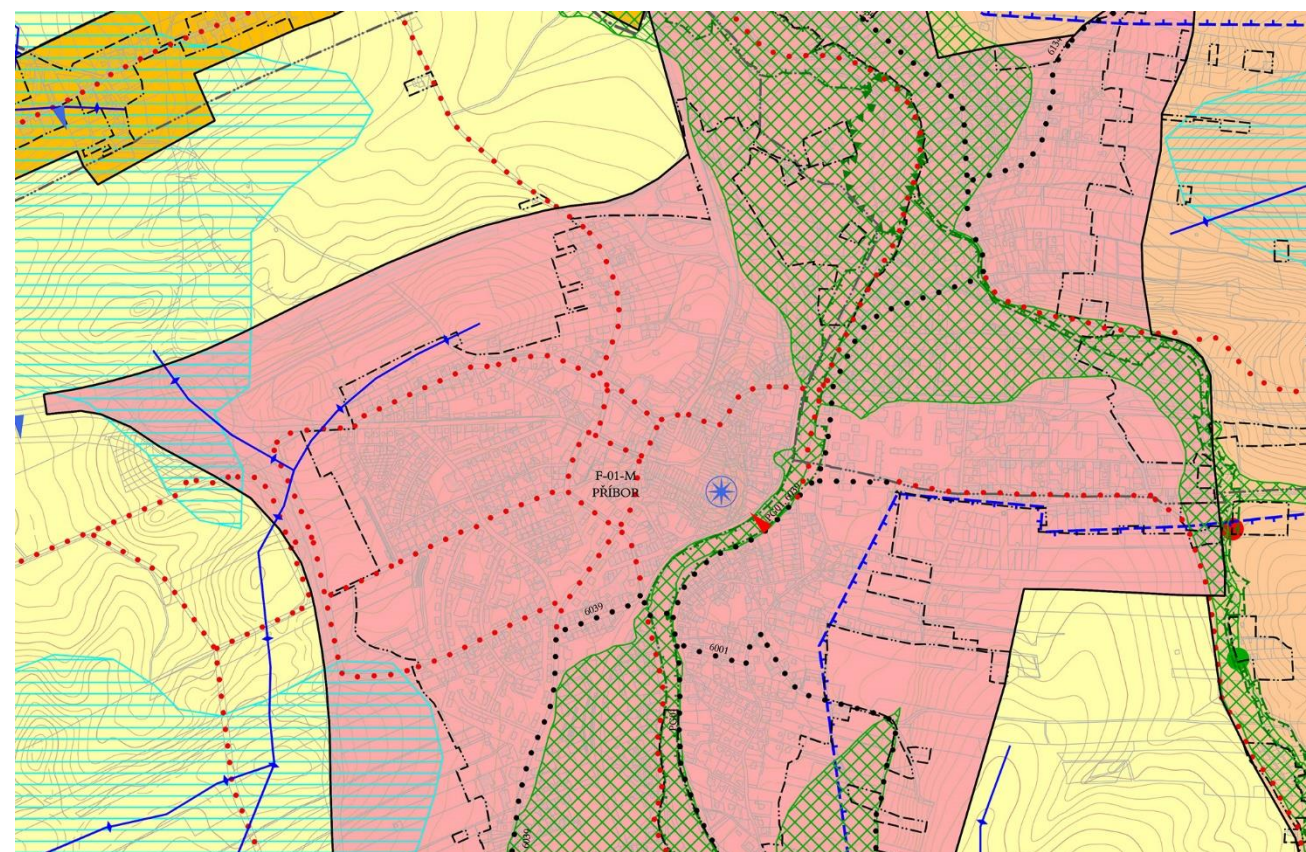
Pro srovnání jednotlivých přístupů jsem zvolila výřez hlavního výkresu ÚSK Blansko (Obr. 31) a výkresu změn ploch v krajině ÚSK Kopřivnice (Obr. 32). V Blansku zvolili vyznačení směrů propojení červenými šipkami, toto znázornění je velice přehledné a jasné. V ÚSK Kopřivnice jsou naopak přímo vyznačeny trasy navrhovaných cest červenou tečkovanou čarou.

B3 – Zhodnocení využití OZE

V ÚSK Kopřivnice a Liberec zpracovatelé prověřovali další možné hospodářské využití krajiny, a to pro energetické účely využití obnovitelných zdrojů energie. Avšak v každé studii došli k odlišným závěrům. V liberecké studii přikročili k opatřením, která by tato využití měla eliminovat. Jednak na celém území ORP nedoporučují budování větrných elektráren a vymezují plochy, pro které jsou fotovoltaické elektrárny nevhodné. Naopak v Kopřivnici navrhují kroky, které využívání obnovitelných zdrojů spíše podporují. Navrhují například prověření možnosti výstavby malých vodních elektráren či vymezují lokality vhodné pro fotovoltaické elektrárny.

Obrázek 31 ukázka hlavního výkresu ÚSK Blansko

Obrázek 32 ukázka zmenšeného výkresu ploch změn v krajině ÚSK Kopřivnice

5.3.3 Vodní režim v krajině

Voda je pro člověka i krajinu nezbytná. Dvě základní rizika, která v souvislosti s vodou hrozí je riziko povodní a na opačné straně riziko sucha. Ačkoliv se na první pohled může zdát, že čelíme dvěma protichůdným požadavkům, není tomu tak. Pokud jsou vodní toky ve svých přirozených korytech a v krajině je dostatek míst, která dokáží zadržet vodu, snižujeme tím jednak rizika povodní, protože odtok vody je v krajině zpomalován, což ale zmírňuje i riziko sucha, protože voda v krajině zůstane déle. V poslední době se proto začínají prosazovat tzv. přírodě blízká opatření, která se snaží navrátit do krajiny přirozený vodní cyklus. Jedná se zejména o revitalizace vodních toků, vymezení a ochrana niv vodních toků a zvyšování množství ploch mokřadů a přirozených infiltračních oblastí. Užitečným nástrojem pro uplatňování těchto změn jsou KoPÚ.

C1 – Vymezení niv vodotečí

Nivní oblasti vodních toků jsou sice VKP ze zákona, nikde však není stanoven jejich rozsah. Ve všech ÚSK se tedy zabývali touto problematikou, ke které však v každé studii přistoupili trochu jiným způsobem. I když by bylo jednodušší a přehlednější, kdyby existovala jednotná metodika pro vymezení niv, je v tomto případě podstatnější, že vůbec k vymezení niv určitým způsobem dochází. Výsledné rozdíly mezi jednotlivými přístupy totiž nejsou tolik markantní.

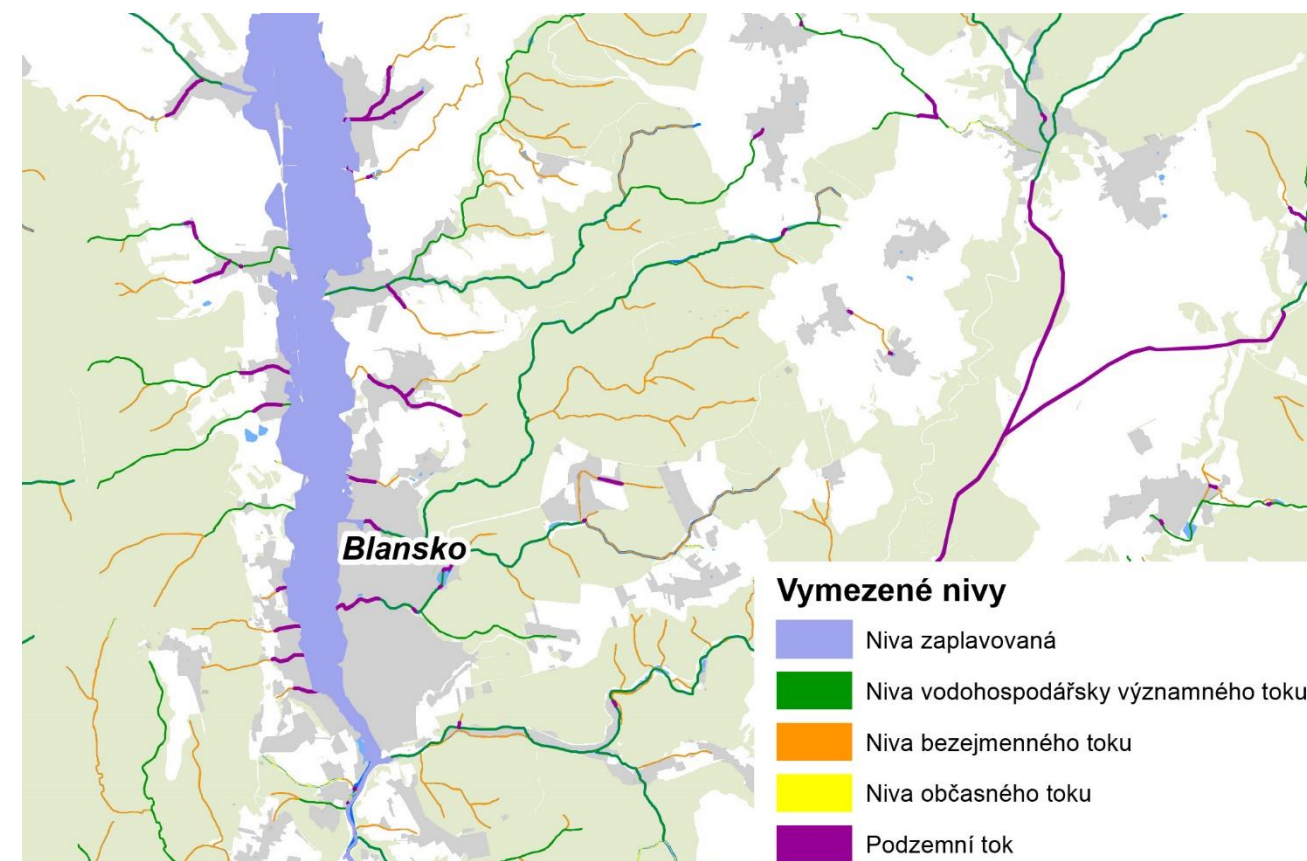
Pro vymezení niv byly v ÚSK využity informace o záplavových zónách Q100, půdním druhu, vrstevnicích, sklonitosti, ale například i o pobřežním porostu. Zpracovatelé v jednotlivých studiích určili údolní nivy buď pouze podle záplavových zón či složení půdy, nebo zvolili kombinaci jednotlivých faktorů.

V ÚSK Blansko bylo vytvořeno kromě hlavních výkresů několik vedlejších, které se věnovaly specifické problematice. Toto rozdělení je z hlediska přehlednosti určitě pozitivní. Jedním z těchto výkresů je i rámcové vymezení niv (Obr. 33). V ÚSK Blansko vymezení niv pojali odlišně oproti ostatním studiím. Údolní nivy kategorizovali a plošně vyznačili pouze nivu řeky Svitavy a ostatní kategorie vyznačili jen liniemi.

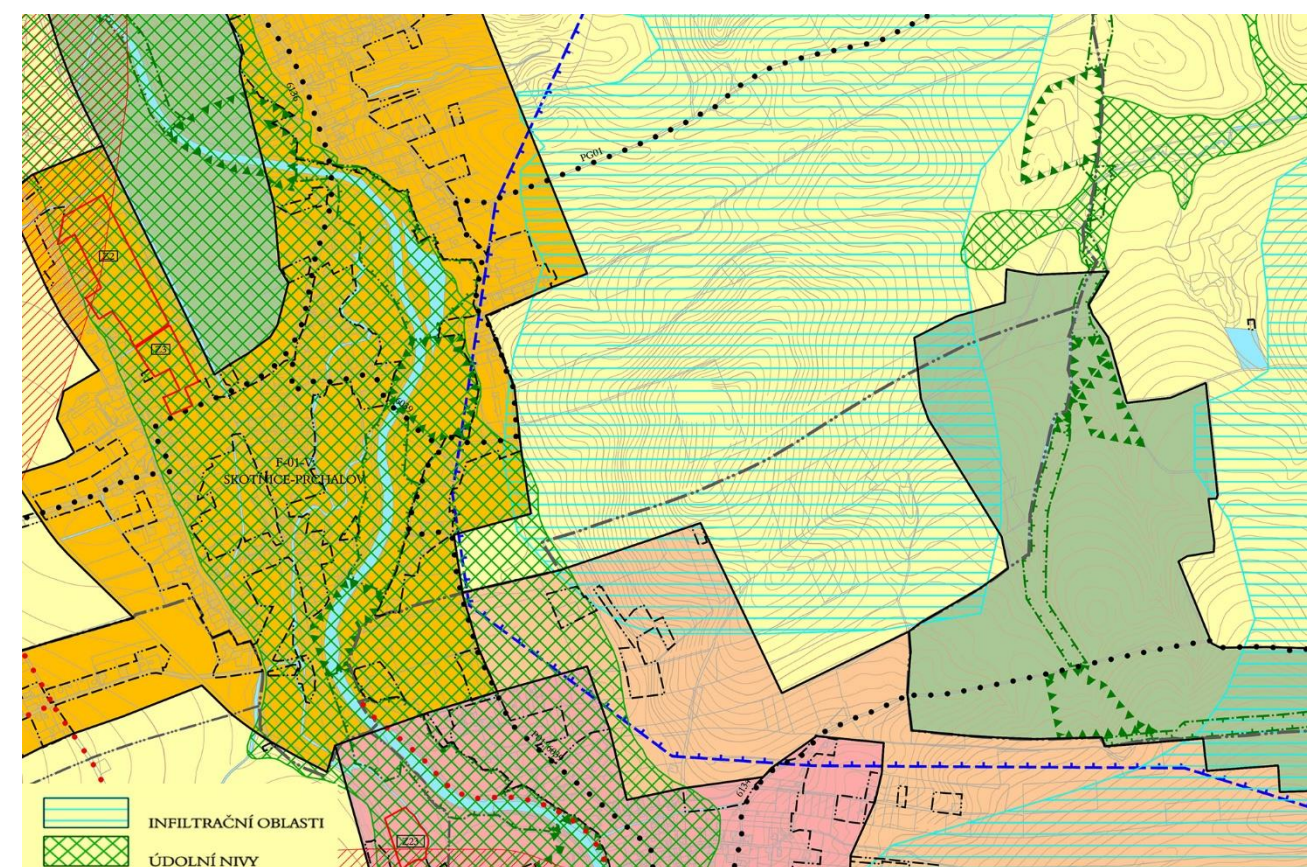
C2 – Vymezení infiltračních oblastí

V ÚSK Kopřivnice jako jediné byly vymezeny infiltrační oblasti. V ÚSK jsou tyto oblasti vyznačeny na základě geomorfologie terénu a zvýšeného výskytu pramenných oblastí. Propustné partie horninového prostředí představují zranitelné oblasti vůči znečištění podzemní vody. V ÚSK je proto doporučeno zohlednit jejich vymezení v ÚP a stanovit pro ně ochranná opatření.

Jak je vidět z výřezu výkresu (Obr. 34), infiltrační oblasti jsou často na území orné půdy, kde hrozí riziko vsakování znečištěné vody pesticidy či herbicidy.

Obrázek 33 ukázka výkresu rámcového vymezení niv ÚSK Blansko

Obrázek 34 ukázka výkresu vymezení navržených změn ÚSK Kopřivnice

C3 – Stanovení kritických bodů a návrh protipovodňových opatření

Co se týče protipovodňové ochrany, daly si studie za cíl prověřit především riziko povodní z přívalových srážek (přívalové povodně) a zhodnocení přiměřenosti stávající protipovodňové ochrany a protipovodňových plánů obcí v daném ORP.

Přívalové povodně nastávají po krátkých intenzivních srážkách na menších tocích, mají tedy pouze lokální charakter. Problémem je, že je poměrně těžké předpovědět, kdy nastanou. Proto se preventivně vyhodnocují místa, kde by mohlo hrozit riziko přívalových povodní a následně se podle míry rizika stanovují opatření. Základním krokem je vymezení kritických bodů (KB), což jsou místa na hranici urbanizovaného území obce, kde byl odtok z přispívajících ploch povodí stanoven jako kritický. (26)

Ve všech vybraných studiích kromě ÚSK Chomutov byly KB stanoveny. V Kopřivnici a Veselí jsou pro povodí KB navržena opatření na vodních tocích a zemědělské půdě (v ÚSK Veselí je tak učiněno v rámci protierozní ochrany). V Blansku je doporučeno přihlídnout k lokalizaci KB v ÚPD a v Liberci je doporučeno zpracovat informaci o KB do ÚAP.

Ve většině studií je navrhováno vypracování podrobnějších studií či projektů, které se protipovodňové ochraně budou věnovat. Například v ÚSK Blansko jsou vybrány obce, které by si měly nechat vypracovat návrhy protipovodňových opatření, v ÚSK Veselí navrhuje zpracovat detailnější studie odtokových poměrů.

C4 – Návrh retenčních prvků

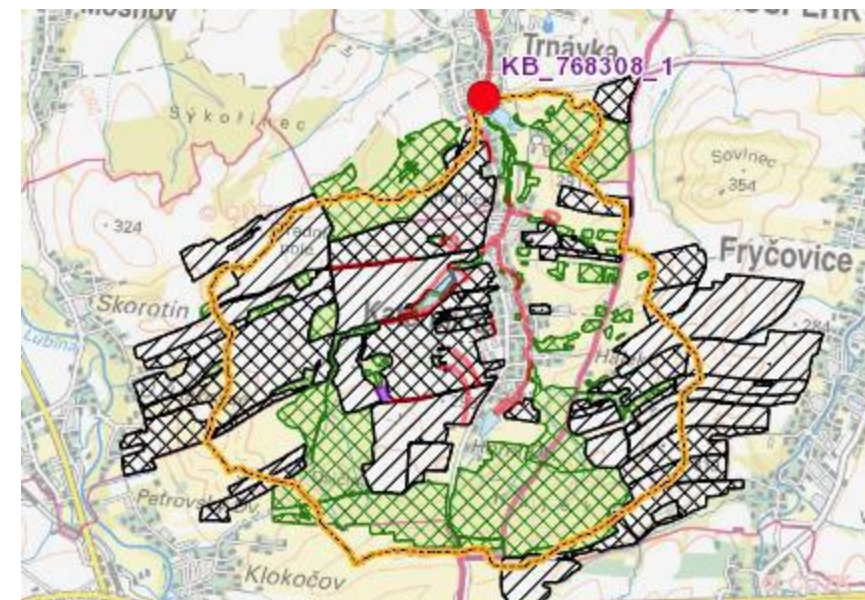
Jelikož ÚSK neobsahují podrobné analýzy, které jsou potřeba pro stanovení protipovodňové ochrany, omezují se na návrh řešení, která jsou univerzální. Neznamena to ovšem, že by tato opatření byla méně významná, ba naopak. Jedná se o návrhy retenčních prvků, které napomáhají zadržovat vodu v krajině.

V ÚSK Chomutov, Liberec, Říčany, Veselí jsou jako prvky napomáhající lepší retenci vody v krajině navrhovány vodní a suché nádrže, zdrže, přehrádky a mokřady.

C5 – Návrh na revitalizaci toku

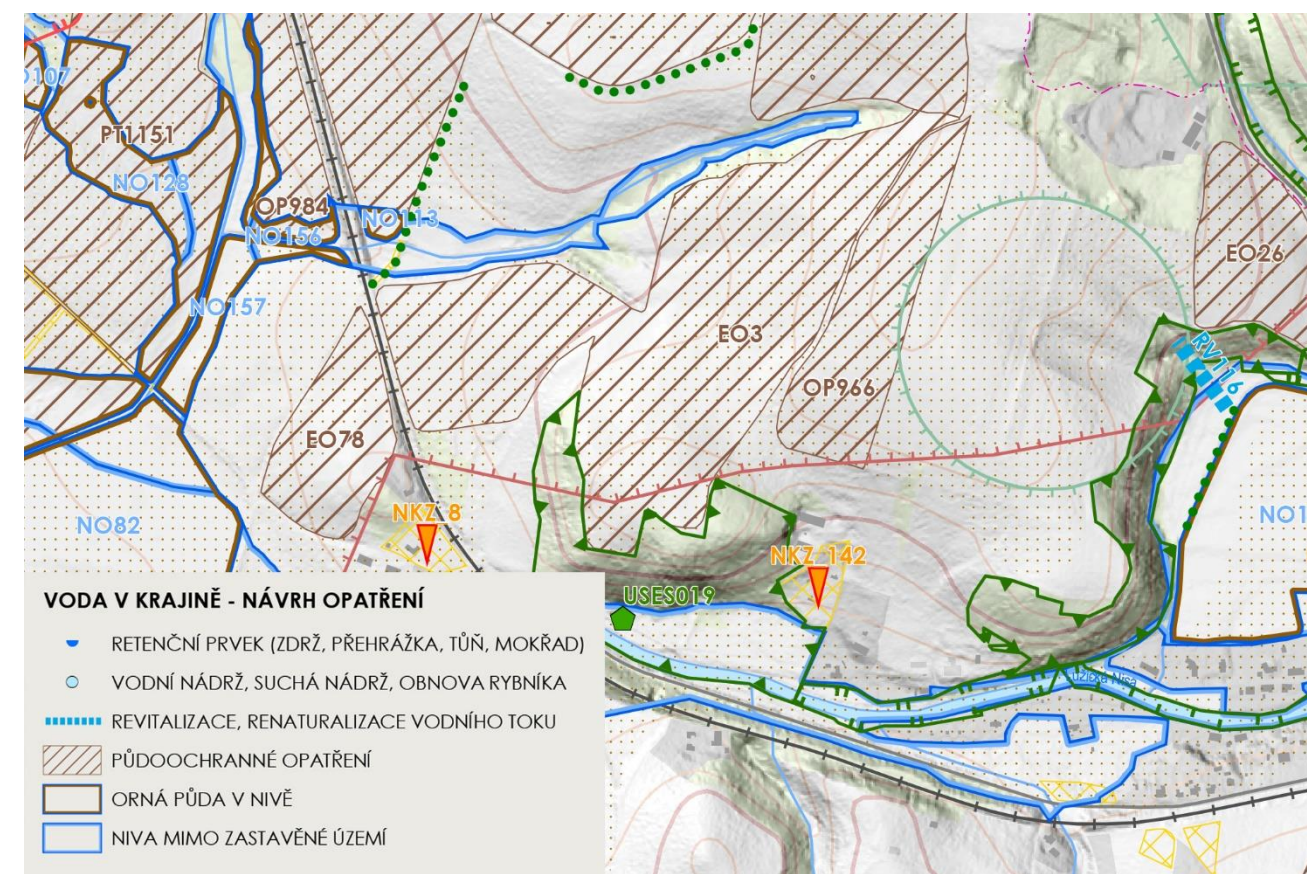
Jedním z dalších problémů české krajiny, který napomáhá riziku povodní i sucha, jsou snahy z minulého století upravovat tvar a směr koryt vodních toků. Proto v některých ÚSK vyznačují toky, které by potřebovaly revitalizaci. V ÚSK Chomutov je uvedeno, že lze vymezené úseky vodních toků brát jako podklad k zadávání revitalizačních studií.

V ÚSK Liberec jsou půdoochranná opatření navrhována v rámci opatření vodního režimu. Ve výkrese mají dokonce označeny plochy, kde je orná půda v nivě vodního toku (Obr. 36). Ačkoliv všechny ÚSK upozorňují na to, že by v údolních nivách neměla být půda zemědělsky obdělávána, pouze v Liberecké studii jsem našla přesně vyznačené plochy, kterých se to týká. Dále je třeba zmínit, že veškeré změny, které jsou ve výkrese vymezení navržených změn ÚSK Liberec vyznačeny, jsou označeny kódem, podle kterého se dají vyhledat v textové části, což u ostatních studií často chybí.

Obrázek 35 ukázka z mapové aplikace ÚSK Kopřivnice

V ÚSK Kopřivnice vytvořili mapovou aplikaci, kde jsou znázorněny KB a navržena opatření na přispívajících plochách. Aplikace avšak pravděpodobně není veřejně přístupná, proto jsem zde umístila alespoň ukázkou z textové části návrhu.

Obrázek 36 ukázka výkresu vymezení navržených změn ÚSK Liberec

5.3.4 Rozvoj sídel a krajina

I když rozvoji sídel a urbanizovaným plochám se v dostatečné podrobnosti věnují ÚP, většinou nezahrnují pohled z hlediska působení sídel na krajinu, proto se tomuto aspektu věnují ÚSK. Například pro ÚSK Říčany je rozvoj sídel klíčovým tématem, protože vlivem suburbanizace dochází k enormnímu zastavování tamní krajiny. Nejen v Říčanech, ale i dalších studiích se proto zpracovatelé snaží vyhodnotit, zdali jsou navrhované zastavitelné plochy v ÚP adekvátní pravděpodobnému vývoji a zdali je jejich vymezení opravdu potřeba na místech, která by mohla sloužit jiným účelům. Nejčastějším problémem, který ÚSK mapují, je srůstání sídel, dále nerespektování limitů území či ohrožení působení dominanty.

D1 – Vymezení historických a estetických dominant

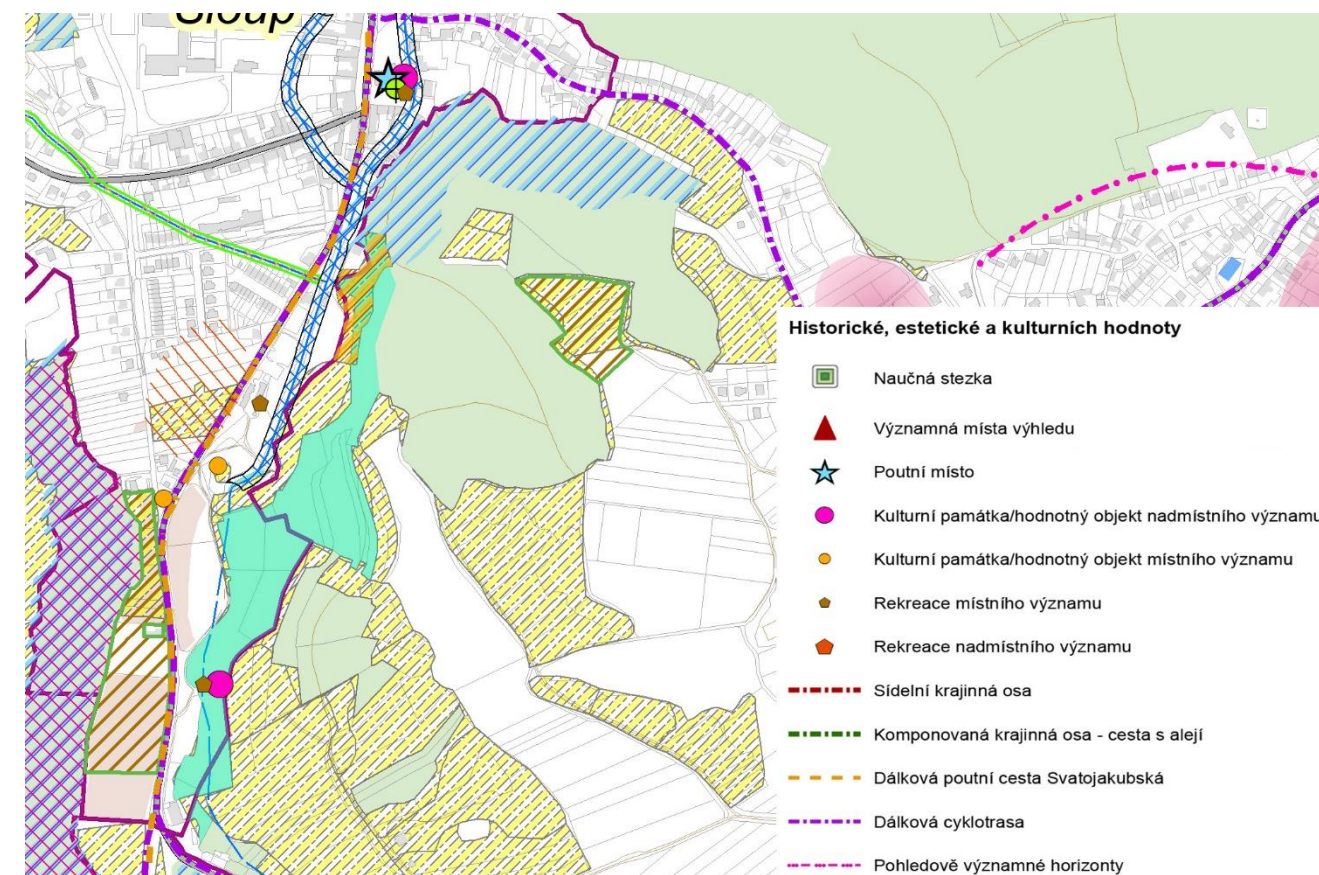
Vymezováním historických a estetických dominant převzaly ÚSK úlohu ÚAP, kde by tyto dominanty měly být zmapovány. Výstupem vymezení dominant a dalších kulturních a estetických hodnot ve všech ÚSK je proto doporučení pro jejich doplnění do ÚAP. V ÚSK Chomutov navíc byly vymezeny i kontaktní prostory dominant a vyjmenovány kroky ke kultivaci těchto prostor (např. vyčištění prostoru před nálety dřevin). V ÚSK Blansko (Obr. 37) a Liberec vymezují kromě dominant i pohledové osy a další urbanistické hodnoty vedené pod jevem č. 11. (27)

D2 – Brownfieldy

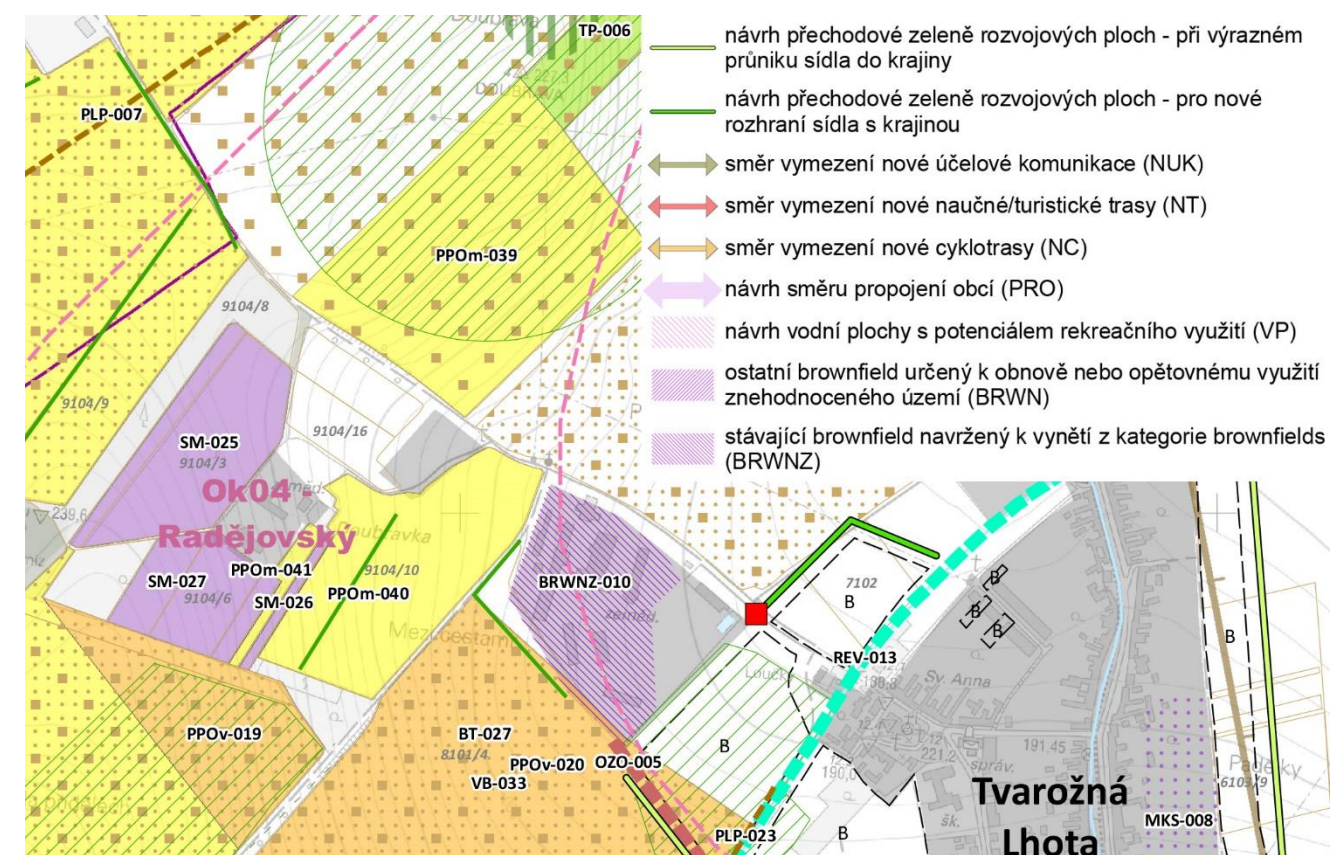
Téměř ve všech studiích se taktéž věnují brownfieldům. Brownfieldy jsou nevyužívané části území, které v minulosti sloužily nejčastěji pro průmyslovou činnost a stále nesou její důsledky (jedná se např. o chátrající budovy, kontaminovanou půdu). V současné době probíhá program, který zaštiťuje Ministerstvo průmyslu a obchodu, pro podporu regenerace průmyslových i ostatních typů brownfieldů.

Hlavním cílem ÚSK je brownfieldy identifikovat a zaevidovat. Přesným návrhům pro jejich nové využití se žádná z analyzovaných studií nevěnuje, kromě jednoho případu, kdy ÚSK Liberec navrhuje plochu asanovat. V ÚSK Blansko je doporučeno zapojit se do programu na podporu regenerace a stanovit v ÚPD podmínky využití těchto ploch jako např. výškové omezení či podíl zeleně. V ÚSK Liberec taktéž navrhuje promítnout brownfieldy do ÚP, navrhuje je vymežit jako plochy přestaveb. V ÚSK Veselí navrhuje v ÚP pro tyto plochy stanovit zvláštní položku legendy. V ÚSK Říčany je pouze doporučeno brownfieldy doplnit do ÚAP a pro zástavbu používat přednostně tyto plochy, což by podle ÚSK mělo také zabránit či zpomalit rozrůstání sídel.

V ÚSK Veselí brownfieldy pouze nedoplňují, ale některé navrhuje k vynětí z evidence, jak je zobrazeno na ukázce (Obr. 38).

Obrázek 37 ukázka přehledu jevů doporučených k doplnění do ÚAP ÚSK Blansko

Obrázek 38 ukázka hlavního výkresu ÚSK Veselí

D3 – Další negativní jevy sídelního rozvoje

V ÚSK Chomutov například vymezují nevhodně zastavěné plochy v krajině a navrhují jejich asanaci. V ÚSK Kopřivnice vymezují nehodové úseky komunikací a navrhují jejich doplnění do ÚAP.

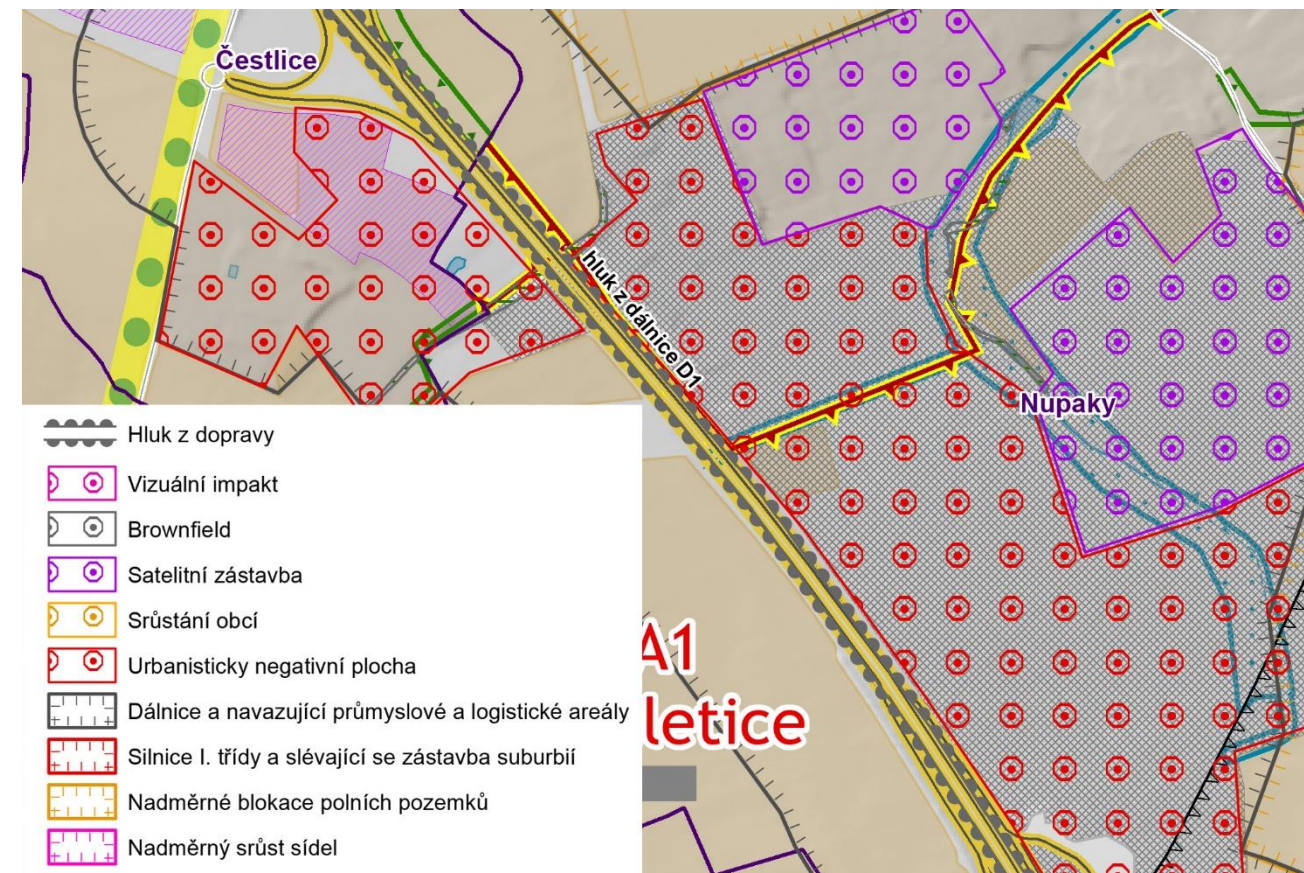
ÚSK Kopřivnice, Říčany a Veselí vymezují taktéž zastavěnou plochu působící negativně, zejména se jedná o průmyslové areály, ale například v ÚSK Říčany vymezují více typů nevhodně zastavěných ploch (Obr. 39). Pro okolí těchto ploch studie navrhují aplikovat zelené izolační pásy (Obr. 36), v Říčanech doporučují plochy pásů vymezit v ÚP jako území nezastavitelné.

D4 – Potencionálně kolizní zastavitelné plochy

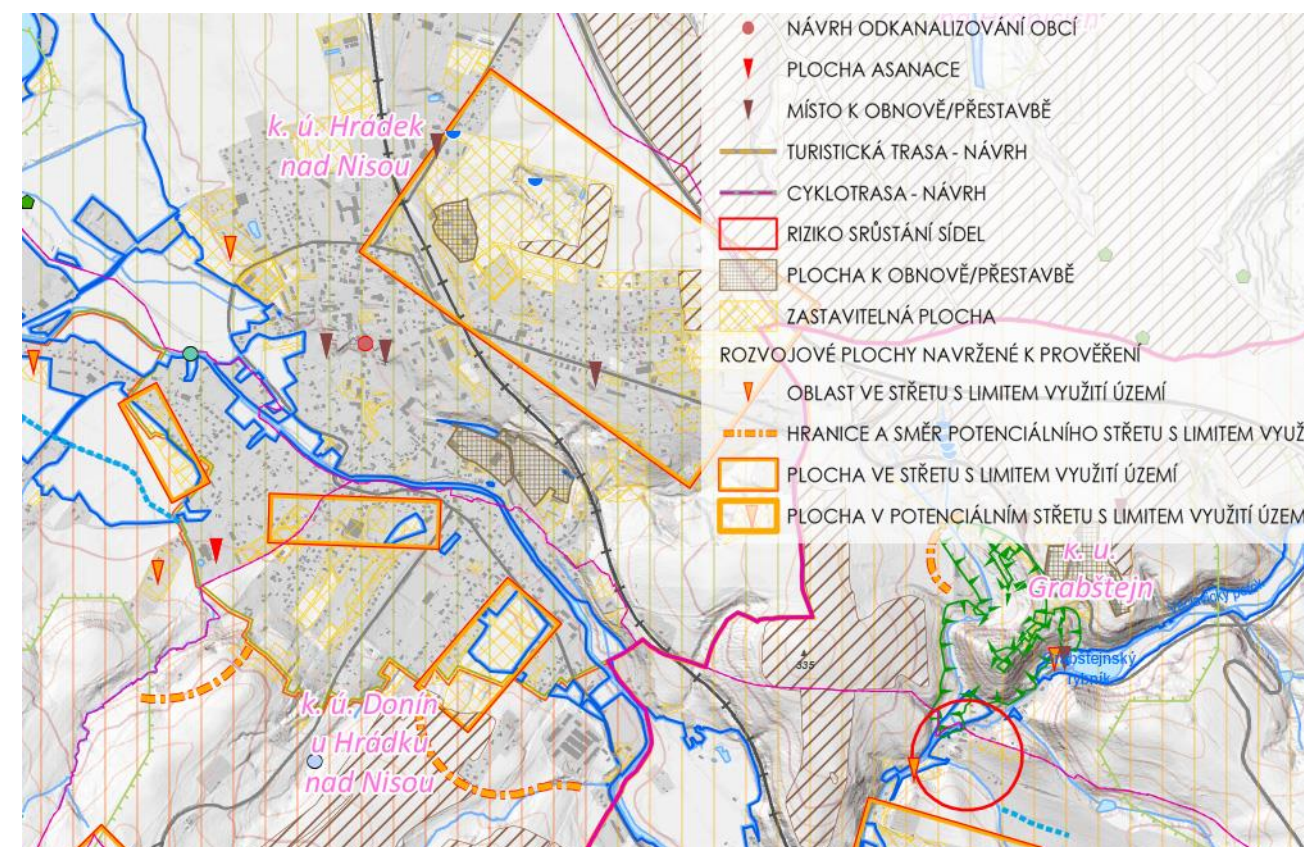
Ve všech ÚSK jsou vymezeny zastavitelné plochy, které mohou být potenciaálně kolizní a je navrženo tyto plochy prověřit či přímo vyřadit z ÚP. Pouze v ÚSK Veselí jsou tyto plochy popsány slovně a nevyznačeny graficky. V některých ÚSK také navrhují pro některé problematické plochy jejich prověření ÚS či vypracování RP.

V ÚSK Liberec a Říčany v tomto ohledu vymezují rizikové plochy srůstání sídel a v Říčanech stanovují minimální vzdálenost, kterou by mezi sebou sousední sídla měla mít. V Liberci se dále zaměřují na zastavitelné plochy, které jsou ve střetu s některými limity území. V ÚSK Blansko se soustředí na zastavitelné plochy, které jsou v blízkosti dominant či na exponovaných svazích a doporučují zde zástavbu navrhovat s přihlédnutím k její poloze. V ÚSK Chomutov se soustředí na vztah zastavitelných ploch k lesním pozemkům a v ÚSK Veselí zase na zábor ZPF.

V ÚSK Liberec jsou přehledně vyznačena potenciaální i současná problematická místa sídelního rozvoje (Obr. 40).

Obrázek 39 ukázka výkresu vymezení navržených změn ve využívání ploch ÚSK Říčany

Obrázek 40 ukázka přehledného výkresu celkového řešení ÚSK Liberec

5.3.5 Tabulky doplňující hodnocení obsahu návrhu

Tabulka 5: návrhy opatření v jednotlivých ÚSK

		Blansko	Chomutov	Kopřivnice	Liberec	Říčany	Veselí	
ochrana přírodních hodnot v krajině	A1	vymezení krajinných okrsků	ANO - stanovení rámcových podmínek pro skupiny okrsků (lesní, zemědělské..)	ANO - stanovení cílové kvality podle zák. členění (polyurbanizovaná, pánevní, zemědělská, horská část)	ANO - pro každý okrsek stanovena rámcová opatření pro ochranu a rozvoj potenciálu, karty okrsků	ANO - doporučení na doplnění do ÚAP (jev 17b)	ANO - rámcové podmínky a doporučení pro jednotlivé okrsky v kartách okrsků	ANO - popis jednotlivých okrsků a jejich cílových kvalit
	A2	krajinný ráz				ANO - vymezení oblastí krajinného rázu		ANO
	A3	návrh ÚSES	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
	A4	návrh MVÚ a DMK	ANO		ANO	ANO	ANO - spolu s návrhy na řešení rizikových úseků	ANO
	A5	vymezení pot. VKP	ANO		pouze údolní nivy (viz vodní režim v krajině)	ANO	pouze údolní nivy (viz vodní režim v krajině)	ANO
	A6	vymezení stabilních biotopů	ANO - biotopy s vysokou ekologickou hodnotou			ANO		ANO - zachování kvalitních biotopů podle mapování biotopů AOPK ČR
	A7	návrh nových stabilních biotopů		ANO - návrh liniové zeleně	ANO - návrh liniové zeleně	ANO - návrh liniové zeleně	ANO - plochy vhodné k zalesnění, zatravnění (ÚAP jev 43a)	ANO - návrh např. remízků, zalesnění, TTP
využívání krajiny člověkem	B1	návrh protierozních opatření	popis protierozních opatření z Veřejného registru půdy	ANO - pro jednotlivá vymezená území navržen jeden ze 7 stanovených typů protierozních opatření	ANO - opatření navrhována v rámci ochrany před přívalovými dešti, jedná se opatření podle LPIS (obecná, nižší, vyšší)	ANO - vymezení území, kde by měla být užitá půdoochranná technologie či úprava osevního postupu	ANO - vymezení území s mírným a silným ohrožením	ANO - pro jednotlivá vymezená území navržen jeden z 9 stanovených typů protierozních opatření
	B2	návrh nových cest	ANO - návrh směru propojení sídel, začlenění návrhu dle KoPÚ, ÚP, návrh poutní cesty, dálkové cyklotrasy	ANO - návrh obnovy historických cest, rozvoje silniční a železniční sítě	ANO - návrh dopravního propojení s preferováním pěší a cyklistické dopravy	ANO - návrh cyklotras a turistických tras	ANO - návrh cyklistického a vozidlového propojení	ANO - návrh směrů propojení účelových komunikací, turistických tras, cyklotras, propojení obcí
	B3	zhodnocení OZE			ANO	ANO		
vodní režim v krajině	C1	vymezení niv vodotečí	ANO	ANO - vymezeno podle záplavového území Q100	ANO - kombinací vymezených záplavových zón Q100, aktivních zón, rozsahu fluvizemí a v případě drobných přítoků byly zohledněny i porosty v příbřežní oblasti	ANO	ANO - výchozím parametrem byla geologická vrstva fluvialních sedimentů	ANO - na základě záplavových území, vrstevnic, sklonitosti, půdního druhu a aktuálního stavu lokalit
	C2	vymezení infiltračních obl.			ANO			
	C3	návrh protipo - vodňových opatř.	* ANO	ANO	*ANO - vymezení oblasti pro opatření ohrožení přívalovými dešti	ANO - návrhy vodních a suchých nádrží, obnov rybníků	*ANO - suché, vodní nádrže	ANO - protierozní opatření pro povodí KB
	C4	návrh retenčních prvků		ANO - návrh vodních a suchých nádrží		ANO - návrhy zdrží, přehrážek, tůní, mokřadů	ANO - plochy k zalesnění, zatravnění (zmiňované výše), lokality retence vody	ANO - vodní nádrže, mokřady
	C5	návrh na revitalizaci toku	ANO - vymezení obcí, které mají zájem	ANO		ANO		ANO
rozvoj sídel a krajina	D1	vymezení hist. a est. dominant	ANO	ANO - s vymezením kontaktního prostoru dominanty	ANO	ANO	ANO	ANO
	D2	brownfieldy	ANO		**	ANO	ANO	ANO
	D3	další negativní jevy		ANO - expanze urb. území do krajiny, přerušovaný vodní tok, vymezení plochy k asanaci	ANO - nehodové úseky komunikací a industriální areál	ANO - vymezení ploch k asanaci	ANO - hluk z dopravy, satelitní zástavba, srůstání obcí, urb. negativní plocha...	ANO – negativní působení sídel v krajině
	D4	potencionálně kolizní zast. plochy	ANO - vymezení zástavby navržené na horizontu, na exponované poloze, v místě potencionálního ohrožení působení dominanty	ANO - vymezení rozvojových ploch k přehodnocení	ANO - neúměrně velké plochy bydlení, rozsáhlé plochy výroby a skladování na okraji sídel a nové liniové dopravní stavby procházející volnou krajinou	ANO - vymezení ploch, kde je riziko srůstání sídel, nedostatečný kontakt se zástavbou, nerespektování limitů využití úz.	ANO - u některých kolizních ploch návrh k vypuštění z ÚP	ANO - ale tyto plochy nejsou graficky vyznačeny
		*Plán dílčího povodí Dyje pro období 2016 – 2020		*zbytkem se zabývá Studie proveditelnosti k realizaci přírodě blízkých protipovodňových opatření v regionu Poodří – Východ		*vychází z Vyhledávací studie retenčních kapacit na spádovém území Říčany		
				**seznam z Agentury pro regionální rozvoj				

Tabulka 6: popis určení opatření v návazné plánovací činnosti (uveden pouze tam, kde byl identifikován)

		Blansko	Chomutov	Kopřivnice	Liberec	Říčany	Veselí	
ochrana přírodních hodnot v krajině	A1	vymezení krajinných okrsků			Doporučení na doplnění do ÚAP (jev 17b).		Doporučení na doplnění do ÚAP (jev 17b).	
	A2	krajinný ráz			Opatření pro ochranu krajinného rázu směřují k uplatnění v zadání ÚP a při zpracování ÚP a jejich změn. Při zpracování ÚP jsou formulována tak, aby byla použitelná v koncepci uspořádání krajiny a v urbanistické koncepci. Na doplnění do ÚAP navrženy jevy č. 17 - Oblast krajinného rázu a její charakteristika.		Doporučení zpracování preventivního hodnocení krajinného rázu mimo CHKO Bílé Karpaty. Doporučeno na doplnění ÚAP jev 17a - krajinný ráz: mozaika krajinné struktury.	
	A3	návrh ÚSES	Výstupem řešení ÚSES v návrhové části studie je jednotný podklad pro vrstvu ÚAP s vymezenými biocentry a biokoridory všech biogeografických úrovní. Systém ÚSES, který je v rámci možností řešený jako spojitý, navazuje na okolní řešená území.	Iniciovat zpřesnění rámcového vymezení ÚSES dle ÚSK na platformě generelu ÚSES v měřítku ORP Chomutov.	Návrhy na prověření, či aktualizaci určitých úseků.	V návrhové části byla pro lokalizované problémové plochy nadefinována opatření, která byla následně promítnuta do karet krajinných okrsků. ÚSK dále přináší další náměty na možné doplnění vymezení ÚSES. Tyto náměty směřují zejména k bližšímu vzájemnému propojení ÚSES a DMK. Je doporučeno zpracovat pro ORP Plán ÚSES dle vyhl. č. 395/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů a vymežit v ÚPD DMK, které plní funkci limitů využití území.	Uvedené potřeby by měly být sledovány i v ÚPD jako veřejně prospěšná opatření (VPO). Pro doplnění návrhů prvků ÚSES musí být na orné zemědělské půdě následně realizovány tzv. integrační ekotonové a interakční prvky (remízky, meze, aleje apod.).	Zaměřit se na vytvoření strategie, jak potřebnou zelenou infrastrukturu včetně ÚSES realizovat, lze vytvořit dlouhodobou strategii výkupu pozemků v obcích, spolupráci při KoPÚ a zaměřit se na analýzu využití finančních a dalších nástrojů.
	A4	návrh MVÚ a DMK	MVÚ je možné chápat jako biotop zvláště chráněného druhu s příslušnou ochranou z toho vyplývající.		V migračně významném území a migračních koridorech nevymezovat zastavitelné plochy a nepovolovat žádné stavby typu stezek v korunách stromů apod.		Nevymezovat zastavitelné plochy v migračně významném území. Dále jsou popsány další zásady funkčnosti.	Je doporučeno, aby zohlednění požadavků na ochranu MVÚ a DMK garantoval příslušný odbor ochrany přírody a na území CHKO také příslušní odborníci z CHKO.
	A5	vymezení pot. VKP	Výběr potenciálních VKP nemusí nutně znamenat jejich vymezení. Je také informací o částech krajiny, které je vhodné i bez registrace chránit a bránit jejich poškozování především pak na úrovni změn využití území podpořených nástroji územního a krajinného plánování.			Při zpracování ÚP nevymezovat rozvojové plochy a rozvojové koridory, jejichž využitím by mohlo dojít k narušení ploch, ve kterých jsou v ÚSK ORP Liberec vymezeny VKP navržené k registraci.		Je doporučeno vytvořit plán registrace nejcennějších lokalit – vzácných, kvalitních, zranitelných, esteticky či jinak významných přírodních biotopů, jejichž ztráta by byla na úrovni obce, kde se nachází, zásadní.
	A6	vymezení stabilních biotopů	V ÚP respektovat vymezené biotopy.			Při zpracování ÚP vymezovat plochy změn v krajině s cílem zajistit ochranu stávajících přírodních a přírodě blízkých biotopů a vytvoření podmínek pro vznik nových.		Je potřeba přírodní biotopy podle Mapování biotopů vymezovat v územních plánech jako funkční plochy, které není možné zastavět.
	A7	návrh nových stabilních biotopů		Ochranu – založení – zvýraznění polních cest je vhodné podpořit založením liniové zeleně v místě tradičních dřevin s preferencí ovocných stromů.	Doplnit krajinnou vegetaci o stromořadí a aleje podél komunikací a na mezích. (není vyznačeno v grafické části)	Při zpracování ÚP vymezovat plochy změn v krajině v plochách s navrhovaným doplněním liniové zeleně. Při zpracování ÚP, projekční činnosti a při rozhodovací činnosti v území vytvářet podmínky pro zakládání a doplňování liniového doprovodu cest a vodních toků.	Jevy doporučené k doplnění do ÚAP - jev 43a: plochy vhodné k zalesnění, k zatravnění.	V rámci protierozní ochrany: doporučení k ESP a ke zvýšení výměry přírodních biotopů byla navrhována podle aktuálního stavu krajiny. V kartách obcí je uvedeno o kolik ha by každá obec měla zvětšit výměru ESP, odkazuje na grafickou část.

		Blansko	Chomutov	Kopřivnice	Liberec	Říčany	Veselí	
využívání krajiny člověkem	B1	návrh protierozních opatření	Návrhy protierozních opatření v ÚSK nemusejí být s aktuálním nastavením podmínek čerpání dotací či zákonnými předpisy v souladu. Platí primárně zákonné podmínky, pokud jsou ale navržena opatření přísnější, je doporučeno realizovat přísnější opatření navržená studií. Pro podrobné řešení erozní a odtokové situace je nutné zpracovat podrobnější studii či projekt.	Doporučeno doplnit do ÚAP oblasti pro opatření na zemědělské půdě. Dále na základě analýzy erozního ohrožení, sklonu pozemku a půdních vlastností odvozených z BPEJ vymezit v ÚP plochy, na kterých bude vhodné aplikovat plošné půdoochranné opatření nebo zatravnění pozemku.	Do ÚP obcí je na základě výsledků ÚSK doporučeno zpracovat plochy změn v krajině v plochách s navrženou protierozní ochranou.	Pro vymezené plochy provést erozní analýzy, které budou základním podkladem pro rámcové návrhy opatření k minimalizaci erozního smyvu.	Na zemědělské půdě jsou navrženy a vymezeny dané typy opatření pro minimalizaci erozních smyvů a efektů větrné eroze. Návrhy protierozních opatření v ÚSK nemusejí být s nastavením podmínek čerpání či zákonnými předpisy v souladu. Při nesouladu platí primárně zákonné podmínky, pokud však jsou studií navržená opatření přísnější, je doporučeno realizovat opatření navržená studií. Pro podrobné řešení je nutné zpracovat podrobnější studii či projekt.	
	B2	návrh nových cest	V ÚP a KoPÚ v nejvyšší možné míře respektovat stávající komunikace zpřístupňující historické objekty v krajině, případně navrhnout nové zpřístupnění, možné řešení je navrženo ÚSK.	ÚSK jednoznačně podporuje systém železnice včetně nefunkčních vleček a zaniklých železničních tratí. Je nezbytná ochrana původních – tedy zaniklých – polních cest a to zejména jejich napojení na původní urbánní strukturu sídel, ze kterých vychází. Doporučeno obnovit vyznačené silniční propojení.	Provést evidenci, údržbu a případně obnovu polních a lesních cest za účelem zlepšení prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty. Navrhnout propojení turistických tras a cyklotras zejména v severní části ORP Kopřivnice, vést trasy pokud možno místy významných rozhledů v krajině. V ÚSK navrženy cyklostezky zejména v kritických úsecích, podrobně popsáno.	Územní studie navrhuje propojení stávajících cyklotras pro zvýšení provázanosti cyklistické sítě v rámci celého území. V rámci zpracování ÚP zajistit ochranu stávající cestní sítě (polní cesty, účelové komunikace) a při jejich nedostatku budovat nové cesty.	Podpořit zpracování evidence polních cest dle jejich významu a následně tento podklad využít pro územní plány – využití komunikací zejména pro pěší a cyklistické propojení.	Pro téma Rekreace a turistický ruch byly navrženy následující typy opatření: vymezení cyklotras a značených tras pro pěší, vymezení nových účelových komunikací. Liniová opatření jsou vymezena pouze orientačně, přesné vedení tras je nutné upřesnit v rámci tvorby ÚP a s KČT.
	B3	zhodnocení využití OZE			Vyhodnotit v ÚP možnosti umístění fotovoltaických elektráren ve vhodných lokalitách. Provést analýzu vodních toků pro případnou výstavbu malých vodních el. Vyhodnotit možnosti využití biomasy s výhledem na minimálně 20 let.	Je doporučeno nepodporovat výstavbu VTE. Dále jsou uvedena území, kde není vhodné umísťovat ani FVE.		
vodní režim v krajině	C1	vymezení niv vodotečí	V ÚP respektovat vymezené údolní nivy.	Potenciálem krajiny je obnova údolních niv bez další zástavby.	Posoudit možnosti území k založení vodních ekosystémů a nových vodních ploch v dosud nezastavěných částech niv, nenavrhovat v nivních oblastech nové zastavitelné plochy, posoudit možnosti vyřazení dosud nezastavěných zastavitelných ploch z vymezených niv, stanovit omezující podmínky pro využití území v nivách.	Při zpracování ÚP, projekční činnosti a při rozhodovací činnosti v území zajistit ochranu a rozvoj přirozené nivy vodních toků a podporu jejich přírodních funkcí prostřednictvím daných kroků.	Pasportizovat nivy s návrhem ploch vhodných k zalesnění či tvorbě mozaiky lužních lesů a luk jako součást vodohospodářského plánování za účelem tlumivých rozlivů povodní.	Části niv vodních toků jsou navrženy k obnově revitalizací. V mnoha případech lze spojit revitalizaci vodního toku a přilehlé nivy.
	C2	vymezení infiltračních obl.			Respektovat významné infiltrační oblasti v území, zohlednit je v územních plánech a doporučit jejich ochranná opatření.			
	C3	návrh protipovodňových opatř.	Definování obcí s nedostatečnou protipovodňovou ochranou dle normativních doporučení. Těmto obcím je doporučeno vypracovat návrhy protipovodňových opatření. V ÚPD přihlídnout k informaci o lokalizaci KB, taktéž při aktualizaci povodňových plánů.	Doporučení na zpracování studie odtokových poměrů Doporučení k rozvoji výstavby podle toho, jestli je zástavba ohrožena rozlivem nebo odtokem.	V povodí KB byla navržena opatření na vodních tocích, zemědělské půdě (na doplnění do ÚAP) a rovněž byly navrženy retenční nádrže, příp. úpravy na stávajících nádržích. Navrhováno provést další analýzy, např. splaveninové, komplexní posouzení poměrů...	Navrženo důsledné využívání jevů: 52a. – kategorie území podle map povodňového ohrožení v oblastech s významným povodňovým rizikem a 52b. – kritické body a jejich povodí v ÚAP. Do ÚP obcí je na základě výsledků ÚSK doporučeno zpracovat plochy změn v krajině v plochách s návrhem vodní nádrže, suché nádrže, či obnovou rybníka.	V uzávěrových profilech KB by bylo vhodné umísťovat retenční nádrže, které by eliminovaly povodňové ohrožení intravilánu obce. V povodí těchto KB by dále měla vznikat opatření, která eliminují erozi a zvýší infiltraci povrchového odtoku. Ideálním nástrojem pro realizaci takovýchto opatření jsou KoPÚ.	Pro povodí KB byla navržena protierozní opatření (viz návrh protierozních opatření). Další protipovodňová ochrana nebyla navrhována a nahrazuje ji buď návrh opatření převzatých z jiných dokumentací nebo návrh na zpracování studie odtokových poměrů.
	C4	návrh retenčních prvků		Vymezené lokality pro návrh vodních ploch byly jednak převzaty z ÚPD, jednak vymezeny zpracovatelem.		Do ÚP obcí je na základě výsledků ÚSK doporučeno zpracovat plochy změn v krajině v plochách s návrhem retenčního prvku, přehrážky, tůně nebo mokřadu	Jako prioritu ÚPD stanovit udržení vody v krajině a tomu směřovat potřebná opatření, např. začlenění retenčních vodních zdrží. Je uveden doporučený postup (vykoupění pozemku, stanovení správce, zpracování dokumentace...)	Přesné umístění, velikost a funkci nádrží je doporučeno stanovit na základě zadání podrobnější studie odtokových poměrů, která zahrne do řešení celá povodí vodních toků.
	C5	návrh na revitalizaci toku	Preference ploch navržených ke změně užívání za účelem revitalizací toků, obnovu nádrží či výstavbu nových nádrží v územně plánovacích dokumentacích.	Vymezené úseky toků k revitalizaci lze brát jako podklad k zadávání revitalizačních studií.		Do ÚP obcí je na základě výsledků ÚSK doporučeno zpracovat plochy změn v krajině v plochách s navrženou revitalizací vodních toků		Revitalizace vodních toků byly řešeny převzetím návrhů z ÚP a z Plánu dílčích povodí a nově vymezenými návrhy v rámci řešení ÚSK.

		Blansko	Chomutov	Kopřivnice	Liberec	Říčany	Veselí	
rozvoj sídel a krajina	D1	vymezení hist. a est. dominant	Na doplnění do ÚAP navrženy krajinné osy a pohledově významné horizonty. V ÚP důsledně vymezovat historické objekty v krajině včetně objektů, které nejsou památkově chráněné a jejich ochranu zakotvit do podmínek využití ploch.	Vyznačený minimální prostor je důležitý k ochraně před nevhodnou výstavbou a výsadbou trvalých porostů tak, aby byly zachovány nerušené dálkové pohledy a důstojné prostředí významného duchovního místa. (konkrétní návrhy jako např. vyčištění prostoru před nálety, obnovy aleje k dominantě atd.)	Do ÚAP navrženy horizonty a výhledy na nejvýznamnější stavební dominanty.	Na doplnění do ÚAP navrženy jevy č. 11 - urbanistické hodnoty (terénní a kulturní dominanty, fragment osových vazeb a kompozic...)	Na doplnění do ÚAP navrženy jevy č. 13 - Historicky významná stavba, soubor (zámek, tvrz, zřícenina...)	V jevech doporučených na doplnění ÚAP jsou vymezeny úseky vhodné k zachování pohledu na estetické hodnoty sídla.
	D2	brownfieldy	Zapojit se do celorepublikové databáze brownfieldů s možností využití finanční podpory jednotlivých programů. V ÚPD stanovit podmínky pro případné nové využití území (např. výškové omezení, podíl zeleně apod.).			V rámci zpracování ÚP vymezit v plochách evidovaných jako brownfields plochy přestavby s cílem kultivace stávajícího zastavěného území obce.	K rozvoji zástavby přednostně využívat brownfields. Pasportizovat a analyzovat opuštěné a nevyužívané stavby a areály v zastavěném území sídel.	U uvedených brownfieldů je navrhováno jejich vyznačení v územních plánech obcí jako „brownfield“ v samostatné položce legendy.
	D3	další negativní jevy		Vyloučit typy staveb, které jsou v rozporu s cílovou kvalitou krajiny prostřednictvím nástroje asanace či funkční a prostorové regulace.	Navrženo doplnit izolační zeleň v místě energetického areálu. (není v grafické části)	Jako opatření uvedeno zajistit likvidaci dané plochy.	V ÚP vymezovat zelenou infrastrukturu. Prvky zelené infrastruktury označit za území nezastavitelné.	Vytvářet přechodové pásy zeleně a uchovávat záhumení.
	D4	potencionálně kolizní zast. plochy	Zástavbu v zastavěných a zastavitelných plochách, které se nacházejí na exponovaných svazích a horizontech, navrhovat s přihlédnutím k jejich poloze. Zástavbu v zastavěných a zastavitelných plochách v blízkosti kulturních dominant a zástavbu, která by mohla ovlivnit působení těchto dominant, navrhovat s přihlédnutím k tomuto aspektu.	Rozvojové plochy komentované je vhodné prověřit ve vztahu k navazujícím lesním plochám, popř. navrhnout opatření zajišťující slučitelnost sídelních a přírodních složek. Rozvojové plochy s výhradou jsou navrženy k revizi vnitřního uspořádání, ve vztahu ke stávajícím přírodním plochám. Současně je navrhováno pořízení regulačního plánu.	V rámci ÚP prohloubit analýzu návrhu nových zastavitelných ploch, přičemž metodická a bilanční koordinace je nezbytná na úrovni ÚAP SO ORP (v rámci pilíře soudržnosti obyvatel a hospodářského pilíře) i na úrovni kraje. U konkrétních případů např. uvedeny preference pro určité řešení pro ÚP nebo navrhováno provést ÚS.	V rámci zpracování nového ÚP nebo jeho změn prověřit u označených zastavitelných ploch avizovaná rizika a případně je korigovat, v případě potřeby stanovit povinnost dodatečného zpracování územní studie nebo regulačního plánu. Stanovovat koeficienty zeleně u zastavitelných ploch – stanovovat minimální podíl pozemků, na kterém musí být propustný či polopropustný povrchy pro zlepšování vsaku dešťových srážek.	U velkých zastavitelných ploch zpracovat územní studie, které vyřeší urbanistické propojení stávající a navržené zástavby. Některé zastavitelné plochy přímo doporučeno vypustit z ÚP.	Ověřit rozsah zastavitelných ploch, zejména posoudit odůvodnění záboru ZPF v územních plánech. Provést analýzu rozsahu záměrů ploch bydlení případně ploch smíšených, specifikovat důvody, pro které byly zastavitelné plochy mimo zastavěné území vymezeny.

Tabulka 7: přehledné znázornění určení opatření v návazné plánovací činnosti

		Blansko	Chomutov	Kopřivnice	Liberec	Říčany	Veselí	
ochrana přírodních hodnot v krajině	A1	vymezení krajinných okrsků	není	není	není	ÚAP	není	ÚAP
	A2	krajinný ráz				ÚAP, ÚP		ÚAP, podrobnější studie či projekt
	A3	návrh ÚSES	ÚAP	ÚAP	nelze jednoznačně určit	ÚPD	ÚPD	podrobnější studie či projekt
	A4	návrh MVÚ a DMK	nelze jednoznačně určit		ÚPD	ÚPD	ÚP	odbor ochrany přírody
	A5	vymezení potencionálních VKP	ÚAP			ÚAP, ÚP		ÚAP, orgán ochrany přírody
	A6	vymezení stabilních biotopů	ÚP			ÚP		ÚP
	A7	návrh nových stabilních biotopů		nelze jednoznačně určit	nelze jednoznačně určit	ÚP	ÚAP	ÚP
využívání krajiny člověkem	B1	návrh protierozních opatření		podrobnější studie či projekt	ÚAP	ÚP	podrobnější studie či projekt	podrobnější studie či projekt
	B2	návrh nových/obnovy cest	ÚP, KoPÚ	nelze jednoznačně určit	nelze jednoznačně určit	ÚP	ÚP	ÚP, KČT
	B3	zhodnocení využití OZE			ÚP	nelze určit		
vodní režim v krajině	C1	vymezení niv vodotečí	ÚAP	ÚAP	ÚAP, ÚP	ÚAP	ÚAP	ÚAP
	C2	vymezení infiltračních oblastí			ÚP			
	C3	návrh protipovodňových opatření	podrobnější studie či projekt	podrobnější studie či projekt	ÚAP, podrobnější studie či projekt	ÚAP, ÚP	KoPÚ, ÚPD	podrobnější studie či projekt
	C4	návrh retenčních prvků		podrobnější studie či projekt		ÚP		podrobnější studie či projekt
	C5	návrh na revitalizaci toku	ÚPD	pravděpodobně ÚPD		ÚP		podrobnější studie či projekt
rozvoj sídel a krajina	D1	vymezení hist. a estetických dominant	ÚAP, ÚP	místní samospráva	ÚAP	ÚAP	ÚAP	ÚAP
	D2	brownfieldy	ÚPD			nelze jednoznačně určit	ÚP	ÚP
	D3	další negativní jevy		nelze jednoznačně určit	nelze jednoznačně určit	ÚP	ÚAP, ÚP	ÚP
	D4	potencionálně kolizní zast. plochy	ÚP	ÚP, RP	ÚAP, ÚP, ÚS	ÚP, ÚS, RP	ÚP, ÚS	ÚP

5.4 Hodnocení dostupnosti územních studií krajiny veřejnosti

Nejlépe splňovala hodnocená kritéria ORP Blansko a ORP Kopřivnice, kde zveřejnili všechny požadované informace a nebylo potřeba stahovat příliš mnoho souborů. Navíc, co se týče informací o postupu pořizování, je ukázkovým příkladem právě ORP Kopřivnice, kde odkazují na veškerou dokumentaci týkající se postupu pořizování ÚSK. Naopak zejména kvůli enormnímu množství souborů nelze hodnotit ORP Liberec pozitivně.

Během hodnocení jsem zjistila, že je obecně dostupnost souborů v elektronické podobě poměrně problematická záležitost. Například žádnou z analyzovaných ORP nenapadlo dokumentaci sloučit do jednoho či o něco málo více souborů. Navíc některé výkresy, i když jsou rozdělené na více částí, dosahují obrovských velikostí a pokud nemá uživatel opravdu výkonný PC, je pro něj prohlížení výkresů až nemožné. Je tedy otázkou, jestli je potřeba na internetových stránkách zveřejňovat výkresy v tiskové kvalitě.

Tabulka 8: hodnocení dostupnosti ÚSK veřejnosti

	Blansko	Chomutov	Kopřivnice	Liberec	Říčany	Veselí
Kritérium 1						
Obecné seznámení s ÚSK	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	ANO
Informace o zpracovateli	ANO	NE	ANO	NE	NE	ANO
Datum schválení ÚSK	ANO	NE	ANO	NE	ANO	ANO
Kritérium 2						
Zadání	ANO	NE	ANO	ANO	NE	NE
Doplňující průzkumy a rozborů (DPR)	ANO	ANO	ANO	ANO	NE	pouze výkresy
Konečný návrh	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Kritérium 3						
Počet souborů DPR	13	14	12	91	X	34
Počet souborů návrhu	19	11	10	55	11	34

Odkazy na internetové stránky jednotlivých ORP, kde jsou zveřejněny ÚSK:

<https://www.blansko.cz/meu/odbor-stavebni-urad/uzemni-studie-krajiny-orp-blansko>

<https://www.chomutov-mesto.cz/cz/uzemni-studie-krajiny>

<http://www.koprivnice.cz/index.php?id=uzemni-plan-koprivnice&up=uzemni-studie-krajiny>

<https://www.liberec.cz/uzemni-studie-krajiny/>

<https://info.ricany.cz/mesto/uzemni-studie-krajiny-spravni-obvodu-obce-s-rozsirenou-pusobnosti-ricany>

<https://veseli-nad-moravou.cz/uzemni-studie-krajiny-so-orp-veseli-nad-moravou/ds-44311/archiv=0>

C. Doporučení pro systematizaci využití závěrů analýzy územních studií krajiny

Tato závěrečná část shrnuje poznatky z předchozích dvou částí a snaží se nalézt východiska pro další zpracování ÚSK, není proto brán v potaz metodický pokyn. Doporučení jsou směřována především pro tvorbu zadání ÚSK, jelikož právě zde je definována struktura, obsah, rozsah, účel a cíle studie. Doporučení jsou rozdělena zvláště pro část doplňujících průzkumů a rozborů, a část návrhovou.

6. Doporučení pro tvorbu doplňujících průzkumů a rozborů

Struktura a obsah jednotlivých kapitol byly víceméně předepsán v metodice, ve všech DPR proto jsou formálně tyto rozborů provedeny, i když pro účely návrhové části studie mohou mít minimální význam. V některých případech ale tyto rozborů „vytvořené navíc“ mohou být alespoň užitečným podkladem pro příští aktualizace ÚAP. Výjimkou jsou ÚAP Liberec, které jsou opravdu kvalitně zpracovány a z poměrně velké části jejich poznatky byly použity v DPR ÚSK Liberec.

U doplňujících průzkumů je důležité nejprve vyhodnotit, jaké jsou cíle ÚSK a jaké podklady jsou podle toho pro návrhovou část nezbytné. Jelikož se jedná o průzkumy doplňující, měly by územně analytické podklady pouze doplňovat. Proto je potřeba vyhodnotit stav aktuálních ÚAP a podle toho, jestli některé kapitoly jsou neúplné či zpracované nevyhovujícím způsobem pro potřeby ÚSK, by se zpracovatelé měli rozhodovat, jak postupovat při tvorbě DPR.

Aby bylo jednodušší implementovat případná nová zjištění DPR do aktualizovaných ÚAP, doporučila bych při vytváření DPR navázat na strukturu podle PRURÚ a RURÚ ÚAP dané obce.

Členění PRURÚ a RURÚ podle vyhlášky:

1. širší územní vztahy
2. prostorové a funkční uspořádání území
3. struktura osídlení
4. sociodemografické podmínky a bydlení
5. příroda a krajina
6. vodní režim a horninové prostředí
7. kvalita životního prostředí
8. zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa
9. občanská vybavenost včetně její dostupnosti a veřejná prostranství
10. dopravní a technická infrastruktura včetně jejich dostupnosti
11. ekonomické a hospodářské podmínky
12. rekreace a cestovní ruch
13. bezpečnost a ochrana obyvatel

Další možností by též mohlo být rozdělení DPR dle jednotlivých témat stanovených v této práci, na což by mohla jednoduše navazovat návrhová část strukturovaná stejným způsobem.

Základní členění stanovené v této práci:

- A. Ochrana přírodních hodnot
- B. Využívání krajiny člověkem

- C. Vodní režim v krajině
- D. Rozvoj sídel a krajina

7. Doporučení pro tvorbu návrhové části

7.1 Doporučení pro strukturu návrhu

Členění kapitol návrhové části analyzovaných ÚSK navazuje na členění DPR. Jelikož toto členění bylo označeno za nevhodné pro strukturu DPR, je tomu stejně i u návrhové části. Z analýzy jednotlivých opatření ÚSK se proto nabízí tematické členění návrhové části do 4 hlavních kategorií vymezených v této práci.

Dle kapitoly *B.5.1.2 Hodnocení struktury návrhu* je hlavní problém návrhové části v nedostatečném propojení textové a grafické části, kdy je často těžké vyhledat navrhovaný prvek vyznačený ve výkrese v textové části a naopak, čemuž by mohlo pomoci například zavedení značek pro jednotlivé řešené prvky. Další problém je v tom, že v metodice není specifikován obsah výkresů, ale pouze jejich názvy, jejichž význam je možné si vysvětlit více způsoby, což v konečném důsledku způsobuje nepřehlednost mezi jednotlivými opatřeními. Tyto problémy svým způsobem vyřešili v ÚSK Chomutov, kde zvolili odlišnou strukturu oproti metodice (viz kapitola *B.5.1.2*). V ÚSK Blansko si poradili jinak. Dodrželi předepsané 4 hlavní výkresy, ale k tomu vypracovali řadu vedlejších výkresů zaměřených pouze na jednu problematiku (ÚSES, vymezení niv vodotečí atd.).

Doporučená struktura výkresů je tedy navržena zejména pro přehlednost směřování výstupů jednotlivých opatření, legenda každého výkresu by pak měla být rozčleněna podle tematických kategorií pro snadné vyhledání opatření v textové části:

1. výkres navrhovaných změn v krajině
 - tento výkres by měl shrnovat veškeré navržené změny v krajině, jedná se například o návrhy nových cest, nových stabilních biotopů, protierozních opatření atd.
2. výkres jevů na doplnění do ÚAP
 - v tomto výkrese by měly být vyznačeny veškeré jevy na doplnění ÚAP s příslušným číslováním jednotlivých jevů
3. výkres s úkoly pro ÚP
 - v tomto výkrese by měly být vyznačeny veškeré plochy, pro něž je navrhováno provést opatření v ÚP
4. výkres ploch, kde je navrhováno zpracovat podrobnější studie, plány
 - v tomto výkrese by měly být vyznačeny plochy, kde ÚSK nenavrhuje konkrétní řešení, ale doporučuje zpracovat podrobnější studii, analýzu či regulační plán
5. výkres ÚSES a DMK a MVÚ
 - tento výkres by měl přehledně zobrazovat stávající stav a navržené změny ÚSES a DMK a MVÚ

Velice důležitým výstupem, který by měl být určitě zachován, jsou karty obcí, které jednoduše zprostředkovávají informace nejdůležitějšímu konečnému uživateli ÚSK – samosprávě obcí.

7.2 Shrnutí analýzy obsahu návrhu a doporučení pro další postup

V této kapitole se pokusím shrnout celkové poznatky z analýzy obsahu návrhové části a stanovit z toho vyplývající doporučení pro tvorbu návrhů.

Nejčastějším výstupem návrhu jsou jevy na doplnění do ÚAP. Ovšem jen ÚSK Liberec, Říčany a Veselí tyto jevy přesně kategorizují. Někdy se však jedná o záležitosti (vymezení historických, estetických dominant, niv vodotečí, problematických dopravních úseků), které by měly být v kompetenci zpracovatele ÚAP. Dále je v ÚSK navrhováno stanovení opatření promítnout v ÚPD, často ale není uvedeno, jakým způsobem, pokud ano, navrhuje se využít vymezení VPO, ploch změn v krajině či limitů území. V ÚSK je také často navrhováno zpracovat podrobnější studii či projekt, a to zejména v problematice vodního režimu krajiny.

Přístupy jednotlivých studií se někdy liší, zde bych ráda zmínila některé ÚSK, které určitým způsobem vyčnívaly nad ostatními. V ÚSK Liberec převažovala snaha směřovat opatření do ÚPD, navíc se zde věnovali téměř všem sledovaným jevům. V ÚSK Říčany byla pozornost upřena především na kategorii *Rozvoj sídel a krajina*. V ÚSK Veselí opatření většinou směřují na podrobnější studii či projekt.

Tam, kde každá studie měla jiný přístup, lze vyvodit, že je tuto problematiku těžké uchopit, nebo i když se jedná o ne příliš komplikovanou záležitost, nikde není stanoven ideální postup. To se týká například vymezení údolních niv či protierozních opatření. Speciálním případem je řešení ÚSES, kdy jistě každý ze zpracovatelů má v této oblasti své zkušenosti a z toho vychází i jejich odlišné návrhy řešení tohoto problému.

V návrhové části se také nachází některé kapitoly, které navrhuje pouze obecná opatření, která nemusejí mít přímou návaznost na řešené území, a tudíž není potřeba, aby byly součástí ÚSK. Například obsah *Doporučení opatření v souvislosti s adaptací na změny klimatu* byl ve všech ÚSK velice podobný. Z toho vyplývá, že by se mohlo jednat spíše o záležitost, která by se měla řešit v celostátním měřítku, pokud tedy nehovoříme o konkrétních návrzích jako jsou návrhy nových stabilních biotopů či retenčních ploch, kterými se ovšem ÚSK zabývají i tak.

V následujících odstavcích jsou shrnuty přístupy analyzovaných ÚSK pro jednotlivé kategorie stanovené v této práci a doporučeny z toho vyplývající návrhy, jejichž řešení je v kompetenci ÚSK.

A – Ochrana přírodních hodnot

V této kategorii studie hledaly především hodnotné přírodní plochy a navrhovaly určité způsoby jejich ochrany, některé studie taktéž vymezily plochy, jejichž ekologickou hodnotu je potřeba zvýšit.

Obecně se dá říci, že ÚSK, které se zabývaly vymezením stabilních biotopů v krajině, je důkladně zmapovaly. Ovšem v každé studii k tomu využívají trochu jiné prostředky a navrhuje různými způsoby jejich ochranu. V některých studiích tak vymezují veškeré stabilní biotopy jako potencionální VKP (ÚSK Blansko), jinde naopak rozlišují VKP, které navrhuje registrovat, a ostatní stabilní biotopy, které navrhuje vyznačit v ÚP (ÚSK Liberec, Veselí).

Všechny analyzované ÚSK se zabývají ÚSES, který se v rámci ORP snaží sjednotit a řešit jeho problematická místa. V této souvislosti se také věnují DMK a MVÚ, jejichž trasy by se měly ideálně

překrývat s ÚSES. ÚSK se liší v doporučení na uplatnění svých návrhů, v některých studiích navrhuje změny zpracovat pouze do generelu, jinde rovnou do ÚP.

Většina studií také navrhuje nové stabilní biotopy. Pokud nepočítáme plochy, které mají zvyšovat retenci v území a jsou zařazeny do kategorie C – Vodní režim v krajině, jedná se většinou o liniiovou zeleň podél cest. Pouze v ÚSK Liberec je navrhováno vyznačovat tyto plochy v ÚP jako plochy změn v krajině.

V rámci návrhu opatření, která by měla být obsažena v této kategorii, jsem zde zařadila především taková, která se zabývají současným stavem krajiny a navrhuje její ochranu.

Přehled možných návrhů v této kategorii:

- vyznačení krajinných okrsků a stanovení cílových kvalit
- stanovení oblastí krajinného rázu
- zhodnocení stavu ÚSES a návrh řešení problematických míst
- zhodnocení stavu MVÚ a DMK a návrh řešení problematických míst
- vymezení VKP k registraci
- vymezení dalších stabilních biotopů s návrhem pro stanovení jejich ochrany v ÚP

B – Využívání krajiny člověkem

Hlavním tématem této kategorie je eroze půdy, nicméně návrhy nových cest podporující fragmentaci krajiny a zhodnocení využití OZE jsou taktéž důležitými tématy.

Ačkoliv ÚSK Chomutov a Veselí pro plochy ohrožené erozí navrhuje konkrétnější řešení oproti ostatním studiím, doporučují stejně jako další ÚSK vypracovat podrobnější erozní analýzy a studie. Konkrétní řešení jsou tedy vždy v kompetenci jiných nástrojů, jako například KoPÚ.

Některé studie se poměrně dopodrobna věnovaly turistickým a cyklistickým trasám, což je v rámci ÚSK, kde je řešená plocha celého ORP, ideální, jelikož se může komplexněji uchopit propojení jednotlivých tras, což považuji za největší přínos. Navržené trasy studie většinou navrhuje uplatnit v ÚP.

Pouze ve dvou studiích zpracovatelé prověřovali využití OZE na území ORP. Přitom v budoucnu jistě bude vyvíjen čím dál větší tlak na výstavbu elektráren využívající OZE a je jistě na místě hledat plochy pro ně vhodné či naopak vymezit plochy, kde by fotovoltaické či větrné elektrárny neměly být umístěvané.

Přehled možných návrhů v této kategorii:

- návrh protierozních opatření a s tím spojená analýza rizika přívalových povodní, případná doporučení pro další analýzy
- návrh nových propojení sídel, zejména pro pěší a cyklisty
- zhodnocení možností využití OZE, zejména pro fotovoltaické a větrné elektrárny

C – Vodní režim v krajině

ÚSK přehledně mapují vodní poměry v krajině a vymezují problémy, na které by se měly obce zaměřit, ale většinou nenabízí konkrétní návrhy. ÚSK jednak vymezují prostor údolních niv, které jsou VKP ze

zákona a upozorňují na potřebnou ochranu těchto ploch. Studie dále vyhodnocují riziko přívalových povodní pomocí určování KB, vymezují vodní toky k revitalizaci a obce, které nemají dostatečnou protipovodňovou ochranu, a navrhuje na základě zjištěných poznatků vypracovat podrobnější studie. Konkrétní návrhy v této kategorii se týkají především vymezení ploch pro retenční prvky; suché nádrže, poldry.

Přehled možných návrhů v této kategorii:

- vymezení niv vodotečí
- vymezení infiltračních oblastí
- vymezení obcí s nedostatečnou protipovodňovou ochranou
- návrh retenčních prvků
- návrh vodních toků k revitalizaci

Jelikož výsledkem analýzy přívalových povodní v ÚSK, které se touto problematikou zabývaly, je vymezení ploch pro protierozní opatření, zařadila jsem tuto analýzu k návrhu protierozních opatření v kategorii B.

D – Rozvoj sídel a krajina

Zde ÚSK řeší problémy, které jsou nejbližší územnímu plánování. Vymezením historických a estetických dominant ÚSK tak trochu převzaly úlohu ÚAP. Studie většinou také provedly inventarizaci vymezených brownfieldů, ovšem žádná konkrétní řešení pro ně nenavrhovaly. V některých ÚSK se také zaměřili na další negativní jevy způsobné urbanizací. Většinou se jednalo o zástavbu nevhodně zasahující do krajiny, kterou ÚSK řešily návrhem izolační zeleně. Za největší přínos v této kategorii považují analýzu zastavitelných ploch územních plánů a následné návrhy na zpracování RP či ÚS pro vybrané problematkové plochy.

Přehled možných návrhů v této kategorii:

- vymezení historických a estetických hodnot, které nejsou součástí ÚAP
- vymezení brownfieldů
- návrh řešení negativních urbanistických jevů
- návrh na prověření potenciálně kolizních zastavitelných ploch

Tabulka 9: souhrnný přehled doporučených návrhů pro ÚSK

A ochrana přírodních hodnot v krajině	B využívání krajiny člověkem	C vodní režim v krajině	D rozvoj sídel a krajina
vyznačení krajinných okrsků a stanovení cílových kvalit	analýza přívalových povodní a návrh protierozních opatření	vymezení niv vodotečí	vymezení historických a estetických hodnot
stanovení oblastí krajinného rázu	návrh nových cest	vymezení infiltračních oblastí	vymezení brownfieldů
zhodnocení a návrh ÚSES	zhodnocení využití obnovitelných zdrojů energie	vymezení obcí s nedostatečnou protipovodňovou ochranou	návrh řešení negativních urbanistických jevů
zhodnocení a návrh MVÚ a DMK		návrh retenčních prvků	návrh na prověření potenciálně kolizních zastavitelných ploch
vymezení VKP k registraci		návrh vodních toků k revitalizaci	
vymezení ostatních stabilních biotopů			

Závěr

Cílem práce bylo analyzovat a porovnat územní studie krajiny zpracovávané za podpory Integrovaného regionálního operačního programu.

Celkem 47 obcí s rozšířenou působností si mezi lety 2016-2019 nechalo zpracovat územní studii krajiny. Struktura i obsah studií podléhají metodice vytvořené MMR a MŽP, podle které jsou územní studie krajiny komplexní dokumenty postihující veškerou problematiku spojenou s krajinou. Nicméně s komplexností se nese časová a finanční náročnost, což mohou být důvody, které obce odrazují od dalšího pořizování územních studií krajiny.

Z podrobné analýzy šesti územních studií krajiny, kdy byla pozornost věnována zejména praktickým východiskům návrhové části, vyplývají dva hlavní poznatky:

Struktura studií by měla být stavěná tak, aby měla větší návaznost na ostatní nástroje územního plánování, především se jedná o územně analytické podklady a územní plány, jelikož těm jsou výstupy územních studií krajiny nejčastěji adresovány.

Měly by být stanovovány takové cíle územních studií krajiny, jejichž výsledným řešením je konkrétní opatření, které má jasnou návaznost na další činnost v území.

Doporučení vyplývající z těchto poznatků jsou uvedena v části *C. Doporučení pro systematizaci využití závěrů analýzy územních studií krajiny.*

Na základě bližšího seznámení se s územními studii krajiny je hodnotím jako důležité dokumenty, které by měly mít své stálé místo mezi nástroji územního plánování. Nicméně k tomu, aby se tak mohlo stát, je potřeba jejich obsah i strukturu do budoucna lépe systematizovat.

Seznam použitých zdrojů

1. Brundtland, G., H. *Our Common Future*. Greven : Světová komise pro životní prostředí a rozvoj, 1987.
2. Zákon č. 183/2006 Sb. *Zákon o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)*.
3. Vyhláška č. 500/2006 Sb. *Vyhláška o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti*.
4. ZADÁNÍ ÚZEMNÍ STUDIE – Osnova zadání. Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2018. ISBN 978-80-87318-65-2.
5. Redčenkov, Boris a kol. Územní studie Františkovy Lázně - Luisiny lázně (plocha P32) a plocha hotelu Slovan. Cheb : A69 - architekti, s.r.o., 2019.
6. Kynčl, Jakub a kol. Územní studie nám. Svobody - Čsl. Armády. Brno : KNEŠL+KYNČL, s.r.o., 2013.
7. ALFAPROJEKT Olomouc, a.s. Územní studie variantní řešení uličního profilu s umístěním tramvajové trati Třída Míru - Pražská v Olomouci. Olomouc : ALFAPROJEKT Olomouc, a.s., 2012.
8. Harom, Tomáš. Územní studie - ÚS4 - Rychnov nad Kněžnou - Javornická. Hradec Králové : Atelier VAS, 2018.
9. Homoláčková, Jitka. Metodický návod k provádění pozemkových úprav. Praha : Státní pozemkový úřad, 2016.
10. Evidence krajinných prvků. *Půda, eAGRI*. [Online] 2009. [Citace: 8. prosinec 2019.] <http://eagri.cz/public/web/mze/puda/ochrana-pudy-a-krajiny/krajinne-prvky/evidence-krajinnych-prvku/>.
11. Národní inventarizace lesů. *Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem*. [Online] 16. březen 2016. [Citace: 21. listopad 2019.] <http://www.uhul.cz/nase-cinnost/narodni-inventarizace-lesu>.
12. Zákon č. 289/1995 Sb. *Zákon o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon)*.
13. Lesní hospodářské osnovy a plány. *Česká komora odborných lesních hospodářů*. [Online] 12. říjen 2017. [Citace: 21. listopad 2019.] http://www.ckolh.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=145:lhov&catid=38:obinfo&Itemid=58.
14. Plánování v oblasti vod. *Povodí Vltavy s. p.* [Online] 2013. [Citace: 21. listopad 2019.] <http://www.pvl.cz/planovani-v-oblasti-vod>.
15. Zákon č. 254/2001 Sb. *Zákon o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)*.
16. Územní ochrana. *AOPK ČR*. [Online] 2019. [Citace: 22. listopad 2019.] <http://www.ochranaprirody.cz/uzemni-ochrana/>.
17. Zákon č. 114/1992 Sb. *Zákon o ochraně přírody a krajiny*.
18. ÚSES, jeho právní postavení a role z pohledu realizovatelnosti v praxi. *Fórum ochrany přírody*. [Online] [Citace: 1. listopad 2019.] <http://www.forumochranyprirody.cz/uses-jeho-pravni-postaveni-role-z-pohledu-realizovatelnosti-v-praxi>.
19. Migrační koridory. *AOPK ČR*. [Online] 2019. [Citace: 8. prosinec 2019.] <http://www.ochranaprirody.cz/druhova-ochrana/migracni-koridory/>.
20. IROP - Představujeme IROP. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR*. [Online] 2019. [Citace: 12. listopad 2019.] <https://irop.mmr.cz/cs/Pro-media/Predstavujeme-IROP>.
21. *ÚZEMNÍ STUDIE KRAJINY – POHLED MMR*. Wirth, Karel. Brno : Ústav územního rozvoje, 2018, Krajina v územním plánování 21. století. ISBN 978-80-87318-70-6.
22. Přehled schválených projektů IROP k 16. 12. 2019. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - IROP - Přehledy projektů a výzev*. [Online] 2019. [Citace: 22. prosinec 2019.] <https://irop.mmr.cz/cs/Statistiky-a-analyzy/Prehledy-projektu-a-vyzev>.
23. Specifická pravidla pro žadatele a příjemce integrovaných projektů CLLD. *Průběžná výzva č. 45*. Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2018. Vydání 1.1.
24. Wirth, Karel a Pruchová, Angelika. Dotazník ÚSK. [Excelová tabulka] Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2019.
25. ČSÚ. Data z Veřejné databáze ČSÚ. [Online] 31. prosinec 2017. [Citace: 21. říjen 2019.]
26. Kočišová, Helena a kol. Územní studie krajiny ORP Blansko. Brno : Aquatis, 2019.
27. Komrska, Ladislav a kol. Územní studie krajiny SO ORP Chomutov. Praha : Ing. arch. Ladislav Komrska, 2019.
28. Fuksová, Vladimíra a kol. Územní studie krajiny SO ORP Kopřivnice. Ostrava : Urbanistické středisko Ostrava, 2018.
29. Smrčková, Alena a kol. Územní studie krajiny SO ORP Liberec. Praha : Atelier T-plan, 2019.
30. Hudák, Miroslav a kol. Územní studie krajiny SO ORP Říčany. Ostrava : Proces - Centrum pro rozvoj obcí a regionů, 2019.
31. Hladík, Antonín a kol. Územní studie krajiny SO ORP Veselí nad Moravou. Brno : Ekotoxa, 2019.
32. Specifická pravidla pro žadatele a příjemce. *Průběžná výzva č. 9*. Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2016.
33. Zadání územní studie krajiny pro správní obvod obce s rozšířenou působností. *Metodický pokyn*. Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2016.
34. Míchal, Igor, Löw, Jiří. Krajinný ráz. Kostelec nad Černými lesy : Lesnická práce, 2003. 80-86386-27-9.
35. Vorel, Ivan a Kupka, Jiří. krajinný ráz. *identifikace a hodnocení*. Praha : ČVUT v Praze, 2011.
36. Prevence a zmírňování následků přívalových povodní ve vztahu k působnosti obcí. *Certifikovaná metodika výsledků výzkumu, vývoje a inovací*. Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015.

37. Standard sledovaných jevů pro územně analytické podklady obcí. *Metodický návod k příloze č. 1, část A, vyhlášky č. 500/2006 Sb.* Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015. 978-80-7538-055-5.
38. eKatalog BPEJ. *eKatalog BPEJ.* [Online] VÚMOP v.v.i. [Citace: 24. listopad 2019.] <https://bpej.vumop.cz/>.
39. 12/2017 Sb. m. s. Sdělení ministerstva zahraničních věcí. *Překlad. Evropská úmluva o krajině.* Florencie : Ministerstvo zahraničních věcí, 2000.
40. Hron, Vladislav a kol. Zásady územního rozvoje Libereckého kraje. Liberec : SAUL s.r.o. , 2011.
41. Plašil, Jiří a kol. Návrh aktualizace č. 1 Zásad územního rozvoje Libereckého kraje. Liberec : SAUL s.r.o. , 2018.
42. Navrátil, Emil a kol. Územní plán Jičín. Brno : Urbanistické středisko Brno, 2010.
43. Golešová, Ivana. Regulační plán historického jádra města Jičína. Brno : Urbanistické středisko Brno, 2011.
44. Azzani, Abdulla. Územně analytické podklady obcí ORP Šumperk – AKTUALIZACE 2016. Šumperk : Městský úřad Šumperk, 2016.
45. Fuksová, Vladimíra a kol. Územní plán Mošnova. Ostrava : Urbanistické středisko Ostrava, 2012.
46. Čekal, Jan. *Realizace opatření k zadržení vody v krajině v rámci pozemkových úprav.* [Powerpointová prezentace] Jihlava : Krajský pozemkový úřad pro Kraj Vysočina, 2016.
47. Kaplan, Ivan. Územní plán Chomutov. Praha : AGORA STUDIO, 2017.
48. ÚHÚL: Oblastní plány rozvoje lesů. *IIS Windows Server.* [Online] [Citace: 21. listopad 2019.] <http://geoportal.uhul.cz/mapy/MapyOprl.html>.
49. ÚHÚL: LHO. *IIS Windows Server .* [Online] [Citace: 21. listopad 2019.] <http://geoportal.uhul.cz/mapy/mapylho.html>.
50. AQUATIS. Průvodní list útvaru povrchových vod Plánu dílčího povodí Moravy 2016 - 2021. *Plán dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu.* Brno : AQUATIS a.s., 2016.
51. Vodohospodářský rozvoj a výstavba, a.s. Národní plán povodí Dunaje. *Kapitola III. Monitoring a hodnocení stavu.* Praha : Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo životního prostředí, 2015.

Seznam použitých zkratk

AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny
BPEJ	bonitovaná půdně ekologická jednotka
ČR	Česká republika
DMK	dálkové migrační koridory
DOSS	dotčené orgány státní správy
DPR	doplňující průzkumy a rozbor
EU	Evropská unie
EVP	ekologicky významné prvky
CHKO	chráněná krajinná oblast
IROP	Integrovaný regionální operační program
KES	koeficient ekologické stability
KoPÚ	komplexní pozemkové úpravy
LHO	lesní hospodářské osnovy
LHP	lesní hospodářské plány
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MVÚ	migračně významná území
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NÚP	nástroje územního plánování
NP	národní park
OPRL	oblastní plány rozvoje lesů
ORP	obec s rozšířenou působností
PRURÚ	podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území
PÚ	pozemkové úpravy
PÚR	politika územního rozvoje
RP	regulační plán
RURÚ	rozbor udržitelného rozvoje území
SO ORP	správní obvod obce s rozšířenou působností
ÚAP	územně analytické podklady
ÚHÚL	Ústav pro hospodářskou úpravu lesů
ÚP	územní plán
ÚPD	územně plánovací dokumentace
ÚS	územní studie
ÚSES	územní systém ekologické stability
ÚSK	územní studie krajiny
VKP	významné krajinné prvky
ZCHÚ	zvláště chráněná území
ZPF	zemědělský půdní fond
ZÚR	zásady územního rozvoje

Seznam uvedených tabulek

Tabulka 1: základní statistické údaje vybraných obcí k 31. 12. 2017	21
Tabulka 2: základní informace o analyzovaných ÚSK	21
Tabulka 3: rozdělení opatření do jednotlivých kategorií	22
Tabulka 4: vyhodnocení struktury ÚSK z tabulky poskytnuté MMR ČR	25
Tabulka 5: návrhy opatření v jednotlivých ÚSK	38
Tabulka 6: popis určení opatření v návazné plánovací činnosti	39
Tabulka 7: přehledné znázornění určení opatření v návazné plánovací činnosti	42
Tabulka 8: hodnocení dostupnosti ÚSK veřejnosti	43
Tabulka 9: souhrnný přehled doporučených návrhů pro ÚSK	47

